

ZAVOD ZA RIBIŠTVO SLOVENIJE
SPODNJE GAMELJNE 61 A, 1211 LJUBLJANA-ŠMARTNO

**RIBIŠKOGOJITVENI NAČRT ZA IZVAJANJE RIBIŠKEGA
UPRAVLJANJA V ŽIROVSKEM RIBIŠKEM OKOLIŠU
ZA OBDOBJE 2017 - 2022**

Sp. Gameljne, junij 2022

RIBIŠKOGOJITVENI NAČRT ZA IZVAJANJE RIBIŠKEGA UPRAVLJANJA V ŽIROVSKEM RIBIŠKEM OKOLIŠU ZA OBDOBJE 2017 - 2022

Izvajalec ribiškega upravljanja:

Ribiška družina Žiri

RGN pripravila:

Lucija Ramšak, univ. dipl. biol.
mag. Aljaž Jenič, univ. dipl. biol.

Strokovni sodelavci:

Marko Bertok, univ. dipl. biol.
Matej Ivenčnik, univ. dipl. biol.

Tehnični sodelavec:

Rok Hamzić, univ. dipl. inž. grad.
Blaž Cokan, univ. dipl. geog.
Uroš Videmšek, univ. dipl. biol.

Predstavniki Ribiške družine Žiri

Datum:

junij 2022

Direktor:

Rado Javornik, univ. dipl. inž. kmet.

Kazalo vsebine

1	Uvod	1
2	Pravne podlage	2
3	Opis ribiškega okoliša	5
3.1	Opis meje ribiškega okoliša.....	6
3.2	Seznam, meje, površine, identifikacijske številke in namembnost ribiških revirjev	6
3.3	Pregledna karta ribiškega okoliša z njegovimi mejami ter ribiškimi revirji	8
3.4	Opis hidroloških, hidrogeoloških ter drugih značilnosti površinskih voda v Žirovskem ribiškem okolišu	9
3.5	Ocena stanja voda	9
3.5.1	Kemijsko stanje	10
3.5.2	Ekološko stanje	10
3.6	Kategorizacija vodotokov po ekomorfološkem pomenu	12
3.7	Referenčni odseki	13
3.8	Podatki o drstiščih	13
3.9	Seznam in karta vodnogospodarskih objektov, ki ribam otežujejo ali preprečujejo migracijo.....	15
3.10	Podatki o ribogojnih obratih	16
3.11	Določitev in opis odsekov, kjer je dovoljen nočni ribolov.....	16
3.12	Določitev in opis tekmovalnih tras.....	16
4	Območja z naravovarstvenim statusom in biotska raznovrstnost	17
4.1	Območja, ki imajo v skladu s predpisi o ohranjanju narave poseben status.....	17
5	Ocena stanja ribjih populacij	20
5.1	Glavne značilnosti voda ribiškega okoliša.....	20
5.2	Podatki o značaju voda	20
5.3	Seznam vrst in njihov varstveni status.....	20
5.4	Dinamika ribjih populacij ribolovnih vrst	22
5.5	Podatki o razširjenosti posameznih vrst rib.....	22
6	Vplivi na ribiški okoliš	27
6.1	O posegih, ki vplivajo na vode v ribiškem okolišu	27
6.2	Onesnaženja	27
6.3	Ribojede ptice.....	27
6.4	Drugi vplivi.....	27
7	Podatki o izvajalcu ribiškega okoliša (Obrazec IZV)	28
7.1	Ime in naslov oziroma naziv in sedež	28
7.2	Identifikacijska številka	28
7.3	Podatki o registraciji.....	28

7.4	Kopija odločbe o podelitvi koncesije	28
7.5	Kopija koncesijske pogodbe.....	28
7.6	Ime in priimek, telefon, elektronska pošta odgovorne osebe in strokovnih delavcev v ribištvu.....	28
7.7	Članstvo	28
7.8	Oprema za izvajanje ribiškega upravljanja	29
8	Analiza izvajanja ribiškega upravljanja v preteklem obdobju načrtovanja	30
8.1	Količina in struktura uplena v preteklem obdobju načrtovanja	30
8.2	Odlovi in smukanja plemenk prostoživečih domorodnih vrst rib.....	39
8.3	Sonaravna gojitev	40
8.4	Poribljavanja ribolovnih revirjev	42
8.5	Izkoriščeni ribolovni dnevi in ribolovni režim	43
9	Določitev ciljev in opredelitev smernic	44
9.1	Ohranjanje naravnih ribjih populacij in njihovih habitatov	44
9.1.1	Ohranjanje ali doseganje dobrega ekološkega stanja vodnih teles	44
9.1.2	Trajnostna raba rib	44
9.1.2.1	Domorodne vrste rib	45
9.1.2.2	Tujerodne vrste rib.....	47
9.2	Razvoj sladkovodnega ribištva in ribolova	47
10	Načrt ukrepov za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiškem okolišu (Obrazec NUK).....	49
10.1	Odvzem spolnih celic	49
10.2	Sonaravna gojitev	49
10.3	Poribljavanja ribolovnih in gojitvenih revirjev (letni nivo).....	50
10.4	Ribolovni režim	51
10.5	Število razpoložljivih ribolovnih dni.....	52
10.6	Razpoložljivi uplen posameznih ribolovnih vrst.....	52
10.7	Določitev tekmovalnih tras in tekmovanj	53
10.7.1	Tekmovalne trase	53
10.7.2	Predvidena tekmovanja	53
10.8	Določitev tras za nočni ribolov	53
10.9	Usposabljanja v ribištvu.....	53
10.10	Organiziranost ribiškočuvajske službe	53
10.11	Vpliv izvajanja predvidenih ukrepov na vode, vodni režim in stanje voda	54
11	Ekonomska presoja izvajanja ribiškega upravljanja (Obrazec EKP).....	55
12	Viri	56
13	Priloge.....	58

Kazalo slik

Slika 1: Revirji Žirovskega ribiškega okoliša in način ribiškega upravljanja	8
Slika 2: Ocena ekološkega stanja vodnih teles površinskih voda v Žirovskem ribiškem okolišu (podatki monitoringa ARSO, obdobje 2009-2015)	11
Slika 3: Ekomorfološka spremenjenost vodotokov v Žirovskem ribiškem okolišu (podatki za obdobje 1994-2002 z dopolnitvami 2016)	13
Slika 4: Drstišča Žirovskega ribiškega okoliša	14
Slika 5: Vodne pregrade v Žirovskem ribiškem okolišu (RIBKAT, 2016)	15
Slika 6: Ribogojni obrati v Žirovskem ribiškem okolišu (RIBKAT, 2018)	16
Slika 7: Pregledna karta Žirovskega ribiškega okoliša s prikazom območij, ki imajo v skladu s predpisi o ohranjanju narave poseben status – Natura 2000 območja, na katere imajo lahko vpliv dejavnosti ribiškega upravljanja	17
Slika 8: Pregledna karta Žirovskega ribiškega okoliša s prikazom območij, ki imajo v skladu s predpisi o ohranjanju narave poseben status – ekološko pomembna območja	18
Slika 9: Pregledna karta Žirovskega ribiškega okoliša s prikazom območij, ki imajo v skladu s predpisi o ohranjanju narave poseben status – naravna vrednota	19
Slika 10: Razširjenost potočne postrvi v Žirovskem ribiškem okolišu	23
Slika 11: Razširjenost lipana v Žirovskem ribiškem okolišu	24
Slika 12: Razširjenost sulca v Žirovskem ribiškem okolišu	25
Slika 13: Razširjenost klena v Žirovskem ribiškem okolišu	26
Slika 14: Delež (%) števila uplenjenih salmonidnih in ciprinidnih vrst rib v obdobju 2000-2014	30
Slika 15: Letni uplen (število in masa) salmonidnih vrst rib v skupnem uplenu v obdobju 2000-2014 .	31
Slika 16: Letni uplen (število in masa) ciprinidnih vrst rib v skupnem uplenu v obdobju 2000-2014	32
Slika 17: Deleži posameznih vrst v povprečnem letnem uplenu (kg) salmonidov v obdobju 2000-2014	33
Slika 18: Uplen (število rib) potočne postrvi v obdobju 1986-2014	34
Slika 19: Uplen (število rib) lipana v obdobju 1986-2014	35
Slika 20: Uplen (število rib) sulca v obdobju 1986-2014	36
Slika 21: Uplen (število rib) šarenke v obdobju 1993-2009	37
Slika 22: Uplen (število rib) klena v obdobju 1986-2014	38
Slika 23: Poribljavanja in odlovi salmonidnih vrst rib glede na delež velikostne kategorije v gojitvenih revirjih v obdobju 2000-2014	40
Slika 24: Poribljavanja salmonidnih vrst rib v ribolovne revirje glede na delež velikostne kategorije v obdobju 2000-2014	42
Slika 25: Število izkoriščenih ribolovnih dni (salmonidni, ciprinidni) v obdobju 2000-2014	43
Slika 48: Karta vodnih dovoljenj in koncesij v Žirovskem ribiškem okolišu	59

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Površine (ha) revirjev po načinu izvajanja ribiškega upravljanja v Žirovskem ribiškem okolišu.....	6
Preglednica 2: Seznam, meje, površine, identifikacijske številke in namembnost ribiških revirjev.....	6
Preglednica 3: Vrstni sestav in varstveni status rib v Žirovskem ribiškem okolišu.....	20
Preglednica 4: Naseljenost (ločeno za salmonide in ciprinide) v vodotokih Žirovskega ribiškega okoliša [kg/ha].....	22
Preglednica 5: Odgovorna oseba in strokovni delavci	28
Preglednica 6: Število in sestava članov	28
Preglednica 7: Število in vrsta opreme za izvajanje ribiškega upravljanja	29
Preglednica 8: Odlovi in smukanja plemenk prostoživečih domorodnih vrst rib 2000-2014	39
Preglednica 9: Uspeh sonaravne gojitve v posameznih revirjih Žirovskega ribiškega okoliša 2000-2014	41
Preglednica 10: Odvzem spolnih celic	49
Preglednica 11: Sonaravna gojitev.....	49
Preglednica 12: Poribljavanja ribolovnih in gojitvenih revirjev (letni nivo)	50
Preglednica 13: Ribolovni režim	51
Preglednica 14: Število razpoložljivih ribolovnih dni.....	52
Preglednica 15: Razpoložljiv uplen posameznih ribolovnih vrst.....	52
Preglednica 16: Tekmovalne trase	53
Preglednica 17: Predvidena tekmovanja.....	53
Preglednica 18: Trase za nočni ribolov	53
Preglednica 19: Usposabljanja v ribištvu.....	53
Preglednica 20: Organiziranost ribiškočuvajske službe	53
Preglednica 21: Predvideni povprečni letni prihodki in odhodki v obdobju 2017-2022 v evrih (€).....	55

1 Uvod

V skladu z Zakonom o sladkovodnem ribištvu (v nadaljevanju: ZSRib), (Uradni list RS, št. 61/2006) in Pravilnikom o načrtovanju in poročanju v ribištvu (Uradni list RS, št. 18/2008) Zavod za ribištvo Slovenije na podlagi mnenja izvajalca ribiškega upravljanja in lokalne skupnosti pripravi osnutke ribiškogojitvenih načrtov ribiškega upravljanja v ribiških okoliših (v nadaljevanju RGN). V postopku priprave osnutkov so bili le ti usklajeni z naravovarstvenimi smernicami Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave.

V postopku priprave osnutka RGN za Žirovski ribiški okoliš je bil le ta najprej usklajen z načrtom za izvajanje ribiškega upravljanja v Srednjesavskem ribiškem območju. Nato je bil osnutek na delavnicah predstavljen in usklajen s predlogi in pripombami Ribiške družine Žiri. Sledilo je usklajevanje z lokalnimi skupnostmi, Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave in Direkcijo RS za vode.

2 Pravne podlage

Predpisi s področja sladkovodnega ribištva

- Zakon o sladkovodnem ribištvu (Uradni list RS, št. 61/06),
- Uredba o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 52/07),
- Uredba o določitvi voda posebnega pomena ter načinu izvajanja ribiškega upravljanja v njih (Uradni list RS, št. 52/07),
- Uredba o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 80/07 in 44/22 – ZVO-2),
- Uredba o ribjih vrstah, ki so predmet ribolova v celinskih vodah (Uradni list RS, št. 46/07),
- Uredba o pravilih ravnanja v zvezi z ukrepanjem ob poginih rib (Uradni list RS, št. 91/09),
- Pravilnik o komercialnih ribnikih (Uradni list RS, št. 113/07 in 100/12),
- Pravilnik o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah (Uradni list RS, št. 99/07, 75/10),
- Pravilnik o ribiškem katastru in evidencah v ribištvu (Uradni list RS, št. 18/08),
- Pravilnik o načrtovanju in poročanju v ribištvu (Uradni list RS, št. 18/08),
- Pravilnik o obliki in vsebini značke in službene izkaznice ribiškega čuvaja ter poročanju in vodenju evidenc o opravljanju ribiškočuvajske službe (Uradni list RS, št. 85/08),
- Pravilnik o opravljanju strokovnega izpita za ribiškega gospodarja (Uradni list RS, št. 99/07),
- Pravilnik o opravljanju strokovnega izpita za izvajalca elektroribolova (Uradni list RS, št. 99/07),
- Pravilnik o opravljanju strokovnega izpita za ribogojca (Uradni list RS, št. 99/07),
- Pravilnik o opravljanju strokovnega izpita za ribiškega čuvaja (Uradni list RS, št. 99/07),
- Pravilnik o pogojih in načinu smukanja prostoživečih domorodnih ribjih vrst (Uradni list RS, št. 63/08),
- Pravilnik o odškodninskem ceniku za povračilo škode na ribah (Uradni list RS, št. 110/08),
- Pravilnik o podrobnejših pogojih za pridobitev dovoljenja za gojitev rib za poribljavanje (Uradni list RS, št. 61/10),
- Sklep o preoblikovanju Zavoda za ribištvo Ljubljana v Javni zavod za ribištvo Slovenije (Uradni list RS, št. 31/01, 60/01, 4/05, 23/06, 61/06 – ZSRib, 116/07, 4/09, 96/09, 16/11 in 58/13).

Predpisi s področja ohranjanje narave, varstvo okolja, urejanje prostora, akvakultura in drugo

- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20 in 3/22 – ZDeb),
- Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/17, 199/21 – ZUreP-3 in 20/22 – odl. US),
- Zakon o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07, 70/08 – ZVO-1B, 108/09, 80/10 – ZUPUDPP, 43/11 – ZKZ-C, 57/12, 57/12 – ZUPUDPP-A, 109/12, 76/14 – odl. US, 14/15 – ZUUJFO, 61/17 – ZUreP-2 in 199/21 – ZUreP-3),
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/04, 17/06 – ORZVO187, 20/06, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE, 158/20 in 44/22 – ZVO-2),
- Zakon o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 33/01, 45/04 – ZdZPKG, 62/04 – odl. US, 93/05 – ZVMS, 90/12 – ZdZPVHVVR in 22/18)
- Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZdZPKG, 90/12 – ZdZPVHVVR in 45/15)
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20),
- Strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji (sprejeta na 55. seji Vlade, dne 20.12.2001),
- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04, 33/07 – ZPNačrt, 61/17 – ZUreP-2 in 199/21 – ZUreP-3),
- Operativni program-program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje od 2007 do 2013 (Potrjen s sklepom vlade št. 35600-3/2007/7),
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02, 67/03),
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18)
- Uredba o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 112/03, 36/09 in 33/13)

- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19)
- Uredba o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst (Uradni list RS, št. 46/02, 41/04 – ZVO-1 in 44/22 – ZVO-2),
- Uredba o stanju površinskih voda (Uradni list RS, št. 14/09, 98/10, 96/13, 24/16 in 44/22 – ZVO-2),
- Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16),
- Uredba o kriterijih za določitev ter načinu spremljanja in poročanja ekološko sprejemljivega pretoka (Uradni list RS, št. 97/09),
- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/02, 42/10),
- Pravilnik o prosto živečih živalskih vrstah, za katere ni treba pridobiti dovoljenja za gojitev (Uradni list RS, št. 62/07)
- Pravilnik o zahtevah za zdravstveno varstvo živali in proizvodov iz akvakulture ter o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in obvladovanje določenih bolezni vodnih živali (Uradni list RS, št. 6/14, 10/19 in 16/19 – popr.)
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19)
- Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS, št. 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11)
- Pravilnik o določitvi odsekov površinskih voda, pomembnih za življenje sladkovodnih vrst rib (Uradni list RS, št. 28/05, 8/18 in 44/22 – ZVO-2),
- Pravilnik o določitvi in razvrstitvi vodnih teles površinskih voda (Uradni list RS, št. 63/05, 26/06, 32/11 in 8/18)
- Pravilnik o izvedbi presoje tveganja za naravo in o pridobitvi pooblastila (Uradni list RS, št. 43/02),
- Zakon o društvih (Uradni list RS, št. 64/11 – uradno prečiščeno besedilo in 21/18 – ZNOrg)

Mednarodne konvencije in predpisi ES

- Nacionalni strateški načrt za razvoj ribištva v Republiki Sloveniji za obdobje 2007-2013, Uredba Sveta (ES), št. 1198/2006 z dne 27. julij 2006,
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o biološki raznovrstnosti (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 7/96)
- Konvencija o močvirjih, ki so mednarodnega pomena, zlasti kot prebivališča močvirskih ptic Ramsarska konvencija, št. 801-12/03-21/1, Ljubljana, dne 27. februarja 2004,
- Zakon o ratifikaciji Pariškega protokola in Sprememb Konvencije o močvirjih, ki so mednarodnega pomena, zlasti kot prebivališča močvirskih ptic (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 6/04)
- Zakon o ratifikaciji Kartagenskega protokola o biološki varnosti h Konvenciji o biološki raznovrstnosti (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 23/02),
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu selitvenih vrst prosto živečih živali (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 18/98 in 27/99)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njihovih naravnih življenjskih prostorov (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 17/99)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu Alp (Alpske konvencije) (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 5/95)
- Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Uradni list RS, št. 15/1992),
- Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst,
- Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst - Direktiva o habitatih,
- Direktiva Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih vrst ptic – Direktiva o pticah,

- Vodna direktiva (Water Framework Directive, 2000/60/EC – WFD) - Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (Uradni list ES, št. L 327/1),
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2008/105/ES z dne 16. decembra 2008 o okoljskih standardih kakovosti na področju vodne politike, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 82/176/EGS, 83/513/EGS, 84/156/EGS, 84/491/EGS, 86/280/EGS ter spremembi Direktive 2000/60/ES (Uradni list ES, št. L 348/84).

3 Opis ribiškega okoliša

Ribiški okoliš je del ribiškega območja, ki omogoča smotrno upravljanje rib ter učinkovito spremljanje in nadzor ribiškega upravljanja. Ribiški okoliš sestavljajo ribiški revirji, najmanjše prostorske enote ribiškega upravljanja. Glede na način izvajanja ribiškega upravljanja so ribiški revirji lahko varstveni (gojitveni za sonaravno gojitev rib in rezervati), ribolovni, revirji brez aktivnega ribiškega upravljanja in prizadeti revirji.

Gojitveni revir za sonaravno gojitev rib je namenjen pridobivanju mladice domorodnih vrst rib za nadaljnja poribljavanja ribolovnih revirjev. Glede na hidromorfološke lastnosti in ciljne vrste, ki jih izlavljammo jih delimo na salmonidne gojitvene revirje (G1), ciprinidne gojitvene revirje (G2) in vzrejne ribnike (G3). Sonaravna gojitev poteka v naravnem okolju in brez dodatnega hranjenja rib. Poteka lahko na dva načina. Pri klasičnem načinu sonaravne gojitve se na začetku ciklusa v gojitveni revir vloži zarod ciljne vrste in po končanem ciklusu, običajno je to dve leti (lahko daljši cikel), opravi odlov rib. Odlovljene mladice in odrasle ribe ciljnih vrst se prenesejo v ribolovne revirje, vse druge ribe (spremljevalne vrste) pa se žive vrnejo v vodo. Drugi način je tako imenovani novi način (G1-n), pri katerem zaroda ne vlagamo, ampak na vsake dve ali tri leta (lahko daljši cikel) opravimo samo odlov rib. Enako kot pri klasičnem načinu tudi tu izločamo samo mladice in odrasle ribe ciljnih vrst na način, da v potoku ostane dovolj veliko število drstnic. Ribe spremljevalnih vrst dosledno vračamo nazaj v gojitveni revir.

Rezervat je ribiški revir namenjen varstvu ogroženih domorodnih vrst rib. Glede na namen se delijo na štiri skupine in sicer: rezervate za plemenke domorodnih ribjih vrst (R1), rezervate za vzpostavljanje populacij domorodnih ribjih vrst (R2), rezervate za ohranjanje populacij domorodnih ribjih vrst (R3) in rezervate genskega materiala domorodnih ribjih vrst (R4).

V rezervatih za plemenke (R1) pridobivamo spolne produkte domorodnih vrst rib za gojitev v ribogojnicah, bodisi za gojenje do faze zaroda ali do višjih starostnih kategorij (mladice, odrasle ribe) za nadaljnja poribljavanja ribolovnih revirjev. Odvzem spolnih celic se izvede na terenu ali v primeru, da riba še ni godna za odvzem spolnih produktov, v ribogojnici, kamor jo prenesemo in jo osmukamo, ko je to mogoče. Vse odlovljene ribe se po odvzemu spolnih celic vrnejo v rezervat.

Rezervati za vzpostavljanje populacij domorodnih vrst rib (R2) so ribiški revirji z dobro ohranjenimi habitati, kjer izvedemo naselitev osebkov ogrožene domorodne vrste rib z namenom širjenja areala in vzpostavitve ugodnega stanja vrste. Pred naselitvijo se opravi elektroodlov rib in odstrani osebkke ciljne vrste nepreverjenega ali nepravega porekla. Spremljevalne vrste se dosledno vrnejo v rezervat. Po opravljenem čiščenju se v rezervat naseli osebkke ciljne vrste s preverjenim poreklom. V nadaljevanju v te rezervate ne posegamo, izjema so občasni kontrolni odlovi za spremljanje stanja. Ko na podlagi kontrolnih odlovov ugotovimo ugodno stanje ciljne vrste, se rezervat načeloma prekategorizira v rezervat R3.

Rezervati za ohranjanje populacij domorodnih vrst rib (R3) so ribiški revirji z ugotovljenim ugodnim stanjem ciljne vrste in ugodnim stanjem habitatov, ki omogočajo dolgoročno ohranitev njenih populacij. Poseganje v te populacije ni dovoljeno, občasno se zaradi spremljanja stanja izvede kontrolne odlove.

Rezervat za genetski material (R4) je revir namenjen ohranjanju genetsko čistih populacij domorodnih ribjih vrst. Poseganje vanj je prepovedano, dovoljeni so le občasni kontrolni odlovi za spremljanje stanja in posebno dodeljeni kontrolirani odvzemi moških spolnih celic.

Ribolovni revir je del ribiškega okoliša, v katerem je dovoljen ribolov v skladu z ZSRib, njegovimi podzakonskimi predpisi in ribolovnim režimom določenim v RGN.

Revir brez aktivnega upravljanja je del ribiškega okoliša, v katerem se ne izvaja ribiško upravljanje in ki je prepuščen naravnim procesom. Z namenom ugotavljanja oziroma spremljanja stanja se v njem občasno opravi kontrolne odlove rib.

Prizadeti revir je tisti del ribiškega okoliša, v katerem je življenje rib zaradi poslabšanih življenjskih razmer oziroma kakovosti vode onemogočeno.

Vrste ribiških revirjev in njihove meje se določijo z RGN.

Ribiško upravljanje je prilagojeno glede na stanje populacij rib, rabo in urejanje vodotokov, oziroma glede na doseganje ciljev dobrega stanja voda in zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda. Karta s prikazanimi podeljenimi vodnimi pravicami je v prilogi II.

3.1 Opis meje ribiškega okoliša

Uredba o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev v Republiki Sloveniji določa dvanajst ribiških območij in 67 ribiških okolišev. V ribiške okoliše spadajo vse celinske vode, ki se nahajajo znotraj meja ribiških okolišev, razen izločene vode po predpisu o izločenih vodah (vode posebnega pomena) in komercialni ribniki ter ribogojni objekti, za katere je bila podeljena vodna pravica. Izhajajoč iz dejstva, da v hudournikih in potokih z nestalno vodo ni rib, v ribiških okoliših te struge niso evidentirane kot revirji in niso prikazane v seznamih revirjev ribiškega območja oziroma ribiških okolišev (Preglednica 2).

V skladu z zgoraj omenjeno uredbo je določeno Srednjesavsko ribiško območje, ki obsega Savo od jezua HE Medvode do viadukta v Suhadolu z vsemi pritoki, razen Ljublanice. V Srednjesavskem ribiškem območju je določenih dvanajst ribiških okolišev.

Žirovski ribiški okoliš obsega Poljansko Soro od izvira do jezua Barbne žage v Hotavljah s pritoki.

V preglednici (Preglednica 1) so prikazane površine revirjev Žirovskega ribiškega okoliša (ROK) glede na način izvajanja ribiškega upravljanja v obdobju 2017-2022.

Preglednica 1: Površine (ha) revirjev po načinu izvajanja ribiškega upravljanja v Žirovskem ribiškem okolišu

Žirovski ROK	RR-TV	G1	G1-n	R1	R4	BARU	Skupaj
površina (ha)	18,50	4,98	5,13	0,47	1,60	5,66	36,34
delež (%)	50,9	13,7	14,1	1,3	4,4	15,6	100,0

Legenda:

RR-TV: ribolovni revir, tekoče vode

G1: salmonidni gojitveni revir

G1-n: salmonidni gojitveni revir, novi način

R1: rezervat za smukanje plemenk

R4: rezervat za genetski material

Revirji Žirovskega ribiškega okoliša merijo 36,34 ha. Ribolovnim revirjem Žirovskega ribiškega okoliša je namenjenih 18,50 ha ali 50,9% od vseh površin ribiškega okoliša, gojitvenim potokom za sonaravno gojitev salmonidnih vrst rib 10,11 ha ali 27,8%, rezervatom za smukanje plemenk 0,47 ha ali 1,3%, rezervatom za genetski material 1,60 ha ali 4,4% in revirjem brez aktivnega upravljanja 5,66 ha ali 15,6%.

3.2 Seznam, meje, površine, identifikacijske številke in namembnost ribiških revirjev

Preglednica 2: Seznam, meje, površine, identifikacijske številke in namembnost ribiških revirjev

Šifra revirja	Revir	Raba	Zgornja Meja	Spodnja Meja	Površina [ha]
73	Češmelov potok	BARU	izvir	izliv v Žirovnico	0,17
18	Črna 1	R1	izvir	naravna pregrada pri mlinu	0,35
19	Črna 2	G1-n	naravna pregrada pri mlinu	izliv v Poljansko Soro	1
70	Črni graben-Jakopitnik	BARU	izvir	izliv v Rovtarsko Soro	0,52
54	Grkovec	BARU	izvir	izliv v Račevo	0,3
74	Hlevnovrhni potok	BARU	izvir	izliv v Poljansko Soro	0,16
57	Javorščica	BARU	izvir	sotočje s Sovodenjščico	0,63

Šifra revirja	Revir	Raba	Zgornja Meja	Spodnja Meja	Površina [ha]
20	Jezernica	BARU	izvir	izliv v Račevo	0,4
31	Jurečeva struga	BARU	vtok	iztok v Poljansko Soro	0,1
71	Lanevska grapa-Trnovška	G1-n	izvir	izliv v Rovtarsko Soro	0,34
25	Ločnik	R4	izvir	izliv v Plastuhovo grapo	0,8
72	Lomerjev potok	BARU	izvir	izliv v Žirovnico	0,14
76	Lukatova grapa	BARU	izvir	izliv v Poljansko Soro	0,03
51	Melcova grapa	BARU	izvir	izliv v Račevo	0,45
30	Mlinščica	G1-n	izvir	izliv v Poljansko Soro	0,1
11	Osojnica	G1	izvir	izliv v PoljanskoSoro	1
21	Plastuhova grapa	G1-n	izvir	izliv v Račevo	0,54
15	Podjelovščica-Podlaniščica	G1-n	izvir	sotočje s Sovodenjščico	0,69
16	Podosojnica	G1-n	izvir	sotočje s Sovodenjščico	0,46
1	Poljanska Sora 1	RR-TV	Sopovt - sotočje	novi most pri Petrolu	8,5
2	Poljanska Sora 2	RR-TV	novi most pri Petrolu	jez na Hotavljah	10
12	Popitova grapa 1	R1	izvir	bivši mlin	0,12
22	Popitova grapa 2	G1	bivši mlin	Sovpot	0,76
56	Potoška grapa-Stržinska	BARU	izvir	izliv v Račevo	0,45
5	Račevo	G1-n	Podlesec	izliv v Poljansko Soro	1,2
6	Rakulk	G1-n	izvir	izliv v Poljansko Soro	0,8
59	Raskovec	R4	izvir	izliv v Žirovnico	0,8
9	Rovtarska Sora	G1	izvir Zajele	izliv v Popitovo grapo	0,3
55	Rozozov graben	BARU	izvir	izliv v Račevo	0,3
13	Smreško jezero	BARU	izvir Račeve	y: 437213 , x: 96904	1
32	Snopkova grapa	BARU	izvir	izliv v Račevo	0,39
23	Sovodenjščica-Hobovščica 1	G1	od sotočja potokov	MHE Ambrožič	0,92
24	Sovodenjščica-Hobovščica 2	BARU	MHE Ambrožič	izliv v Poljansko Soro	0,13
58	Trebišnica	BARU	izvir	izliv v Poljansko Soro	0,1
7	Zabrežnik	BARU	izvir	izliv v Poljansko Soro	0,1
17	Zakarpatska grapa	BARU	izvir	izliv v Podjelovščico	0,29
4	Žirovnica	G1	izvir	izliv v Poljansko Soro	2

Legenda:

RR-TV: ribolovni revir, tekoče vode

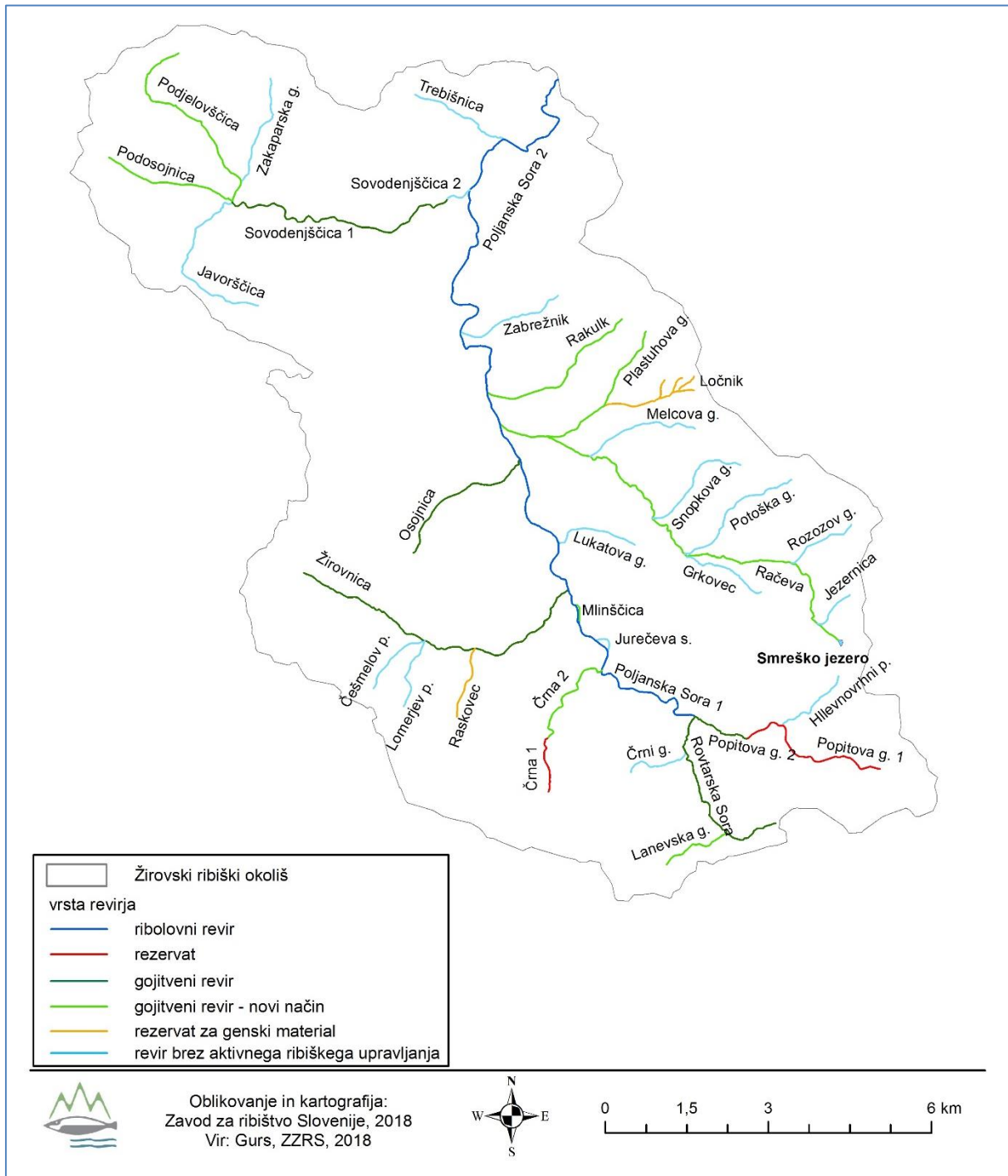
G1: salmonidni gojitveni revir

G1-n: salmonidni gojitveni revir, novi način

R1: rezervat za smukanje plemenk

R4: rezervat za genetski material

3.3 Pregledna karta ribiškega okoliša z njegovimi mejami ter ribiškimi revirji

Slika 1: Revirji Žirovskega ribiškega okoliša in način ribiškega upravljanja

Na sliki (Slika 1) so prikazani revirji Žirovskega ribiškega okoliša ter način izvajanja ribiškega upravljanja.

Ne glede na opredeljeno rabo ribiškega revirja se za posamezne posege urejanja voda podajajo smernice z vidika stanja voda, vrstne sestave rib in njihovih habitatov, ki odražajo razmere specifične za posamezen revir. V kolikor vodotok oz. stoječa voda ni na seznamu revirjev in ni izločena iz ribiškega upravljanja, se pri izdaji smernic poda podatke za vodotok, v katerega se vodotok iz območja posega izliva. V smernicah se tudi zapiše, za kateri vodotok oz. odsek vodotoka se nanašajo podatki.

3.4 Opis hidroloških, hidrogeoloških ter drugih značilnosti površinskih voda v Žirovskem ribiškem okolišu

Glavna odvodnica vode Žirovskega ribiškega okoliša je Poljanska Sora. Izvira v Rovtarskem hribovju nekaj kilometrov nad naseljem Žiri. Na svoji poti teče po Poljanski dolini. V Škofji Loki se združi s Selško Soro. V Žirovski ribiški okoliš spada Poljanska Sora od izvira ter do jezua Barbne žage v Hotavljah. Dolžina Poljanske Sore je 43 km. Velikost porečja Sore, vključno s Selško in Poljansko Soro je 636 km², gostota rečne mreže Poljanske Sore pa znaša 1,90 km/km² (Kolbezen, 1998).

Poljanska Sora ima dežno-snežni rečni režim, in sicer mediteranskega tipa. Za ta režim je značilen primarni višek, ki nastopi aprila. Lahko se pojavi tudi marca ali celo maja. Razlog za to je velika količina padavin v tem obdobju ter taljenje snega, vendar je taljenje snega v tem primeru drugotnega pomena. Sekundarni višek se pojavi v novembru. Primarni nižek nastopi poleti v mesecu avgustu ali redkeje v septembru. Sekundarni nižek je pozimi, vendar ne traja dolgo. Je večji od primarnega nižka.

Mediterski tip je značilen za tiste reke, kjer se običajno jesenski dežni maksimum združi z marčno-aprilskim ali se mu povsem približa ali pa ga celo malenkostno preseže (Kolbezen, 1998).

Poljanska Sora teče na območju Rovtarskega in Škofjeloškega hribovja, kjer je geološka zgradba močno neenotna in dokaj zapletena. Sestavljajo ga predvsem neprepustne kamnine, kot so razni skrilavci in laporji. Mednje so stisnjene ali narinjene manj prepustne karbonatne kamnine (apnenec, dolomit). Na stiku enih in drugih prihaja na dan podzemna voda v številnih izvirih. Rovtarsko hribovje ima nekoliko večji delež karbonatnih kamnin, kot pa Škofjeloško hribovje. Pojavlja se več dolomita in tudi apnenca. Zaradi tega se pojavlja tudi kraška hidrologija. To se lepo odraža na gostoti rečne mreže med Poljansko in Selško Soro. Poljanska Sora ima manjšo gostoto rečne mreže kot Selška Sora, prav zaradi pogostejše kraške hidrologije, kjer padavinska voda ponika v notranjost površja (Kolbezen, 1998).

3.5 Ocena stanja voda

Ocena stanja voda je v ribiško gojitvenem načrtu podana, kot povzetek iz javno dostopnih poročil in publikacij državnega monitoringa kakovosti površinskih voda dostopnih na spletni strani Agencije RS za okolje (ARSO) (<http://www.arso.gov.si/vode/>).

Kazalec predstavlja oceno kemijskega in ekološkega stanja površinskih voda podano v skladu z merili vodne direktive (Water Framework Directive, 2000/60/EC – WFD; v nadaljevanju Vodna direktiva). V oceno so vključene vse površinske celinske vode, somornice in obalno morje, pri kemijskem stanju tudi teritorialno morje. Osnovna enota za oceno je vodno telo, ki je ločen in pomemben sestavni del površinske vode, kot na primer jezero, vodni zbiralnik, potok, reka ali kanal, del potoka, reke ali kanala ali del obalnega morja. V Sloveniji je v skladu s Pravilnikom o določitvi in razvrstitvi vodnih teles površinskih voda (Uradni list RS, št. 63/05, 26/06, 32/11) določenih 155 vodnih teles površinskih voda.

V Žirovskem ribiškem okolišu je v oceno stanja voda zajeto vodno telo: VT Poljanska Sora (SI121VT).

V skladu z vodno direktivo se ocene kemijskega in ekološkega stanja podajajo za večletna obdobja. V nadaljevanju je podana ocena kemijskega stanja za obdobje 2009 – 2013 (Cvitanič, in drugi 2016) in ocena ekološkega stanja za obdobje 2009 – 2015 (Cvitanič, in drugi 2016).

3.5.1 Kemijsko stanje

Kemijsko stanje predstavlja obremenjenost površinskih voda glede na vsebnost prednostnih in prednostno nevarnih snovi, za katere so na območju držav Evropske skupnosti postavljeni enotni okoljski standardi kakovosti. V vodno okolje se odvaja na tisoče različnih kemikalij, od katerih je bilo na Evropskem nivoju 33 snovi oziroma skupin snovi določenih kot prednostnih. Te snovi so bile izbrane kot relevantne za območje vseh držav Evropske skupnosti zaradi njihove razširjene uporabe in zaradi ugotovljenih povišanih koncentracij v površinskih vodah. Med te snovi spadajo npr. atrazin, benzen, kadmij, živo srebro, ogljikov tetraklorid, itd. Kemijsko stanje površinskih voda se oceni po dvostopenjski lestvici: dobro ali slabo kemijsko stanje (Cvitanič, in drugi 2016). V oceni kemijskega stanja so ovrednoteni parametri v vodi ter vsebnost heksaklorobenzena in heksaklorobutadiena v organizmih. V obdobju 2009-2013 je dobro kemijsko stanje ugotovljeno za 149 (96 %) vodnih teles površinskih voda, za pet vodnih teles (3 %) je ugotovljeno slabo kemijsko stanje, eno vodno telo (Škocjanski zatok) ni ocenjeno (Cvitanič, in drugi 2016). Vseh pet vodnih teles, za katere, je bilo ugotovljeno slabo kemijsko stanje so območja slovenskega morja.

Ocena kemijskega stanja površinskih voda (raziskava 2009-2013) glede na vsebnost živega srebra v organizmih se obravnava ločeno od ostalih kemijskih parametrov. Živo srebro se prenaša na velike razdalje z atmosfersko depozicijo in je v Evropi splošno prisotno v organizmih v površinskih vodah v koncentracijah, ki presegajo okoljski standard za organizme. Slabo kemijsko stanje glede na vsebnost živega srebra v organizmih je ocenjeno za 150 vodnih teles površinskih voda, dobro kemijsko stanje je ugotovljeno za 3 vodna telesa (dva območja slovenskega morja in reka Krupa), 2 vodni telesi sta neocenjeni (Cvitanič, in drugi 2016).

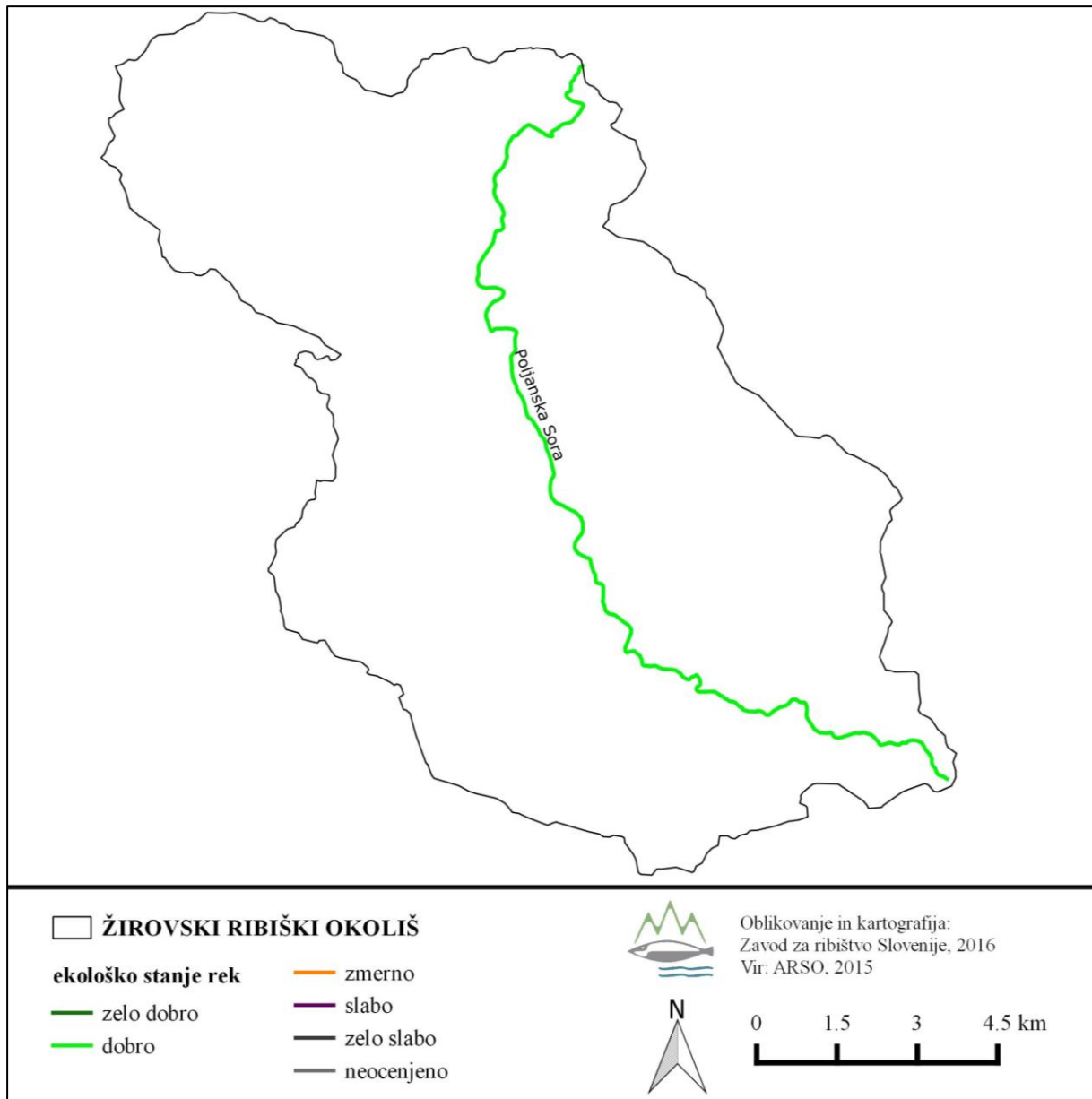
Kemijsko stanje na vodnem telesu površinske vode SI121VT VT Poljanska Sora (za obdobje 2009-2013), na katerem se nahaja Žirovski ribiški okoliš je **dobro**. Ovrednoteno je glede na vse parametre iz Uredbe o stanju površinskih voda, veljavne v letu 2013 (Uradni list RS, št. 14/09, 98/10, 96/13) oz. Direktive 2008/105/ES, razen živega srebra v organizmih. Kemijsko stanje glede na vsebnost živega srebra v organizmih je **slabo**. Kemijsko stanje glede na revidirane standarde kakovosti iz Uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o stanju površinskih voda (Uradni list RS, št. 24/16) oz. Direktive 2013/39/EU je **dobro** (ARSO, Ocena kemijskega stanja vodotokov za obdobje 2009 –2013, 2017).

3.5.2 Ekološko stanje

Ekološko stanje površinskih voda je izraz kakovosti strukture in delovanja vodnih ekosistemov, povezanih s površinskimi vodami. Za oceno ekološkega stanja se upošteva stanje združb vodnih rastlin, alg, nevretenčarjev in rib (t. i. biološki elementi kakovosti), s pomočjo katerih ovrednotimo različne obremenitve. Na podlagi združb vodnih rastlin in alg ovrednotimo trofično stanje vodnega ekosistema (stopnjo obremenjenosti s hranili), na podlagi združb alg in bentoških nevretenčarjev saprobno stanje vodnega ekosistema (stopnjo obremenjenosti z organskimi snovmi), na podlagi združb bentoških nevretenčarjev in rib pa hidromorfološko spremenjenost in splošno degradiranost vodnega ekosistema. V oceni ekološkega stanja so upoštevani tudi splošni fizikalno-kemijski elementi (hranila in parametri obremenjenosti z organsko snovjo), hidromorfološki elementi (hidrološki režim, kontinuiteta toka in morfološke razmere) ter posebna onesnaževala, ki se odvajajo v vodno okolje. Z oceno ekološkega stanja vodnih teles podajamo odmik ocenjevanega ekosistema od naravnega stanja, to je stanja, ki bi ga imel brez vpliva človekovih aktivnosti. Ekološko stanje ocenimo po petstopenjski lestvici: zelo dobro, dobro, zmerno, slabo ali zelo slabo ekološko stanje. Kombiniranje posameznih elementov kakovosti poteka po tako imenovanem načinu »slabši določa stanje«, kar pomeni, da je končna ocena ekološkega stanja najslabša ocena, ki je določena s posameznim elementom kakovosti (Cvitanič, in drugi 2016).

V obdobju 2009 – 2015 je za 59 % vodnih teles površinskih voda ocenjeno, da dosegajo vsaj dobro ekološko stanje in s tem izpolnjujejo cilje vodne direktive, 38 % vodnih teles ne dosega dobrega ekološkega stanja, 3 % vodnih teles ostaja neocenjenih. Za vodna telesa, ki ne dosegajo dobrega ekološkega stanja, predstavljata najobsežnejšo obremenitev hidromorfološka spremenjenost skupaj s splošno degradiranostjo, ki je prepoznana, bodisi kot edini vzrok bodisi skupaj z drugimi obremenitvami, na 83 % vodnih teles, ki ne dosegajo dobrega ekološkega stanja. Hidromorfološka spremenjenost in splošna degradiranost sta široka in medsebojno povezana dejavnika, katerih vplivov na stanje združb rib in bentoških nevretenčarjev se ne da ločiti. Hidromorfološka spremenjenost vključuje neposredne antropogene spremembe vodotokov: regulacije, utrjevanje bregov, odstranjenost obrežno rastje,

pregrade idr., splošna degradiranost pa spremembe v zaledju vodotoka zaradi poselitev, kmetijstva in industrije (Cvitanič, in drugi 2016).

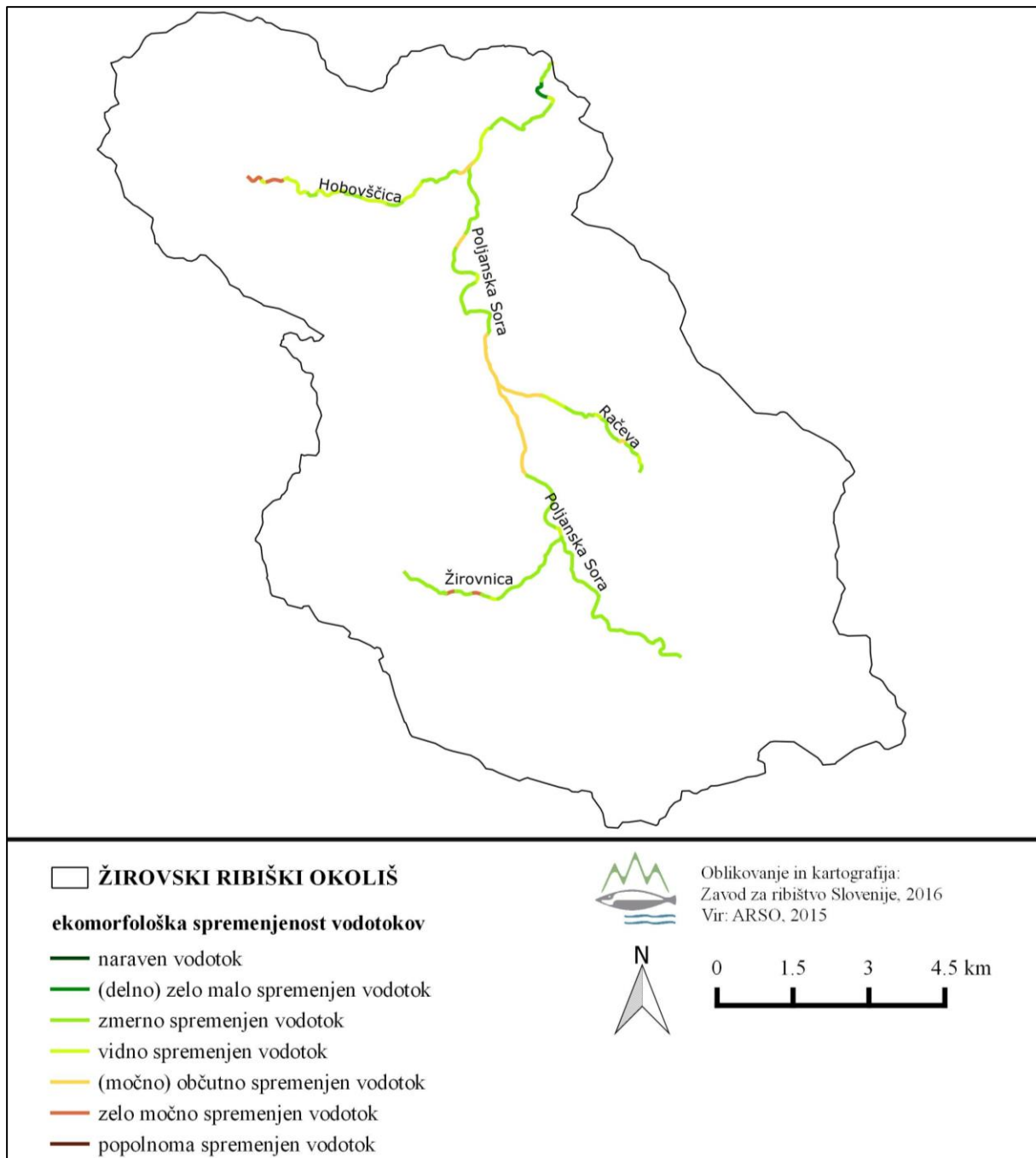

Slika 2: Ocena ekološkega stanja vodnih teles površinskih voda v Žirovskem ribiškem okolišu (podatki monitoringa ARSO, obdobje 2009-2015)

Rezultati monitoringa stanja vodnega telesa površinskih voda SI121VT VT Poljanska Sora izkazujejo dobro ekološko stanje (za obdobje 2009 – 2015). Po kriterijih spremljanja stanja in razvrščanja vodnih teles površinskih voda v Sloveniji, dosega vodno telo VT Poljanska Sora glede na biološke elemente dobro stanje ((razlog so bentoški nevretenčarji (saprobnost in hidromorfološka spremenjenost)), po splošnih fizikalno-kemijskih elementih je stanje dobro in po kriteriju posebnih onesnaževal je stanje dobro (za obdobje 2009 - 2015). Za vrednotenje hidromorfoloških elementov v Sloveniji še ni izdelanih meril, zato ta element ni bil vključen v oceno ekološkega stanja. Od bioloških elementov v oceno niso bile vključene ribe, ker za ta biološki element še ni razvita metodologija vrednotenja. (ARSO, Ocena ekološkega stanja vodotokov za obdobje 2009 – 2015, 2016).

3.6 Kategorizacija vodotokov po ekomorfološkem pomenu

Sestava ribje združbe je v veliki meri odvisna tudi od ekomorfoloških lastnosti habitata. Pregled morfološkega stanja vodotokov temelji na stopnji antropogene preoblikovanosti strug vodotokov (vodnega prostora), pri čemer se upošteva neposredne (npr. tehnični objekti) in posredne vplive gorvodnih posegov na obravnavanih odsekih (npr. sprememba vodnega režima, količine sedimenta idr.). Metoda razvrstitve vodotokov v štiri razrede in tri medrazrede je privzeta po avstrijski metodi in izhaja iz dveh osnovnih vidikov, in sicer morfološkega in naravovarstvenega. Opredeljeni sta predvsem oblika in stanje vodotokov glede na stopnjo in vpliv poseganja v morfologijo struge, vodni režim, transport plavin, rabe vode in poseganja v obvodni prostor v okviru varovanja pred škodljivim delovanjem voda, kmetijskih površin, infrastrukturnih in industrijskih objektov ter zagotavljanja pitne in tehnološke vode. Iz naravovarstvenega vidika so opredeljene predvsem osnovne značilnosti žive in nežive narave z registriranimi in potencialnimi naravnimi vrednotami vred. Naloga ne zajema podatkov o onesnaženosti vode in njihovi biotski raznovrstnosti, ki sta za ovrednotenje vodnih ekosistemov bistvenega pomena (Hlad, in drugi 2002).

Slika 3: Ekomorfološka spremenjenost vodotokov v Žirovskem ribiškem okolišu (podatki za obdobje 1994-2002 z dopolnitvami 2016)

V Žirovskem ribiškem okolišu je Poljanska Sora kot osrednja reka uvrščena v začetnem delu v razred »zmerno spremenjen vodotok« nato skozi mesto Žiri preide v »(močno) občutno spremenjen vodotok«. V nadaljevanju ponovno preide v razred »zmerno spremenjen vodotok«, razen v krajših odsekih kjer teče skozi vasi (Selo, Fužine) v razreda »(močno) občutno spremenjen vodotok« in »vidno spremenjen vodotok«. Na območju Žiri je vključno s Poljansko Soro močno spremenjen tudi potok Račeva, ki je prav tako uvrščen v razred »(močno) občutno spremenjen vodotok«, na preostalem delu pa v razreda »zmerno spremenjen vodotok« in »vidno spremenjen vodotok«. Od pritokov sta bila ocenjena tudi Žirovnica in Hobovščica. Oba potoka sta na krajših odsekih močno spremenjena in uvrščena v razred »zelo močno spremenjen vodotok«. Preostali del Žirovnice je uvrščen v razred »zmerno spremenjen vodotok«. Razreda v katera je v večjem delu uvrščena Hobovščica pa se skozi celoten tok izmenjujeta od »vidno spremenjen vodotok« do »zmerno spremenjen vodotok«, na sotočju s Poljansko Soro pa v razred »(močno) občutno spremenjen vodotok«

3.7 Referenčni odseki

Referenčni odseki so odseki vodotokov in obale jezer, na katerih so referenčna mesta, ki so mesta z zelo majhnimi spremembami hidromorfoloških, fizikalno-kemijskih in bioloških elementov kakovosti ekološkega stanja površinskih voda zaradi človekove dejavnosti ter ustrezajo opredelitvam za zelo dobro ekološko stanje v skladu s predpisom, ki ureja stanje površinskih voda. Odseki so 400 m gorvodno in 100 m dolvodno od referenčnega mesta ter odseki obale jezera, na katerih je več zaporednih 100-metrskih odsekov z zelo majhnimi spremembami hidromorfoloških, fizikalno-kemijskih in bioloških elementov kakovosti ekološkega stanja površinskih voda zaradi človekove dejavnosti ter ustrezajo opredelitvam za zelo dobro ekološko stanje v skladu s predpisom, ki ureja stanje površinskih voda.

Na referenčnih odsekih so prepovedani posegi, ki lahko povzročijo spremembe morfoloških značilnosti (Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja, 2016), ribiško upravljanje pa poteka na način, da ne vodi v poslabšanje stanja površinskih voda.

Okoljski cilj za referenčne odseke na površinskih vodah je »ohranjanje zelo dobrega ekološkega stanja«, »preprečitev poslabšanja stanja«, in »preprečitev emisij iz točkovnih virov« (NUV, 2016).

V Žirovskem ribiškem okolišu ni referenčnih odsekov.

3.8 Podatki o drstiščih

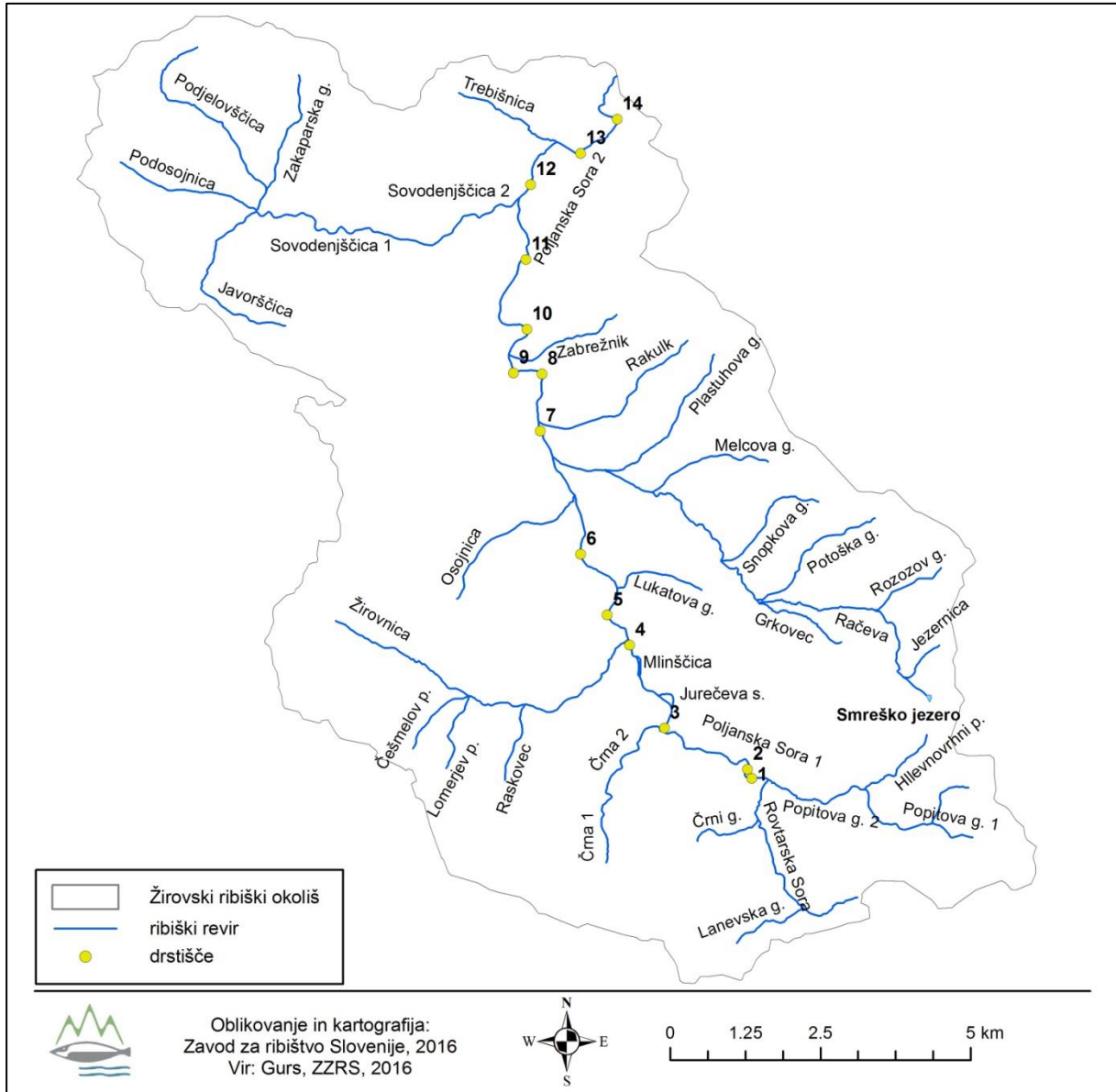
Drstišča se uvrščajo med najpomembnejše habitatne tipe, ki so neobhodni za reprodukcijo posameznih vrst rib. Hidromorfološke lastnosti vodotoka, ki pogojujejo in omogočajo nastanek in obstoj habitatov, da funkcionirajo kot drstišča, so odvisne od geološke podlage, reliefa, padavin in pretokov vode v posameznih letih, predvsem pa od različnih posegov v vodni prostor. Ribe se temu prilagajajo in za drst poiščejo mikrolokacije, ki so primerne za odlaganje iker.

Pogosto so drstišča litofilnih drstnic, vrst rib, ki ikre odlagajo na kamnito ali prodno podlago, pod različno visokimi naravnimi ali grajenimi stopnjami, kjer se tvori primerna struktura substrata dna in sta hitrost ter globina vode ustrezni za odlaganje iker. Taka drstišča so bolj ali manj stalna. V Žirovskem ribiškem okolišu so taka drstišča na primer v Poljanski Sori pod jezovi, kjer se drstijo postrvi, sulec in podust in še druge litofilne vrste. Stalna drstišča so tudi v ožjih območjih rečnih sipin na odsekih, kjer širina struge in primeren strmec povzročata zmanjšanje hitrosti vode in s tem zmanjšanje transportne sposobnosti vodotoka, zaradi česar se tam rečne naplavine odlagajo in tvorijo sipine. Podvodni deli sipin litofilnim drstnicam omogočajo drst in na vseh takih odsekih so evidentirana bolj ali manj stalna drstišča.

V pritokih in manjših vodotokih, kjer se drstijo predvsem postrvi, ki se drstijo v paru in za uspešno drst zadostujejo tudi manjše površine s primerno podlago, hitrostjo in globino vode, so drstišča mnogo bolj dinamična in manj kot stalne točke. Tu lahko bolj govorimo o daljših ali krajših odsekih, kjer se ribe drstijo, drstne jame pa se iz leta v leto ponavljajo in pojavljajo na enakih ali različnih točkah znotraj primerne odseka. Dinamika spreminjanja pozicije drstišč je odvisna od hidroloških razmer v času drsti. Zato je pri evidentiranju drstišč treba to upoštevati in drstišča jemati kot množico potencialno

možnih drstnih mest na določenem odseku vodotoka. Ocena površine drstišč je v takih primerih manj natančna in zelo okvirna.

Posegi lahko spremenijo funkcionalnost drstišča, v skrajnih primerih jih tudi nepovratno uničijo. To se zgodi v primerih velikih zajezitev, ko se globine, hitrosti in temperature vode ter struktura substrata dna spremenijo do te mere, da drst tam ni več mogoča.

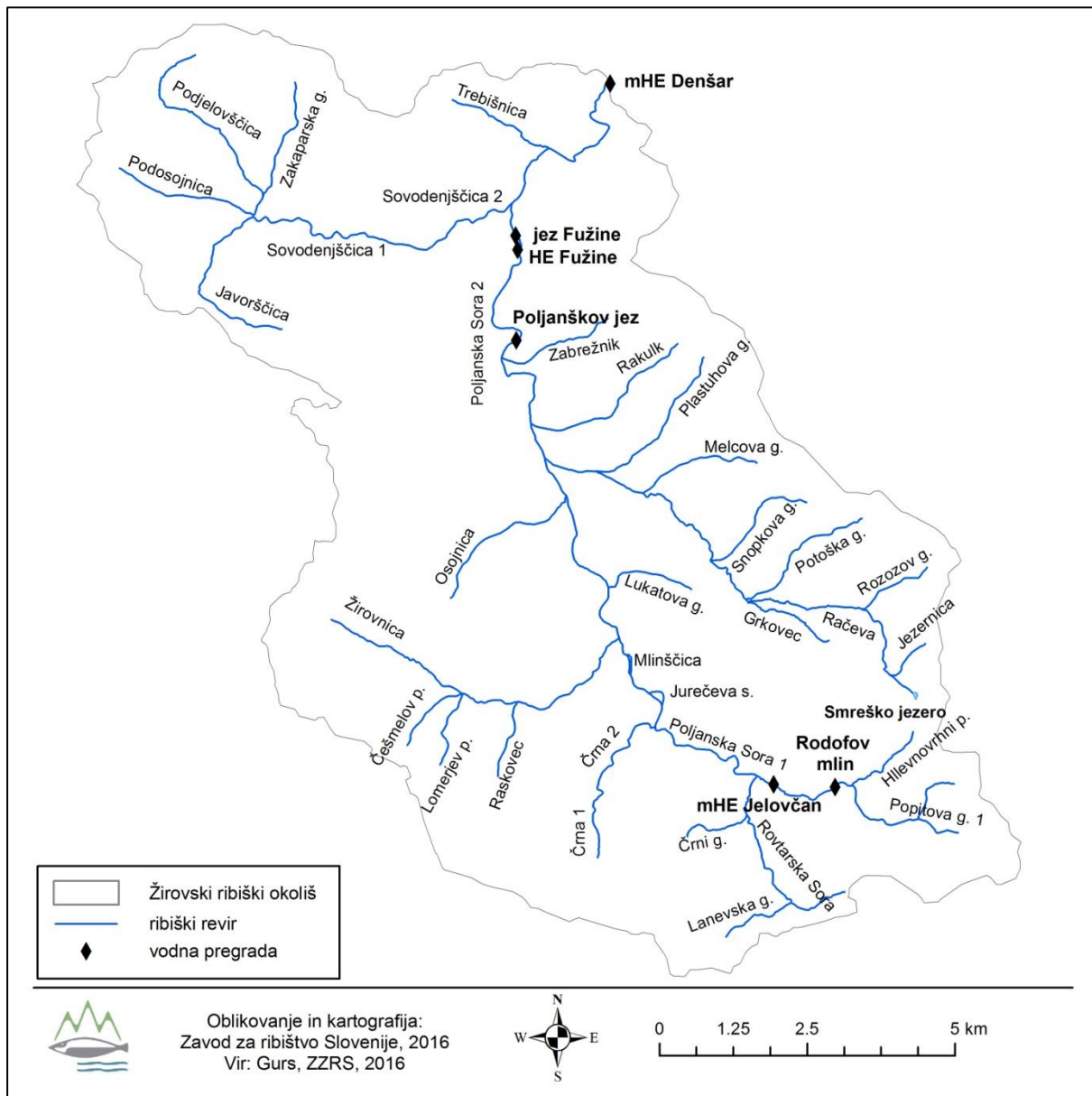

Slika 4: Drstišča Žirovskega ribiškega okoliša

Na sliki (Slika 4) so prikazana drstišča v Žirovskem ribiškem okolišu. Podatki o posameznem drstišču, njegovi površini in vrstah rib so v Prilogi I.

3.9 Seznam in karta vodnogospodarskih objektov, ki ribam otežujejo ali preprečujejo migracijo

Med najbolj negativnimi posegi za populacije rib so tisti, ki povzročajo fragmentacijo habitatov. Populacije rib se v takih primerih ločijo na več manjših delov, med seboj so izolirane, kar posledično prinaša manjšo genetsko raznolikost in večjo ranljivost populacij.

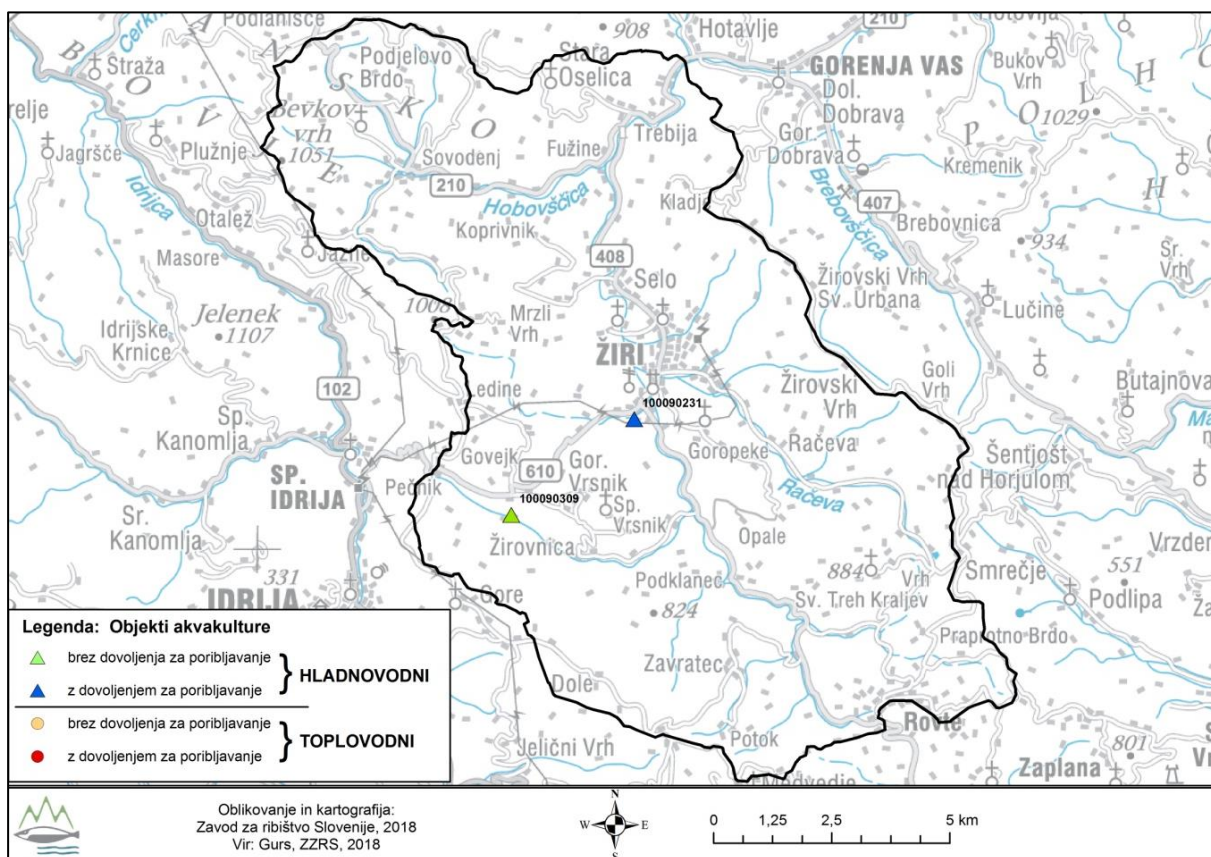
Slika 5: Vodne pregrade v Žirovskem ribiškem okolišu (RIBKAT, 2016)

Evidenca pregrad vključuje pregled podatkov, ki jih vodi ZZRS na podlagi terenskih ogledov, predanih podatkov iz strani ribiških družin v obsegu usklajevanja pri RGN-jih, večjih pregrad, ki so vidne na DOF. Podatki v evidenci se sproti posodablajo.

Na sliki (Slika 5) so prikazane pregrade, ki ribam otežujejo ali preprečujejo prehajanje in prosto razporejanje v Žirovskem ribiškem okolišu. V Žirovskem ribiškem okolišu so pregrade, ki ribam preprečujejo ali otežujejo prehajanje predvsem jezovi na Poljanski Sori v Fužinah, Poljanškov jez in jez MHE Jelovčan.

Kot ukrep za izboljšanje stanja v primerih fragmentacije habitatov, se uporablja izgradnja prehodov za ribe, kar pa v Sloveniji, razen izjemoma, ni bila dosedanja praksa. Funkcionalnost prehodov za ribe je odvisna od specifičnih pogojev in lastnosti pregrad, ki razdelijo habitate oziroma ribje populacije.

3.10 Podatki o ribogojnih obratih

Slika 6: Ribogojni obrati v Žirovskem ribiškem okolišu (RIBKAT, 2018)

V Žirovskem ribiškem okolišu je ena hladnovodna ribogojnica brez dovoljenja za priribljavanje in ena (od RD Žiri), ki ima dovoljenje za priribljavanje.

3.11 Določitev in opis odsekov, kjer je dovoljen nočni ribolov

V skladu z 9. členom Pravilnika o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah je nočni ribolov dovoljen le v določenem obdobju in na posebej določenih mestih.

V Žirovskem ribiškem okolišu niso predvidene trase za nočni ribolov.

3.12 Določitev in opis tekmovalnih tras

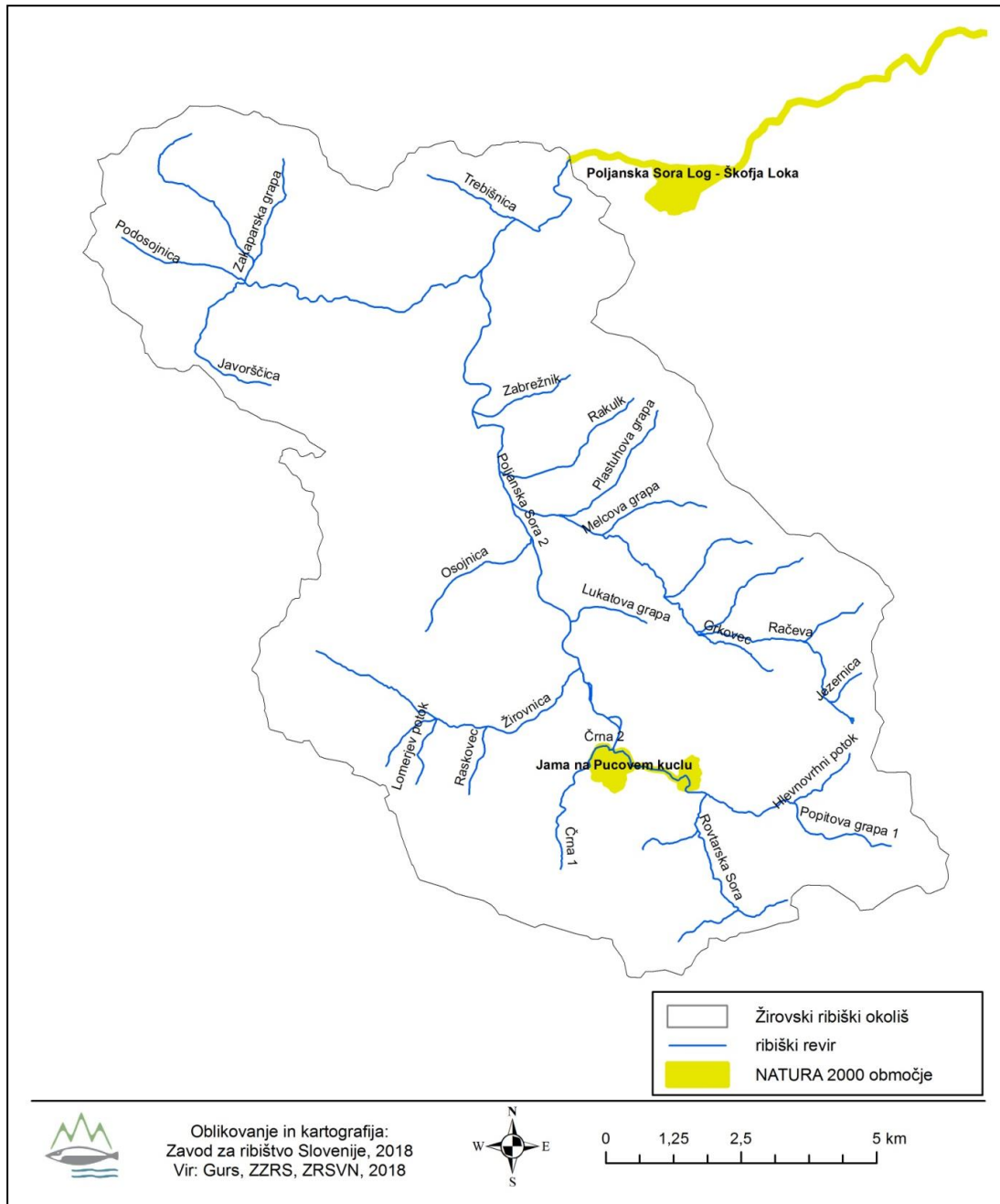
V skladu s 27. členom ZSRib lahko ribiška tekmovanja potekajo samo na tekmovalnih trasah, ki jih posebej za ta namen opredeli in označi izvajalec ribiškega upravljanja, v skladu z RGN. Tekmovanja se izvedejo na podlagi pravil, ki jih pripravi Ribiška zveza Slovenije in morajo biti usklajena s pravili Svetovne ribiške konfederacije (CIPS) oziroma njenih zvez. Organizator ribiških tekmovanj mora ribiški inšpekciji poslati časovni načrt tekmovanj najmanj 14 dni pred prvo tekmo v nizu. Poročilo o izvedenih ribiških tekmovanjih je sestavni del letnega poročila o izvajanju letnega programa ribiškega upravljanja.

V Žirovskem ribiškem okolišu niso predvidene trase za ribiška tekmovanja.

4 Območja z naravovarstvenim statusom in biotska raznovrstnost

Ribiško upravljanje v vseh delih Žirovskega ribiškega okoliša, ki imajo v skladu s predpisi o ohranjanju narave poseben status, bo prilagojeno varstvenim režimom in usmeritvam na posameznih območjih. V RGN so določeni varstveni ukrepi za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških revirjih, ki se prekrivajo ali delno prekrivajo z območji posebnih varstvenih režimov po predpisih o ohranjanju narave.

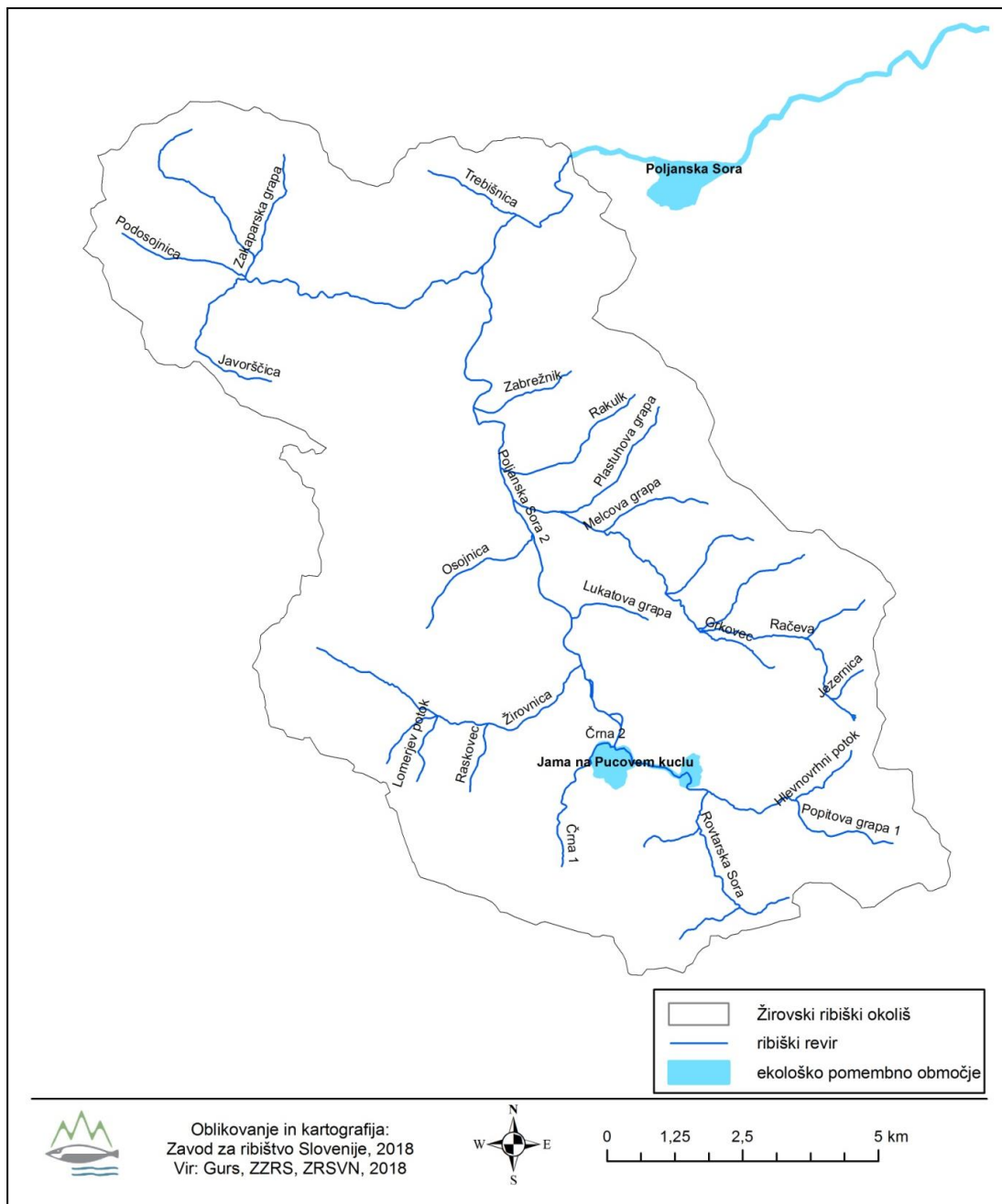
4.1 Območja, ki imajo v skladu s predpisi o ohranjanju narave poseben status

Slika 7: Pregledna karta Žirovskega ribiškega okoliša s prikazom območij, ki imajo v skladu s predpisi o ohranjanju narave poseben status – Natura 2000 območja, na katere imajo lahko vpliv dejavnosti ribiškega upravljanja

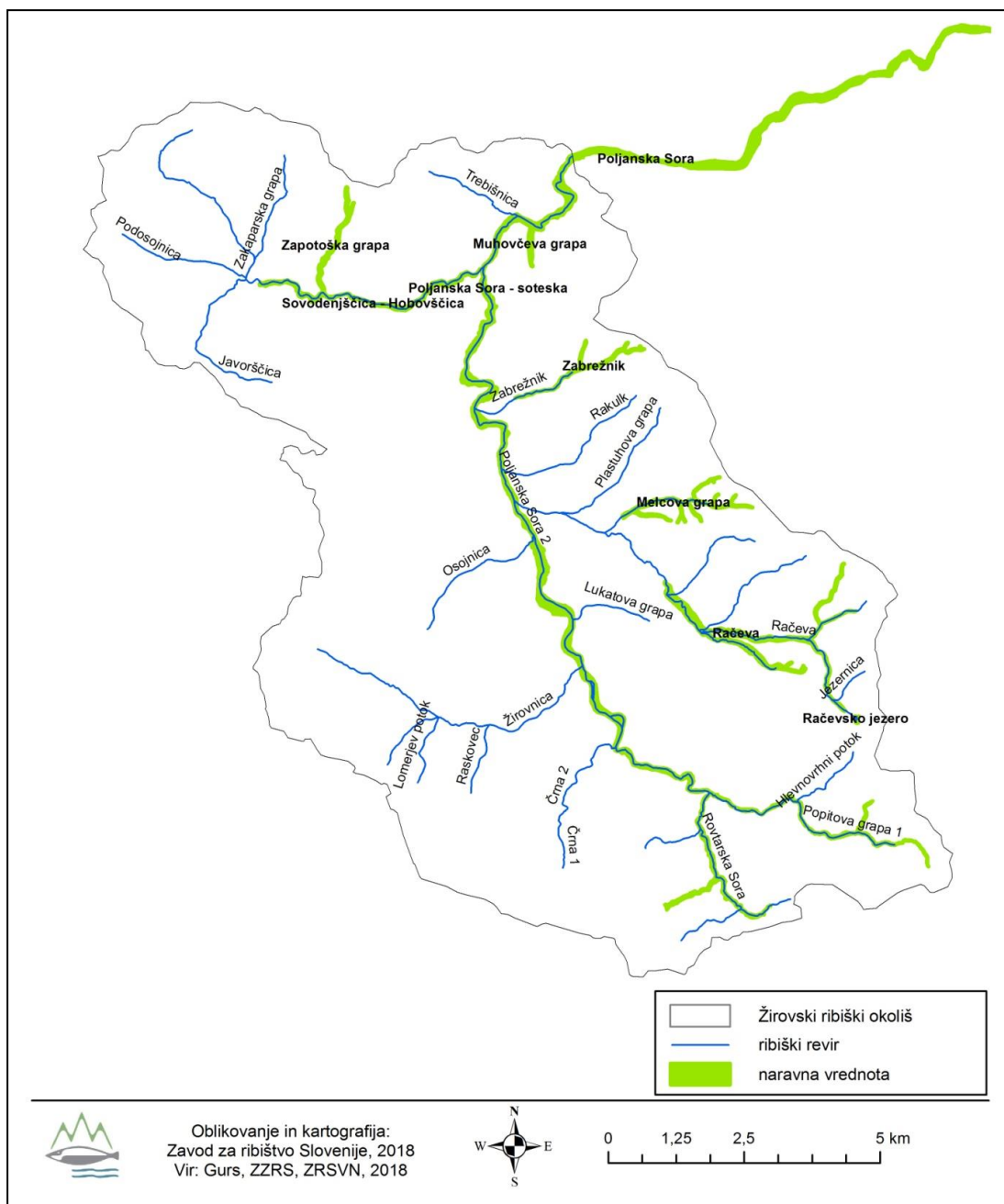
Na sliki (Slika 7) so prikazana tista Natura 2000 območja v Žirovskem ribiškem okolišu, na katere imajo lahko vpliv dejavnosti ribiškega upravljanja. Posebno varstveno območje (območje Natura 2000) je ekološko pomembno območje, ki je na ozemlju Evropske skupnosti pomembno za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov.

V Žirovskem ribiškem okolišu so z Uredbo o Naturi 2000 zaradi varstva vrst in habitatnih tipov sladkovodnih vrst rib, piškurjev in rakov deseteronožcev zavaovana naslednja območja: SI3000211 Jama na Pucovem kuclu (navadni koščak). Z namenom ohranjanja naravne biocenoze vodotoka za navadnega koščaka se v potoku Črna ne izvaja intenzivne sonaravne vzreje potočne postrvi.

Slika 8: Pregledna karta Žirovskega ribiškega okoliša s prikazom območij, ki imajo v skladu s predpisi o ohranjanju narave poseben status – ekološko pomembna območja

Na sliki (Slika 8) so prikazana tista ekološko pomembna območja v Žirovskem ribiškem okolišu, na katere imajo lahko vpliv dejavnosti ribiškega upravljanja. Ekološko pomembno območje je območje habitatnega tipa, dela habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti.

Slika 9: Pregledna karta Žirovskega ribiškega okoliša s prikazom območij, ki imajo v skladu s predpisi o ohranjanju narave poseben status – naravna vrednota

Na sliki (Slika 9) so prikazana tista območja naravnih vrednot v Žirovskem ribiškem okolišu, na katere imajo lahko vpliv dejavnosti ribiškega upravljanja. Naravna vrednota je poleg redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava tudi drug vredni pojav, sestavina oziroma del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava. Zlasti so to geološki pojavi, minerali, fosili ter njihova nahajališča, površinski in podzemni kraški pojavi, podzemne jame, soteske in tesni ter drugi geomorfološki pojavi, ledeniki in oblike ledeniškega delovanja, izviri, slapovi, brzice, jezera, barja, potoki in reke z obrežji, morska obala, rastlinske in živalske vrste, njihovi izjemni osebki ter njihovi življenjski prostori, ekosistemi, krajina in oblikovana narava. Naravne vrednote obsegajo vso naravno dediščino na območju Republike Slovenije. Zvrsti naravnih vrednot so: površinska geomorfološka, podzemeljska geomorfološka, geološka, hidrološka, botanična, zoološka, ekosistemska, drevesna in oblikovana naravna vrednota, krajinska vrednota, mineral in fosil.

5 Ocena stanja ribjih populacij

5.1 Glavne značilnosti voda ribiškega okoliša

Vode Žirovskega ribiškega okoliša glede na hidromorfološke in fizikalno kemijske lastnosti pogojujejo ribje združbe značilne za postrvji in lipanski pas. Vodilni vodotok Poljansko Soro lahko uvrstimo v zgornjem odseku v postrvji, v spodnjem delu okoliša pa v lipanski pas. Vsi pritoki so glede na hidromorfološke in fizikalno kemijske lastnosti vode v postrvjem pasu, kjer je potočna postrv vodilna ribja vrsta.

5.2 Podatki o značaju voda

Glede na vrstni sestav rib je Poljanska Sora kot tudi njeni pritoki salmonidnega značaja, v srednjem delu okoliša pa so v ribji združbi prisotne tudi že nepostrvje vrste in lahko govorimo o mešanem značaju.

5.3 Seznam vrst in njihov varstveni status

V preglednici (Preglednica 3) je prikazan vrstni sestav in varstveni status rib Žirovskega ribiškega okoliša. Njihovo varstvo se za sladkovodne vrste rib izvaja po Uredbi o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14 in 64/16; v nadaljevanju: uredba o prosto živečih živalskih vrstah), pravilniku o ribolovnem režimu, Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/02, 42/10; pravilnik o ogroženih vrstah) in Direktivi Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, str. 7, s spremembami; v nadaljevanju: habitatna direktiva), Prilogi II in V.

Preglednica 3: Vrstni sestav in varstveni status rib v Žirovskem ribiškem okolišu

Vrsta	Znanstveno ime	D T	U	HD	RS	P Mera (cm)	P Varstvena doba
potočna postrv	<i>Salmo trutta fario</i> Linnaeus, 1758	D			E	25	01.10. - 28.02.
šarenka	<i>Oncorhynchus mykiss</i> (Walbaum, 1792)	T					01.12. - 28.02.
sulec	<i>Hucho hucho</i> (Linnaeus, 1758)	D	H	2,5	E	70	15.02. - 30.09.
potočna zlatovčica	<i>Salvelinus fontinalis</i> (Mitchill, 1814)	T					01.12. - 28.02.
lipan	<i>Thymallus thymallus</i> (Linnaeus, 1758)	D		5	V	30	01.12. - 15.05.
klen	<i>Squalius cephalus</i> (Linnaeus, 1758)	D				30	01.05. - 30.06.
blistavec	<i>Telestes souffia</i> Risso, 1827	D	Z,H	2	E		
pisanec	<i>Phoxinus phoxinus</i> (Linnaeus, 1758)	D					01.04. - 30.06.
podust	<i>Chondrostoma nasus</i> (Linnaeus, 1758)	D	H		E	35	01.03. - 31.05.
mrena	<i>Barbus barbus</i> (Linnaeus, 1758)	D	H	5	E	30	01.05. - 30.06.
pohra	<i>Barbus balcanicus</i> Kotlík, Tsigenopoulos, Ráb & Berrebi, 2002	D	H	2,5		20	01.05. - 30.06.
pisanka	<i>Alburnoides bipunctatus</i> (Bloch, 1782)	D			O1		

Vrsta	Znanstveno ime	D T	U	HD	RS	P Mera (cm)	P Varstvena doba
babica	<i>Barbatula barbatula</i> (Linnaeus, 1758)	D			O1		
navadna nežica	<i>Cobitis elongatoides</i> Bacescu & Maier, 1969	D	Z,H	2	V		
kapelj	<i>Cottus gobio</i> Linnaeus, 1758	D	H	2	V		
navadni koščak	<i>Austropotamobius torrentium</i> (Schrank, 1803)	D	Z,H	2,5	V		

Legenda:

DT (domorodnost/tujerodnost vrst glede na okoliš): D – domorodna vrsta v okolišu, T – tujerodna vrsta v okolišu

U = Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/2004, 109/2004, 84/2005, 115/2007, 96/2008, 36/2009)

Z	zavarovana vrsta
H	vrsta, katere habitat se varuje

HD = Habitatna direktiva - Evropsko pomembna vrsta= Direktiva sveta Evrope 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst

2	živalske vrste v interesu Evropske skupnosti, za ohranjanje katerih je treba določiti posebna ohranitvena območja
5	živalske vrste v interesu Evropske skupnosti, pri katerih za odvzem iz narave in izkoriščanje lahko veljajo ukrepi upravljanja

RS = Rdeči seznam - Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/2002, 42/2010)

E	prizadeta vrsta
V	ranljiva vrsta
O1	vrsta zunaj nevarnosti

P = Pravilnik o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah (Uradni list RS, št. 99/2007, 75/2010)

V Žirovskem ribiškem okolišu živi 15 vrst rib in rak koščak (Preglednica 3). Večina ribjih vrst (13) je domorodnih, dve vrsti, šarenka in potočna zlatovčica, pa sta tujerodni.

Med 16 vrstami je osem varovanih po Habitatni direktivi, med njimi so tri uvrščene v prilogo II, dve v prilogo V, tri pa v prilogo II in V. Vrste, ki so uvrščene v prilogo II so t.i. evropsko pomembne vrste, katerih habitate je treba varovati.

Po Uredbi o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah se vrste, ki so v preglednici označene z oznako Z, varujejo kot živalske vrste, za katere je določen varstveni režim za varstvo živali in populacij. Uredba določa, da je živali teh vrst prepovedano zavestno poškodovati, zastrupiti, usmrtiti, odvzeti iz narave, loviti, ujeti ali vznemirjati. Navedene zavarovane vrste niso predmet ribolova, za zgornja dejanja si je potrebno pridobiti posebno dovoljenje Ministrstva za okolje in prostor. V Žirovskem ribiškem okolišu so to blistavec, navadna nežica in navadni koščak, medtem ko je za osem vrst rib varovan njihov habitat. Varstveni cilji, ki so opredeljeni po tej uredbi vključujejo med drugim ohranjanje raznolikosti habitata zavarovane vrste, zlasti pa ohranjanje tistih habitatov, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze zavarovane vrste (npr. mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje). Vključujejo tudi ohranjanje celovitosti habitata oziroma povezovanja fragmentiranih delov habitata nazaj v celoto.

Na rdečem seznamu je pet vrst uvrščenih v kategorijo prizadetih vrst (E), štiri so uvrščene v kategorijo ranljivih vrst (V), dve pa v kategorijo vrsta zunaj nevarnosti (O1). Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam določa, da je prizadeta vrsta (E) kategorija ogroženosti, v katero se uvrstijo vrste, katerih obstanek na območju Republike Slovenije ni verjeten, če bodo dejavniki ogrožanja delovali še naprej. Številčnost teh vrst se je zmanjšala na kritično stopnjo oziroma njihova številčnost zelo hitro upada v večjem delu areala. Ranljiva vrsta (V) je kategorija ogroženosti, v katero se uvrstijo vrste, za katere je verjetno, da bodo v bližnji prihodnosti prešle v kategorijo prizadete vrste, če bodo dejavniki ogrožanja delovali še naprej. Številčnost vrste se je v velikem delu areala zmanjšala oziroma se zmanjšuje. Vrste so zelo občutljive na kakršnekoli spremembe oziroma poselejujejo habitate, ki so na človekove vplive zelo občutljivi. Oznaka O1 označuje vrste, ki so bile zavarovane s predhodno veljavno

uredbo o zavarovanju ogroženih živalskih vrst in ki so trenutno zunaj nevarnosti, obstaja pa potencialna možnost njihove ponovne ogroženosti.

Ribolovne vrste imajo s Pravilnikom o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah predpisane najmanjše dolžine, pri katerih je dovoljen uplen in varstveno dobo (v času drsti), ko jih ni dovoljeno loviti. Izjema so tujerodne vrste, ki nimajo predpisane najmanjše dolžine uplena. Med evidentiranimi vrstami je deset lovnih vrst rib.

Razširjenost nekaterih v uplenu najpogosteje zastopanih ribjih vrst, ki jih je v skladu z Uredbo o ribjih vrstah, ki so predmet ribolova v celinskih vodah dovoljeno loviti v Žirovskem ribiškem okolišu, je prikazana v poglavju 5.5.

5.4 Dinamika ribjih populacij ribolovnih vrst

Z dinamiko ribje populacije je izraženo povečanje oziroma zmanjšanje velikosti posameznih ribjih populacij v časovni enoti. Odvisna je predvsem od stanja habitata ter življenjskih pogojev za ribe, plenilcev oziroma obsega plenjenja in velikosti uplena na ribolovno sezono.

Vode Žirovskega ribiškega okoliša so glede na ekološke značilnosti uvrščene v alpsko hidroekoregijo. Hidroekoregija je pokrajinsko območje celinskih voda, ki ga označujejo različni abiotični in biotični dejavniki in je odraz geoloških, geomorfoloških, hidrografskih, hidroloških in geografskih posebnosti območja, zaradi katerih se je izoblikovala določena vodna flora in favna.

Preglednica 4: Naseljenost (ločeno za salmonide in ciprinide) v vodotokih Žirovskega ribiškega okoliša [kg/ha].

Okoliš	Vodotok	Lokacija	Leto	Salmonidi	Ciprinidi	Skupaj
Žirovski ribiški okoliš	Poljanska Sora	Podklanec	2006	166,0	7,0	173,0
Žirovski ribiški okoliš	Poljanska Sora	Žirovnica	2006	132,1	10,0	142,1

Vzorčenje ribjih združb s strani ZZRS poteka z elektroribolovom. Manjše, prebrodljivo vodotoke, z globino vode pod 0,7 m, vzorčimo z brodenjem po vodi. Globlje vodotoke vzorčimo iz čolna.

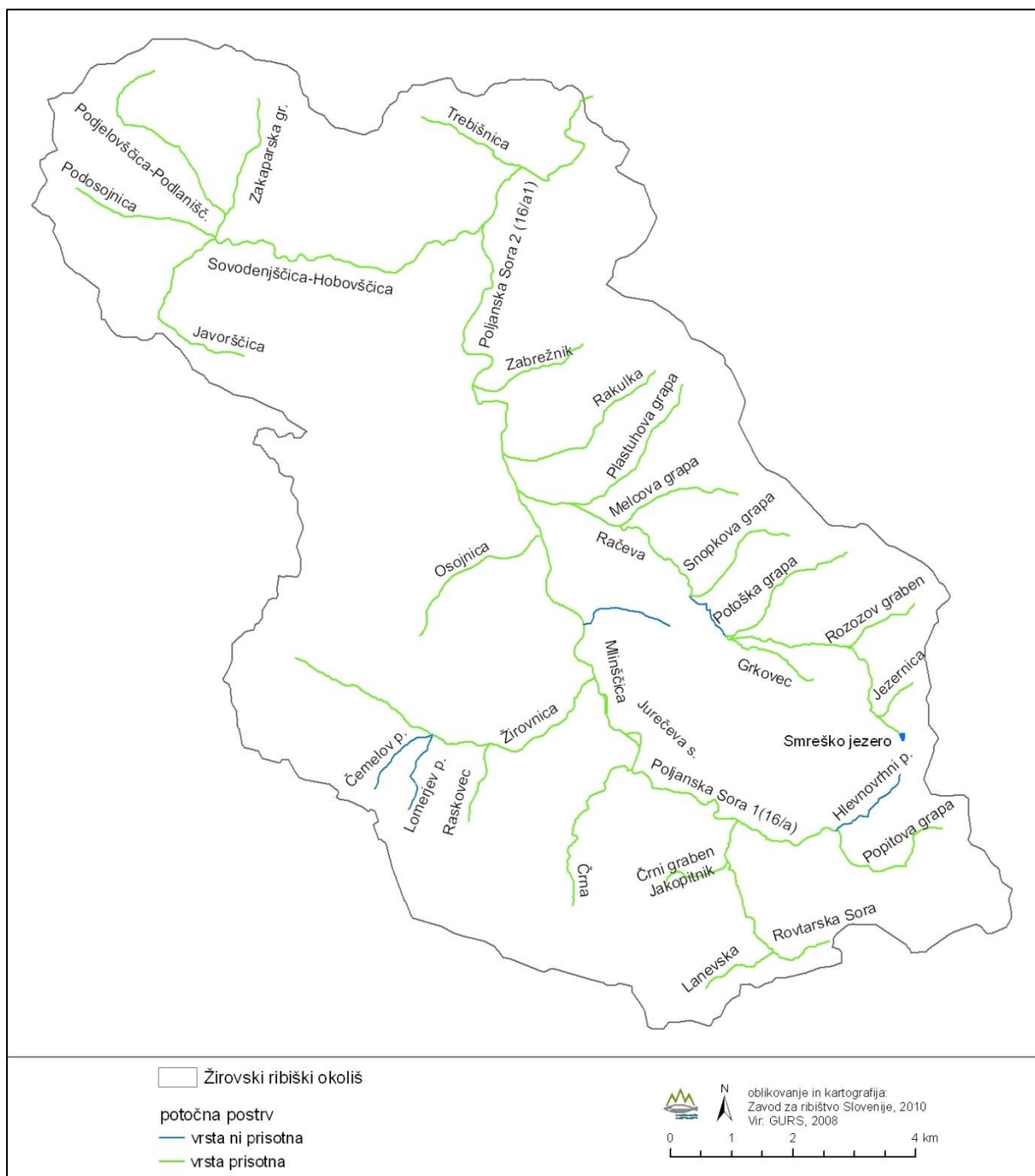
Glede na vrstni sestav rib so vodotoki Žirovskega ribiškega okoliša v izvornem delu Poljanske Sore in njenih pritokih salmonidnega značaja. V njih živijo le salmonidne vrste rib. Srednji tok je mešanega značaja, kjer še vedno prevladujejo salmonidne vrste rib.

Ocene naseljenosti rib v zgornjem toku Poljanske Sore, kjer prevladujejo salmonidne vrste rib, so se gibale med 142,1 in 173,0 kg/ha.

5.5 Podatki o razširjenosti posameznih vrst rib

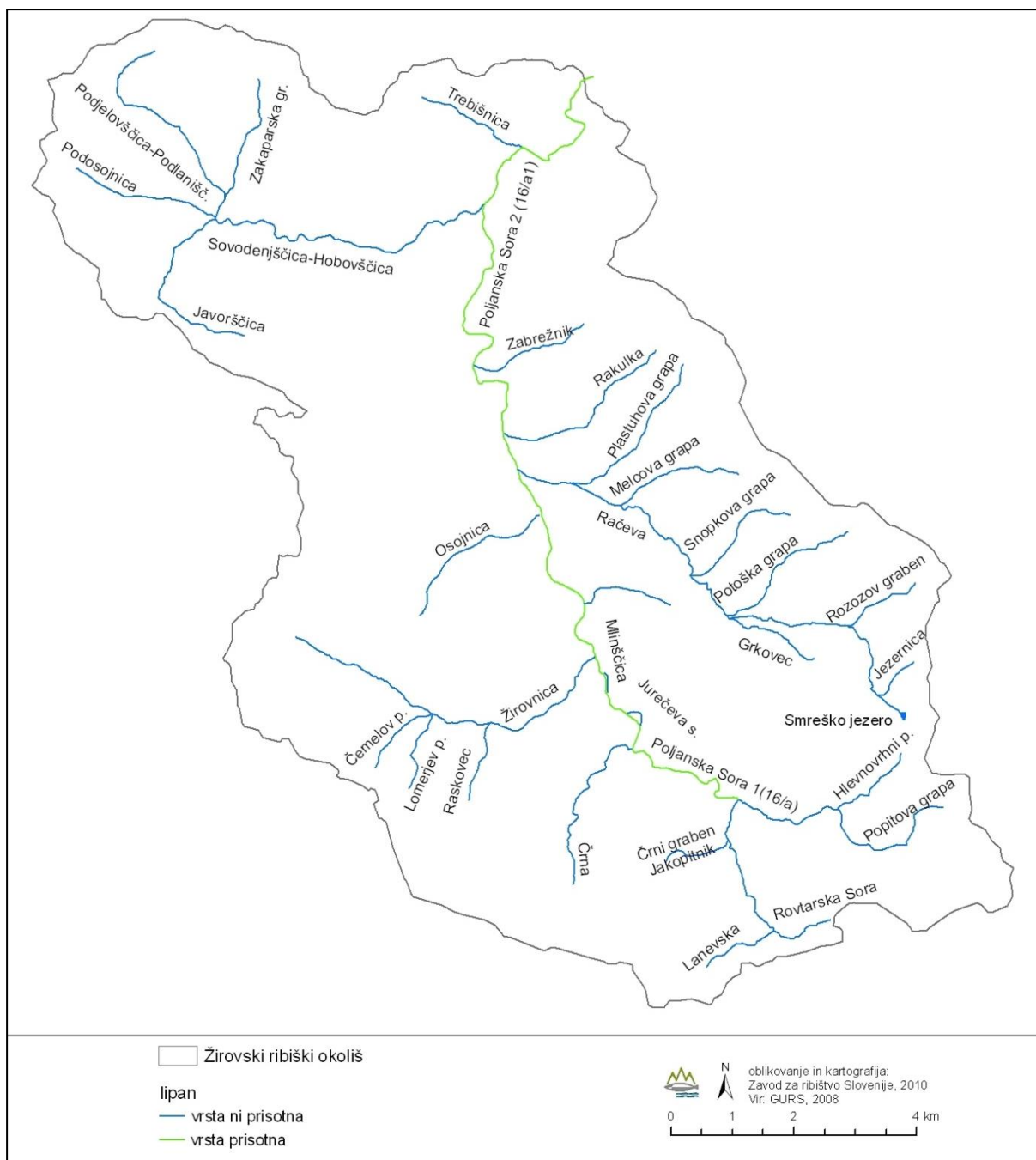
V tem poglavju je prikazana razširjenost nekaterih v uplenu najpogosteje zastopanih ribjih vrst, ki so prisotne v Žirovskem ribiškem okolišu in jih je v skladu z Uredbo o ribjih vrstah, ki so predmet ribolova v celinskih vodah dovoljeno loviti.

Razširjenost posameznih lovnih vrst rib je prikazana na podlagi podatkov o odlovih, poribljavanjih, uplenu in ihtioloških raziskavah. Podatki so prikazani na podlagi stanja na dan 31.12.2010, ko je bilo stanje revirjev različno od tistega, ki se uveljavlja z novim RGN 2017-2022. Zemljevidi razširjenosti posameznih vrst rib so tako izrisani glede na prostorske enote na dan 31.12.2010. Vir podatkov je ribiški kataster, kjer so v skladu s Pravilnikom o načrtovanju in poročanju v ribištvu podatki za posamezno vrsto, podani na najmanjšo prostorsko enoto – ribiški revir. Razširjenost posameznih vrst rib je zato okvirna in je v posameznih primerih zato potrebna pravilna interpretacija podatkov oziroma dodaten komentar k sliki, posebno v primerih, ko so pritoki opredeljeni kot enoten revir od izvira do izliva, dejansko pa je funkcionalni del revirja krajši. Določene vrste so tako prisotne samo v spodnjem delu revirja ali v izlivnem odseku, na sliki pa je njihova razširjenost prikazana od izvira do zliva.

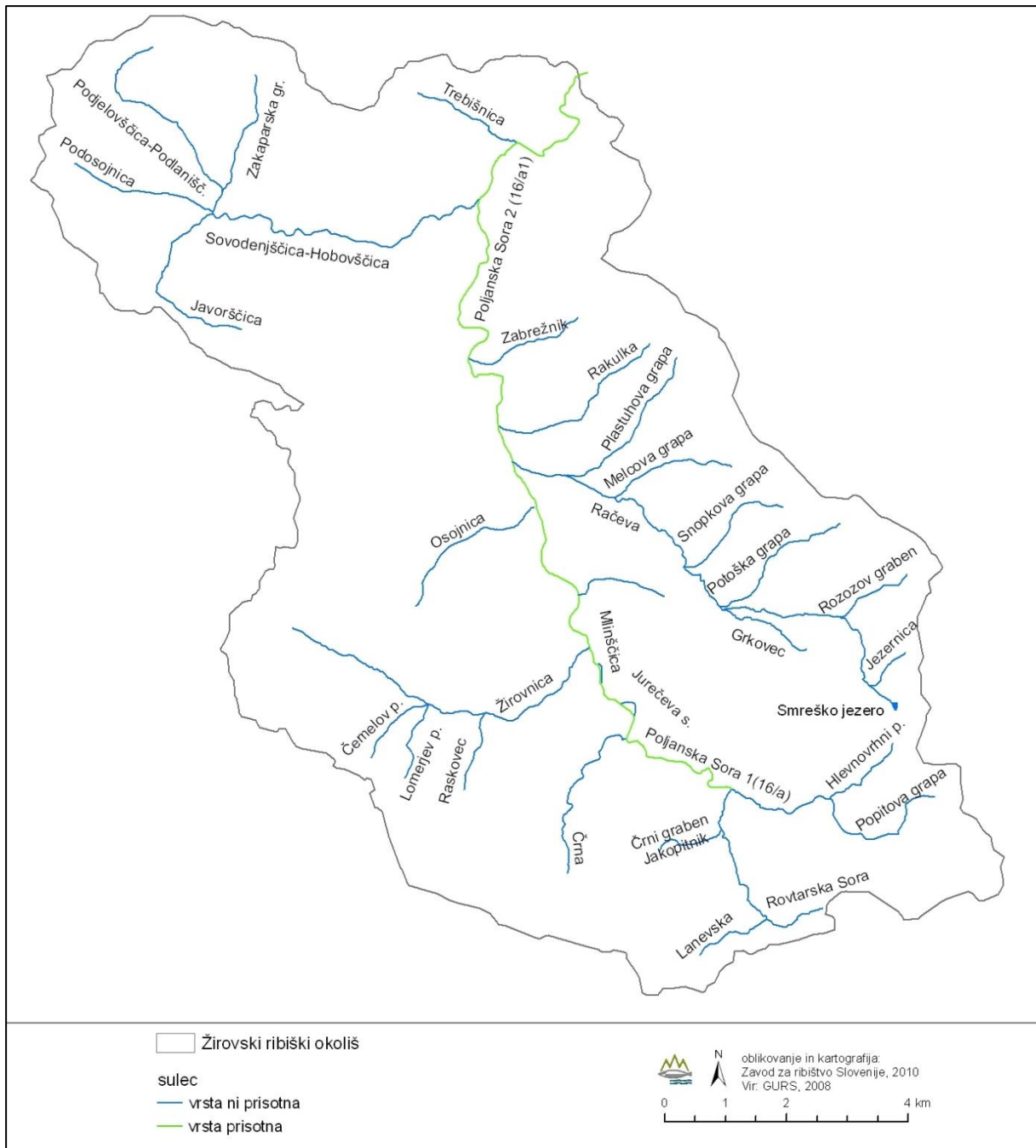
Slika 10: Razširjenost potočne postrvi v Žirovskem ribiškem okolišu

Potočna postrv je v Žirovskem ribiškem okolišu splošno razširjena vrsta. Razširjena je tako v Poljanski Sori kot v njenih pritokih.

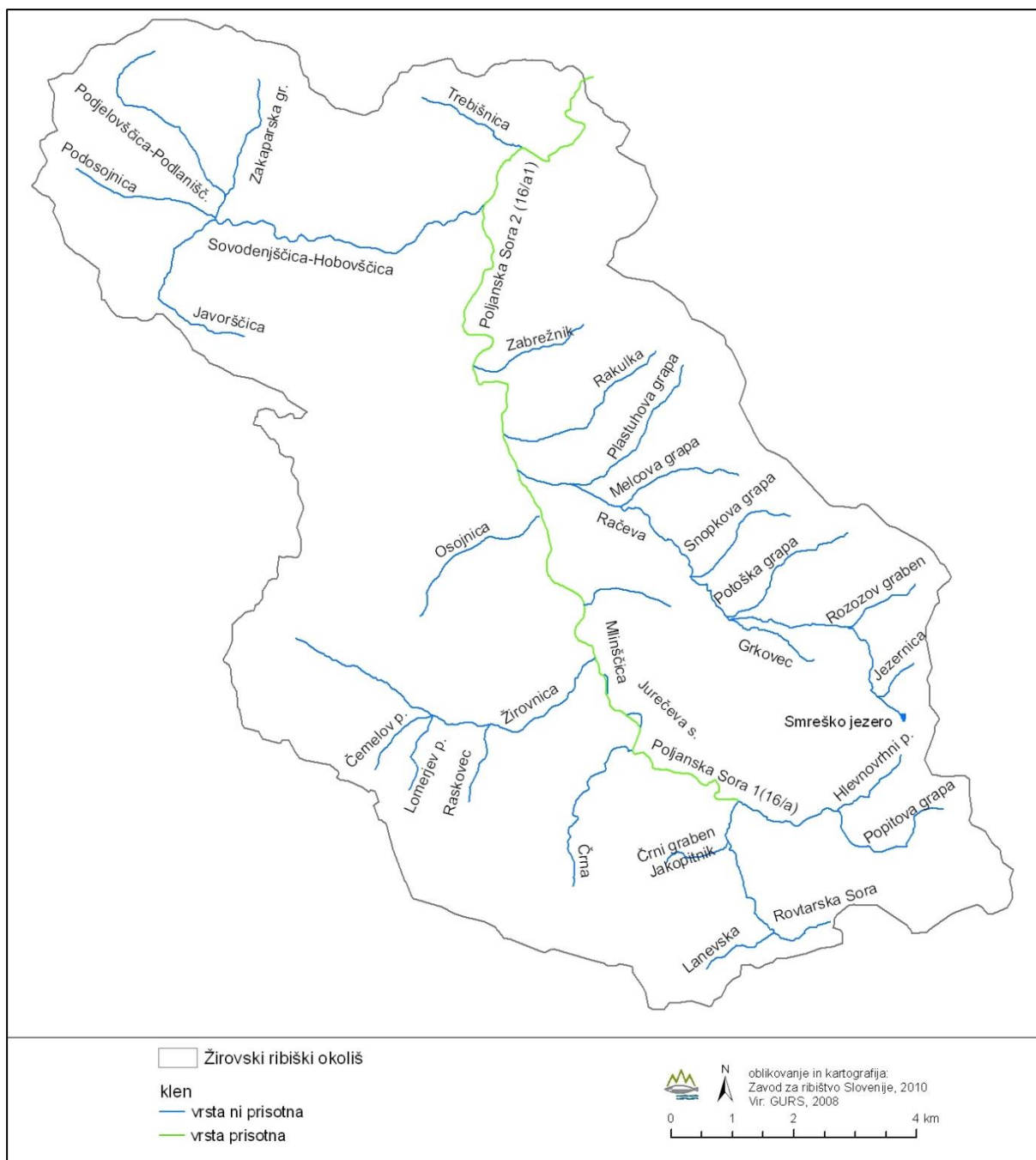
Slika 11: Razširjenost lipana v Žirovskem ribiškem okolišu

Lipani je v Žirovskem ribiškem okolišu razširjen v Poljanski Sori, bolj pogost je v spodnjem delu, v revirju Poljanska Sora 2.

Slika 12: Razširjenost sulca v Žirovskem ribiškem okolišu

Sulec je v Žirovskem ribiškem okolišu razširjen v Poljanski Sori, bolj pogost je v spodnjem delu, v revirju Poljanska Sora 2.

Slika 13: Razširjenost klena v Žirovskem ribiškem okolišu

Klen je v Žirovskem ribiškem okolišu razširjen v Poljanski Sori, bolj pogost je v spodnjem delu, v revirju Poljanska Sora 2.

6 Vplivi na ribiški okoliš

6.1 O posegih, ki vplivajo na vode v ribiškem okolišu

Posegi v vodotoke Žirovskega ribiškega okoliša so vse pogostejši. V zadnjem času prevladujejo sanacije poškodb zaradi hudournih vod in poplav, ki so bile v letu 2007 in 2010 (RD Žiri, 2020, ustni vir).

6.2 Onesnaženja

Čistilna naprava ni dovolj zmogljiva in je eden večjih onesnaževalcev Poljanske Sore na območju Žirov (RD Žiri, 2020, ustni vir).

6.3 Ribojede ptice

Podobno kot v drugih ribiških okoliših srednjesavskega ribiškega območja so tudi v Žirovskem ribiškem okolišu od ribojedih ptic pozimi prisotni kormorani. Po poročanju Ribiške družine Žiri v zadnjih letih njihova jata šteje tudi do 100 kormoranov. Zadržujejo se v spodnjem revirju Poljanske Sore, od Žirov dolvodno. Sive čaplje so prisotne celo leto, zadržujejo se na pritokih in tudi na Poljanski Sori. Po oceni Ribiške družine Žiri jih je v celotnem ribiškem okolišu približno 40 (RD Žiri, 2020, ustni vir).

6.4 Drugi vplivi

Prisotne pomembne obremenitve na vodnem telesu SI121VT VT Poljanska Sora točkovnega izvora so: komunalna odpadna voda (emisije organskih onesnaževal, emisije hranil) (Podatki o vodnih telesih površinskih voda, 2018).

7 Podatki o izvajalcu ribiškega okoliša (Obrazec IZV)

7.1 Ime in naslov oziroma naziv in sedež

Ribiška družina Žiri, Pot na Rovt 9, 4226 Žiri.

7.2 Identifikacijska številka

Matična številka 5006988, davčna številka: 71853111.

7.3 Podatki o registraciji

UO Škofja Loka, datum vpisa pri registrskem organu: 30.09.1976.

7.4 Kopija odločbe o podelitvi koncesije

Koncesijska Odločba o izbiri koncesionarja številka 34200-6/2008/26 z dne 14.10.2008, s katero je bila za koncesionarja v Žirovskem ribiškem okolišu izbrana Ribiška družina Žiri, je dodana kot Priloga V.

7.5 Kopija koncesijske pogodbe

Koncesijska pogodba št. 3420-173/2008/1, s katero je bila za koncesionarja za izvajanje ribiškega upravljanja v Žirovskem ribiškem okolišu izbrana Ribiška družina Žiri, je dodana kot Priloga IV.

7.6 Ime in priimek, telefon, elektronska pošta odgovorne osebe in strokovnih delavcev v ribištvu

V spodnji preglednici so prikazane odgovorna oseba in strokovni delavci koncesionarja za izvajanje ribiškega upravljanja v Žirovskem ribiškem okolišu, Ribiške družine Žiri.

Preglednica 5: Odgovorna oseba in strokovni delavci

Odgovorna os./ strok. delavci	Ime	Priimek	Telefon	Mobitel	e-naslov
predsednik	Miro	Mahnič	-		zirird@gmail.com
gospodar	Vital	Justin	-	041 407 520	zirird@gmail.com
ribogojec	Štefan	Sabari	-	040 394 940	zirird@gmail.com
tajnik	Mitja	Kozamernik	-		zirird@gmail.com
blagajnik	Sebastjan	Miklavčič	-		zirird@gmail.com

7.7 Članstvo

V spodnji preglednici je prikazana sestava in število članov Ribiške družine Žiri za leto 2016.

Preglednica 6: Število in sestava članov

Vrsta člana	Moški	Ženske
Polnoletni ribiči	38	1
Mladi ribiči	4	1
Častni člani	2	
Pripravniki		
Skupaj	44	2

7.8 Oprema za izvajanje ribiškega upravljanja

V spodnji preglednici je prikazana vrsta in število opreme za izvajanje ribiškega upravljanja, s katero razpolaga Ribiška družina Žiri.

Preglednica 7: Število in vrsta opreme za izvajanje ribiškega upravljanja

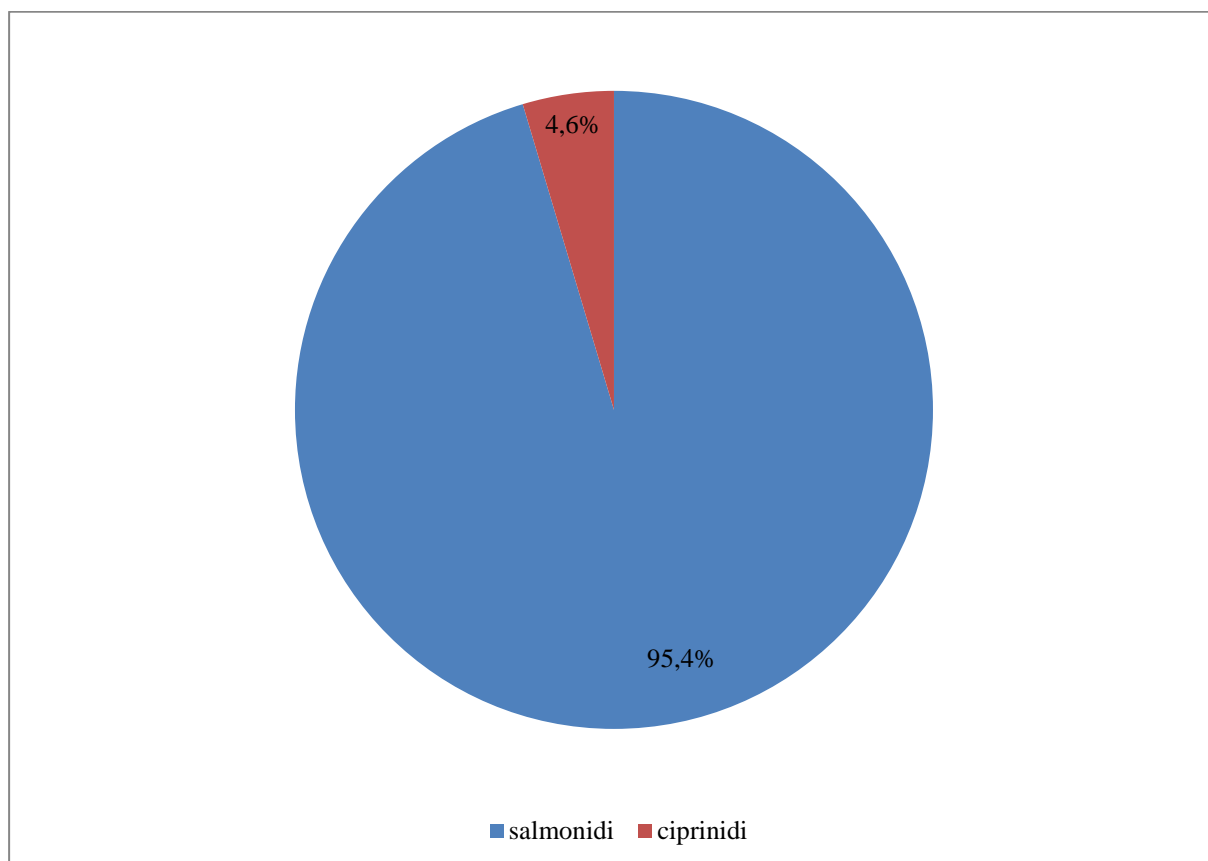
Vrsta opreme	Število	Leto proizvodnje	Opomba
Nahrbtni elektroagregat	1	2009	
Nahrbtni elektroagregat	1	2004	
Nahrbtni elektroagregat	1	1995	
Cisterna za transport rib	1	2009	

8 Analiza izvajanja ribiškega upravljanja v preteklem obdobju načrtovanja

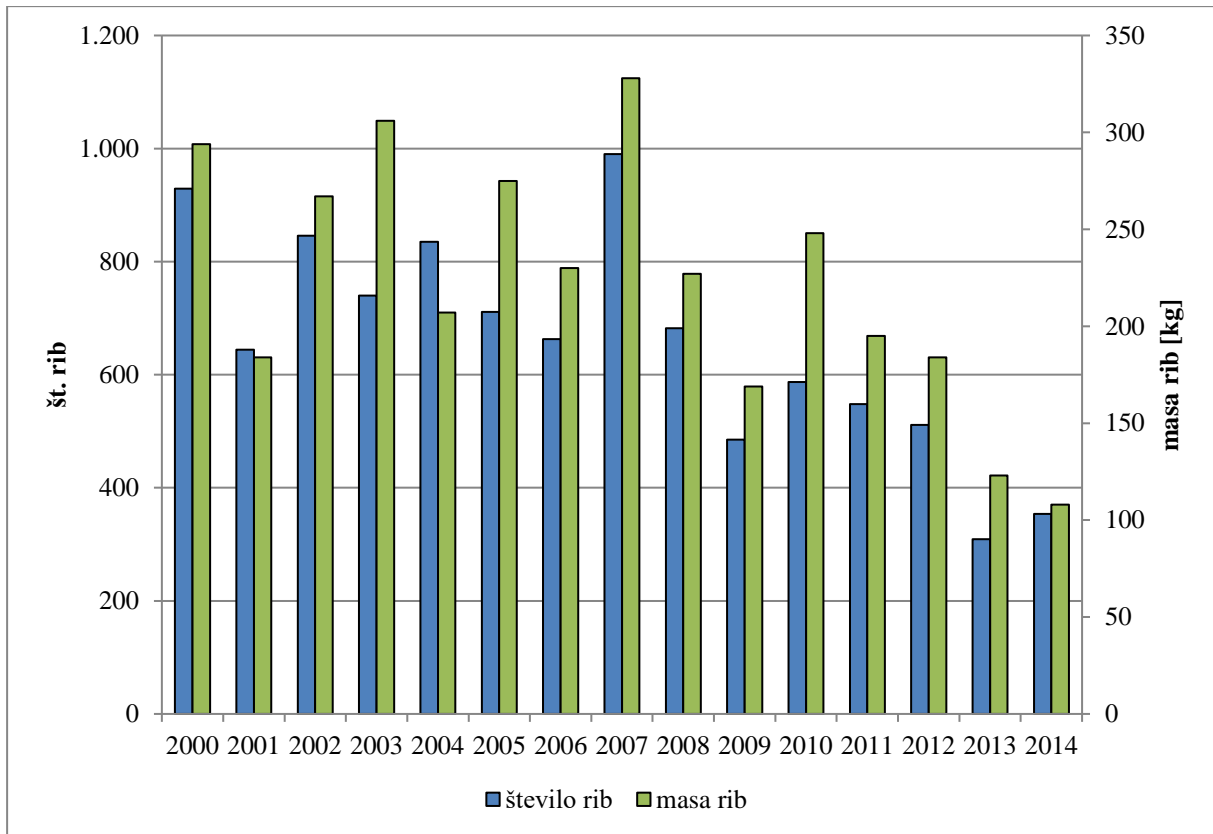
Analiza izvajanja ribiškega upravljanja je izdelana na podlagi podatkov ribiškega katastra, ki ga vodi Zavod za ribištvo Slovenije. Podatki o uplenu, ribolovnih dnevih, poribljavanjih kot tudi drugi podatki o izvajanju ribiškega upravljanja v posameznih ribiških okoliših, se v ribiškem katastru vodijo na podlagi letnih poročil, ki jih izdelajo ribiške družine. Ribiški kataster je dinamična podatkovna zbirka, kjer se podatki lahko dnevno spreminjajo. Za analizo ribiškega upravljanja v posameznih ribiških okoliših v preteklem petnajst-letnem obdobju, oziroma analizo uplena posameznih vrst rib v obdobju 1986-2014, so bili uporabljeni podatki na dan 31.12.2014.

8.1 Količina in struktura uplena v preteklem obdobju načrtovanja

V Žirovskem ribiškem okolišu je bilo v obdobju 2000-2014 v ribolovnih revirjih uplenjenih več rib iz skupine salmonidnih vrst kot pa iz skupine ciprinidnih vrst (Slika 14). V skupnem uplenu predstavlja povprečni letni uplen salmonidnih vrst rib po številu uplenjenih rib 95,4 %, delež ciprinidnih vrst pa 4,6 % delež od vseh uplenjenih rib.

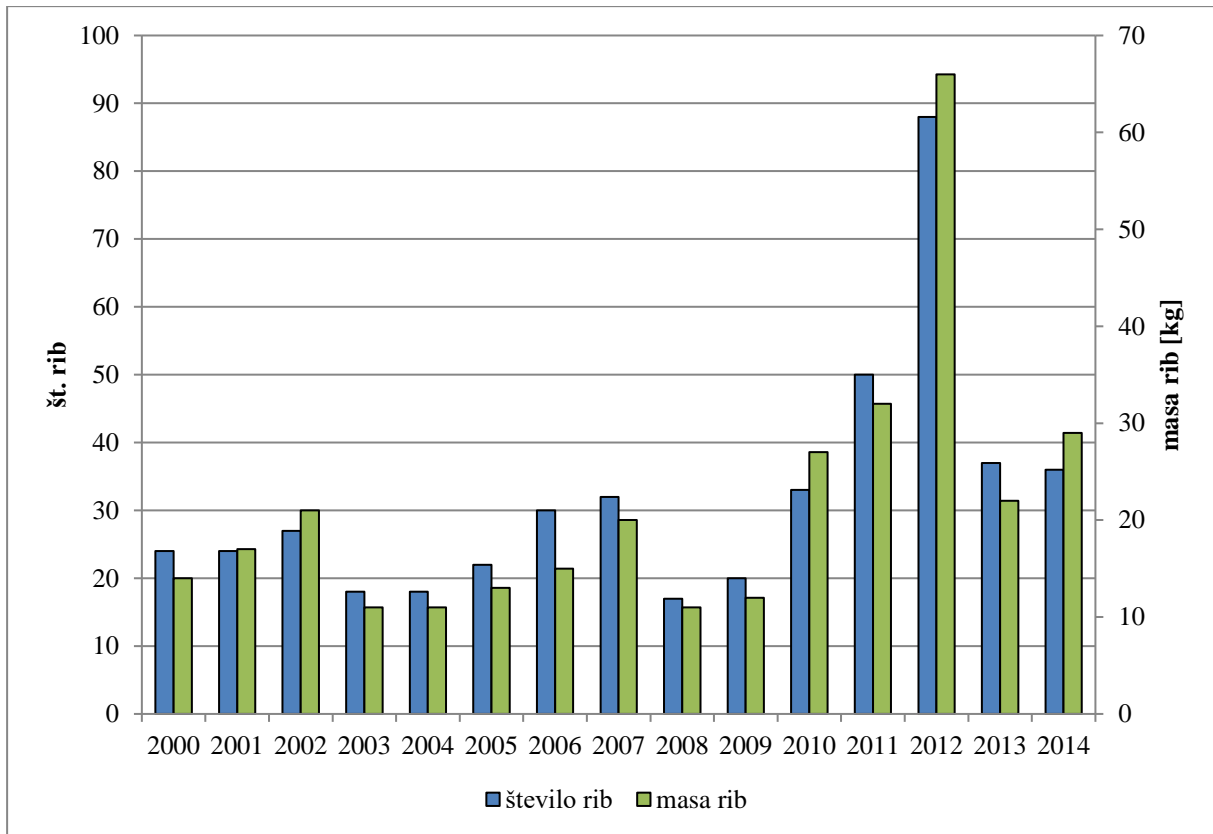

Slika 14: Delež (%) števila uplenjenih salmonidnih in ciprinidnih vrst rib v obdobju 2000-2014

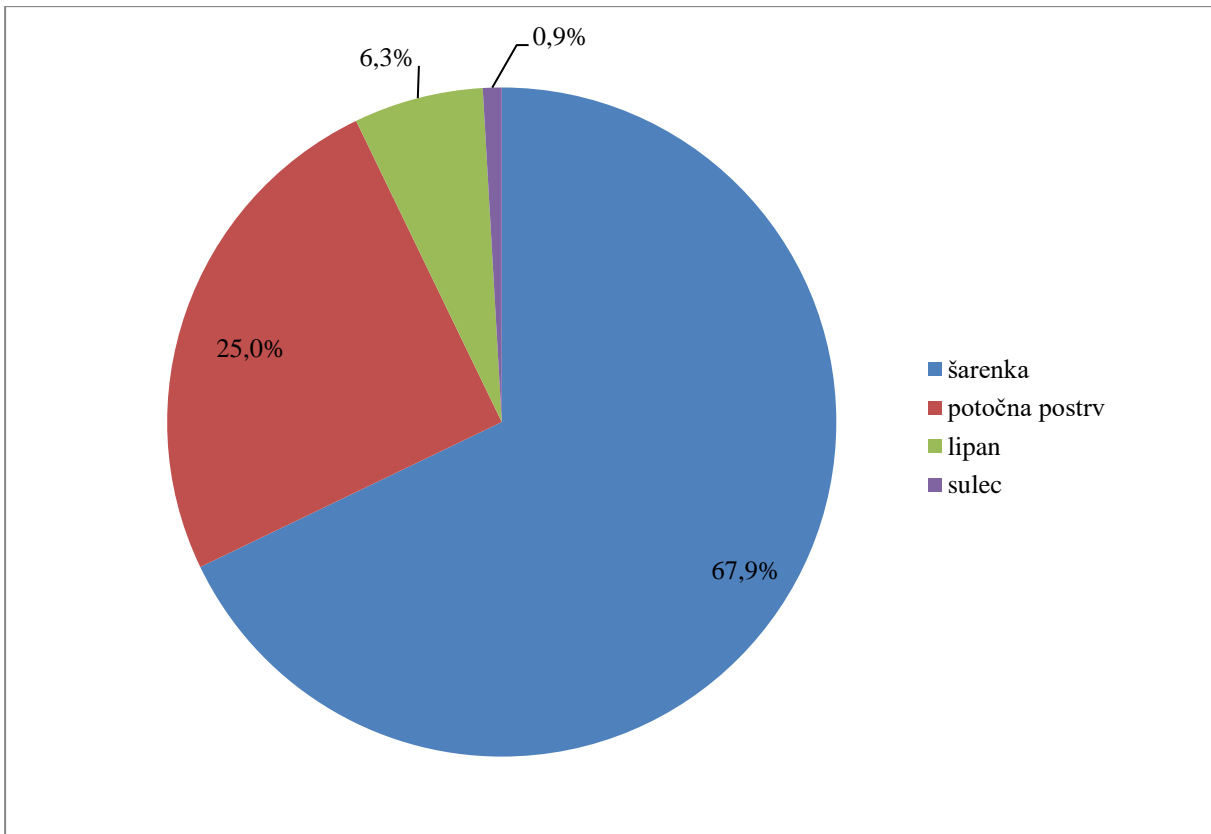
Slika 15: Letni uplen (število in masa) salmonidnih vrst rib v skupnem uplenu v obdobju 2000-2014

V obdobju 2000-2014 so ribiči uplenili 9.834 rib iz skupine salmonidnih vrst, katerih masa je bila skupno 3,4 t. Povprečni letni uplen je bil 656 rib v skupni masi 223 kg. Glede na število uplenjenih rib je bil uplen največji (Slika 15) leta 2007, ko so ribiči uplenili 990 rib z maso 328 kg in najmanjši v letu 2013, 309 rib z maso 123 kg.

Slika 16: Letni uplen (število in masa) ciprinidnih vrst rib v skupnem uplenu v obdobju 2000-2014

V obdobju 2000-2014 so ribiči uplenili 476 rib iz skupine ciprinidnih vrst, katerih masa je bila skupno 321 kg. Povprečni letni uplen je bil 32 rib z ocenjeno maso 21,4 kg. Uplen je bil največji (Slika 16) leta 2012, ko so ribiči uplenili 88 rib z maso 66 kg in najmanjši v letih 2003 in 2004, ko je bilo uplenjeno po 18 rib z maso 11 kg.

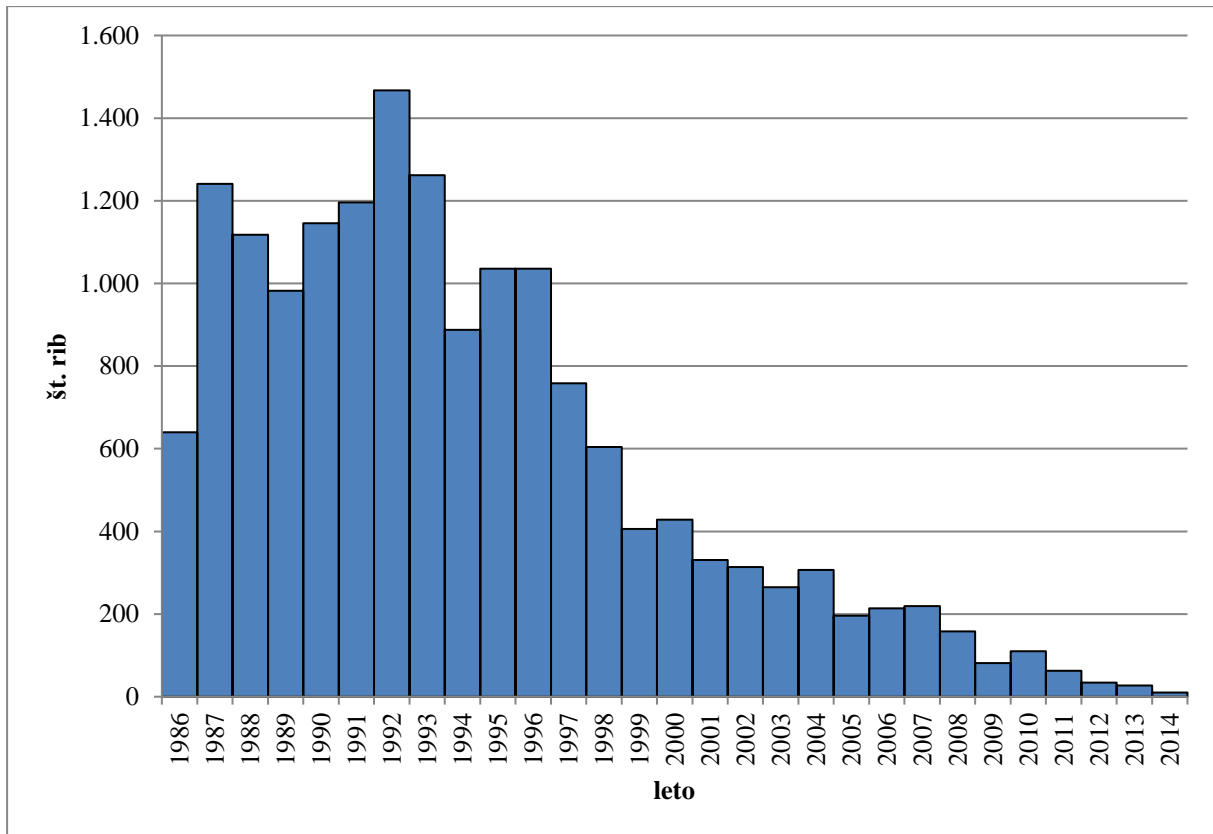

Slika 17: Deleži posameznih vrst v povprečnem letnem uplenu (kg) salmonidov v obdobju 2000-2014

Med salmonidnimi vrstami rib je bil največji delež, glede na maso uplenjenih rib, delež šarenke (67,9 %). Sledijo potočna postrv (25,0 %), lipan (6,3 %) in sulec (0,9 %).

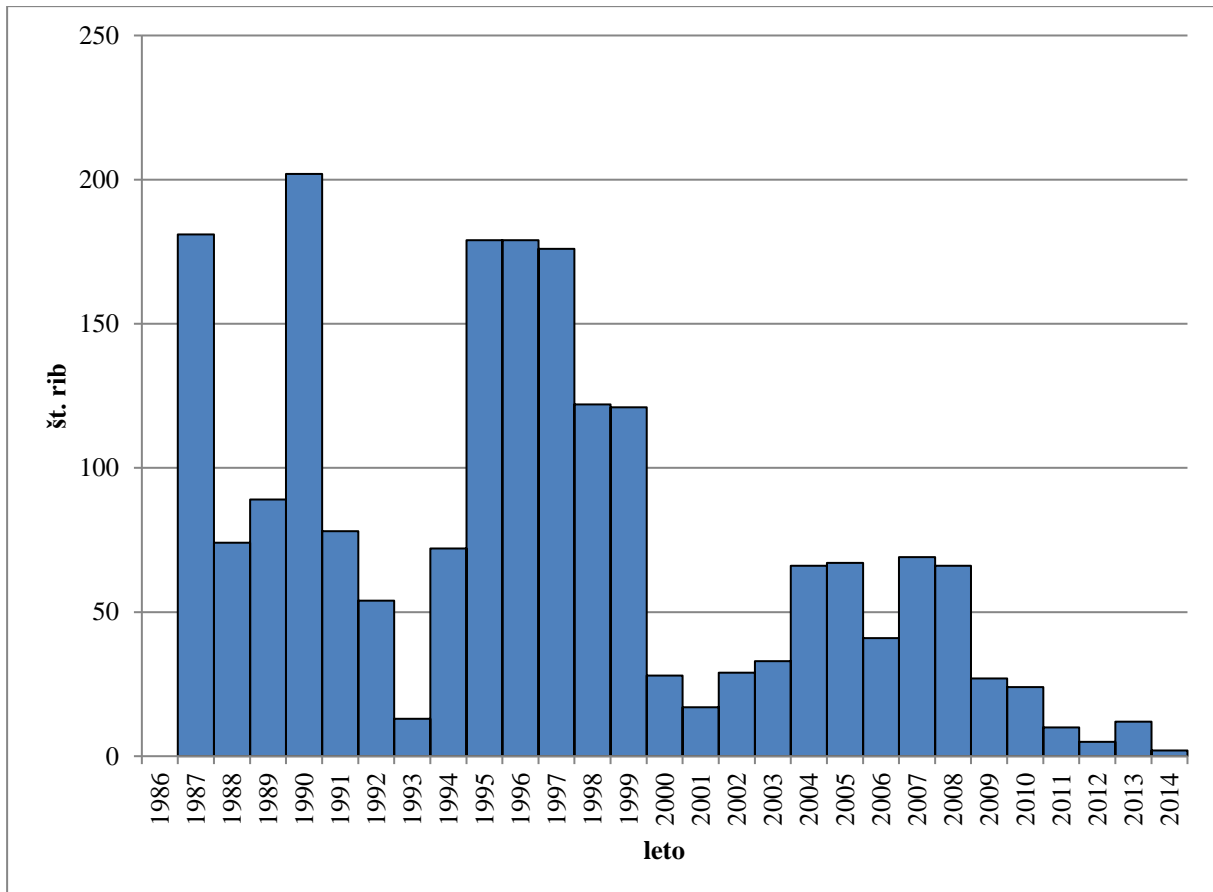
Od ciprinidnih vrst so ribiči uplenili samo klena. V celotnem opazovanem obdobju so uplenili 476 klenov s skupno maso 321 kg.

V nadaljevanju je prikazan uplen posameznih salmonidnih in ciprinidnih vrst rib v obdobju 1986-2014.

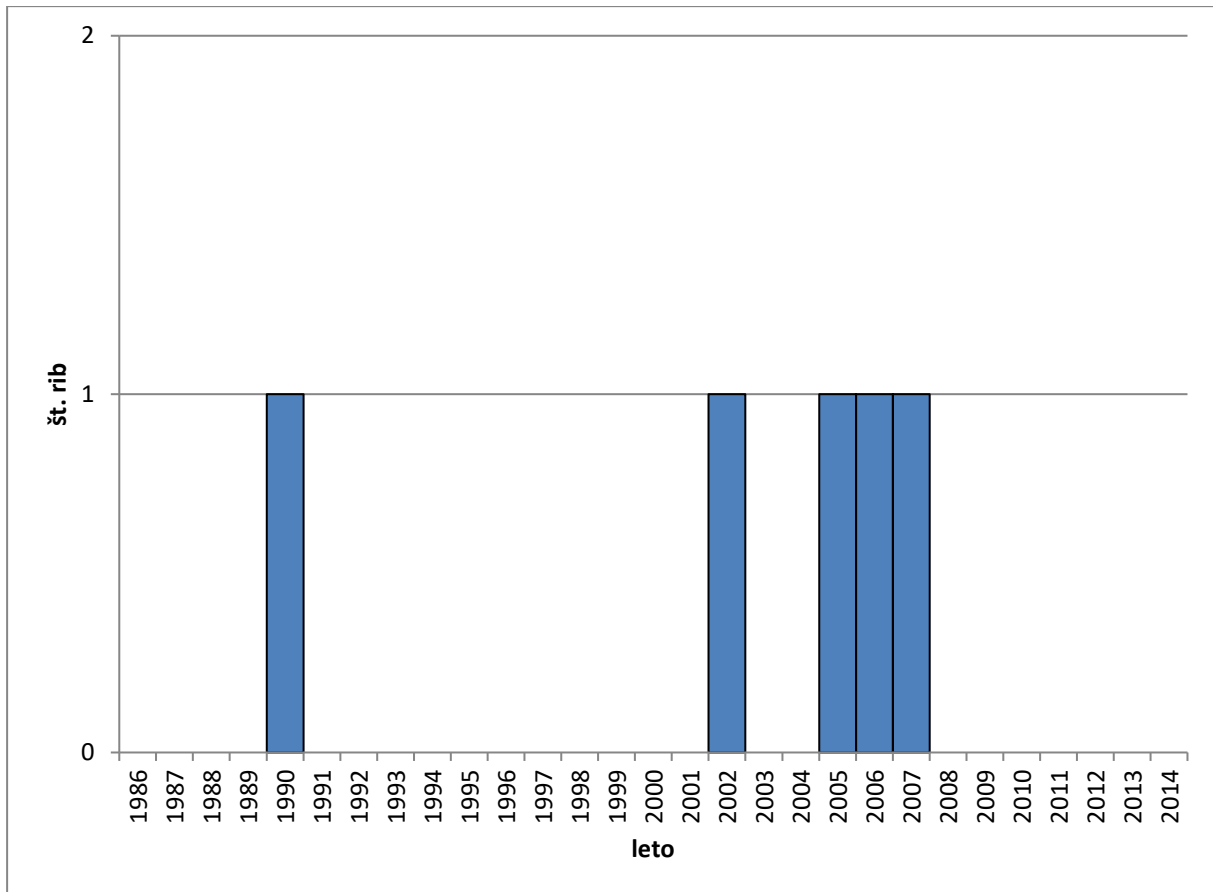
Slika 18: Uplen (število rib) potočne postrvi v obdobju 1986-2014

Na sliki (Slika 18) je prikazan uplen potočne postrvi v obdobju 1986-2014 v Žirovskem ribiškem okolišu. Izražena je tendenca močnega upadanja uplena potočne postrvi. V začetnem obdobju, v letih 1986-1998 se je uplen gibal v mejah med 600 in 1.500 uplenjenih rib. Največji uplen obdobja je bil zabeležen leta 1992, ko so ribiči uplenili 1.467 potočnih postrvi. Od tega leta dalje se je uplen konstantno zmanjševal in leta 2014 dosegel minimum, ko je bilo uplenjenih samo še 10 potočnih postrvi.

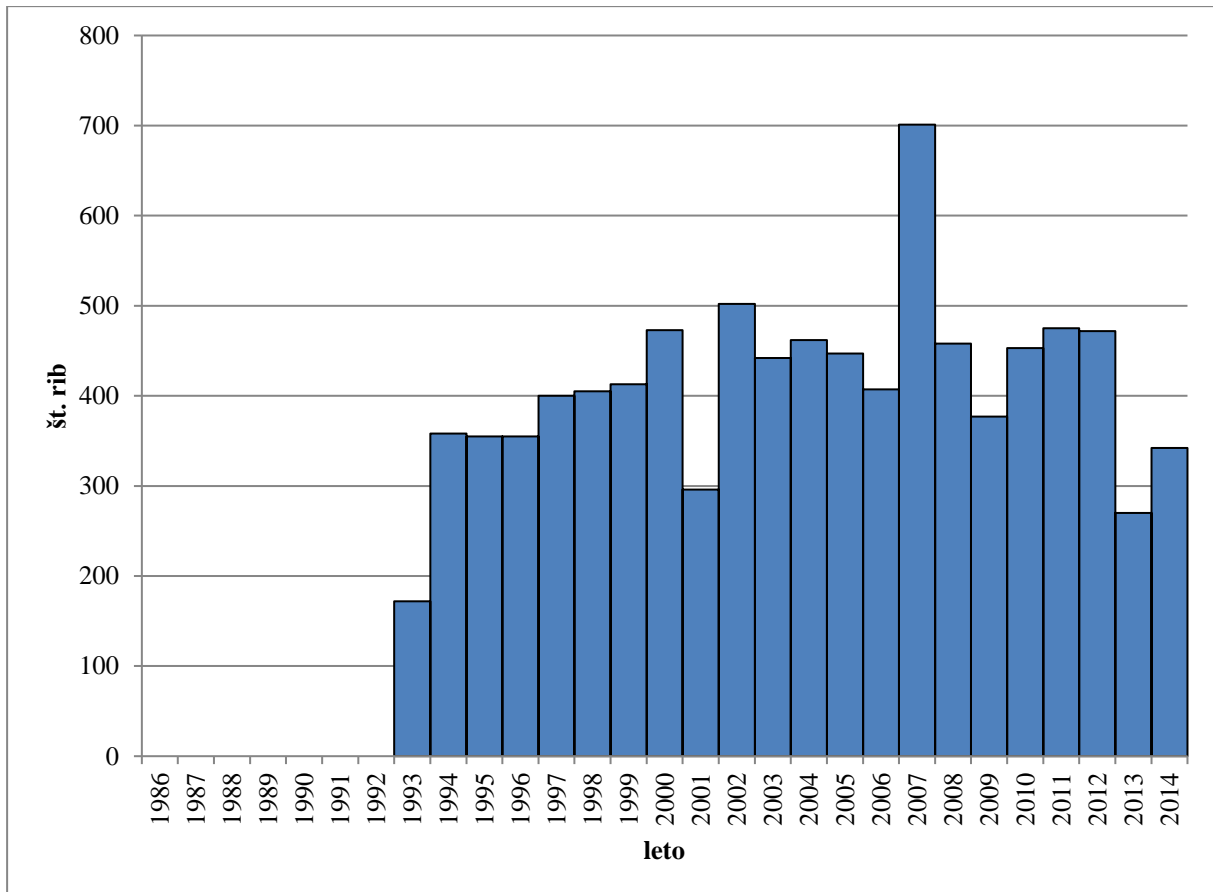
Slika 19: Uplen (število rib) lipana v obdobju 1986-2014

Na sliki (Slika 19) je prikazan uplen lipana v obdobju 1986-2014 v Žirovskem ribiškem okolišu. Prvi uplen lipana v tem obdobju je bil zabeležen leta 1987. Uplen se je v posameznih letih precej spreminjal. Maksimum obdobja je bil zabeležen leta 1990 ko je bilo uplenjenih 202 lipanov, do 2014, ko je dosegel minimum z 2 uplenjenima lipanoma. Povprečen uplen v celotnem obdobju je bil 70 lipanov letno.

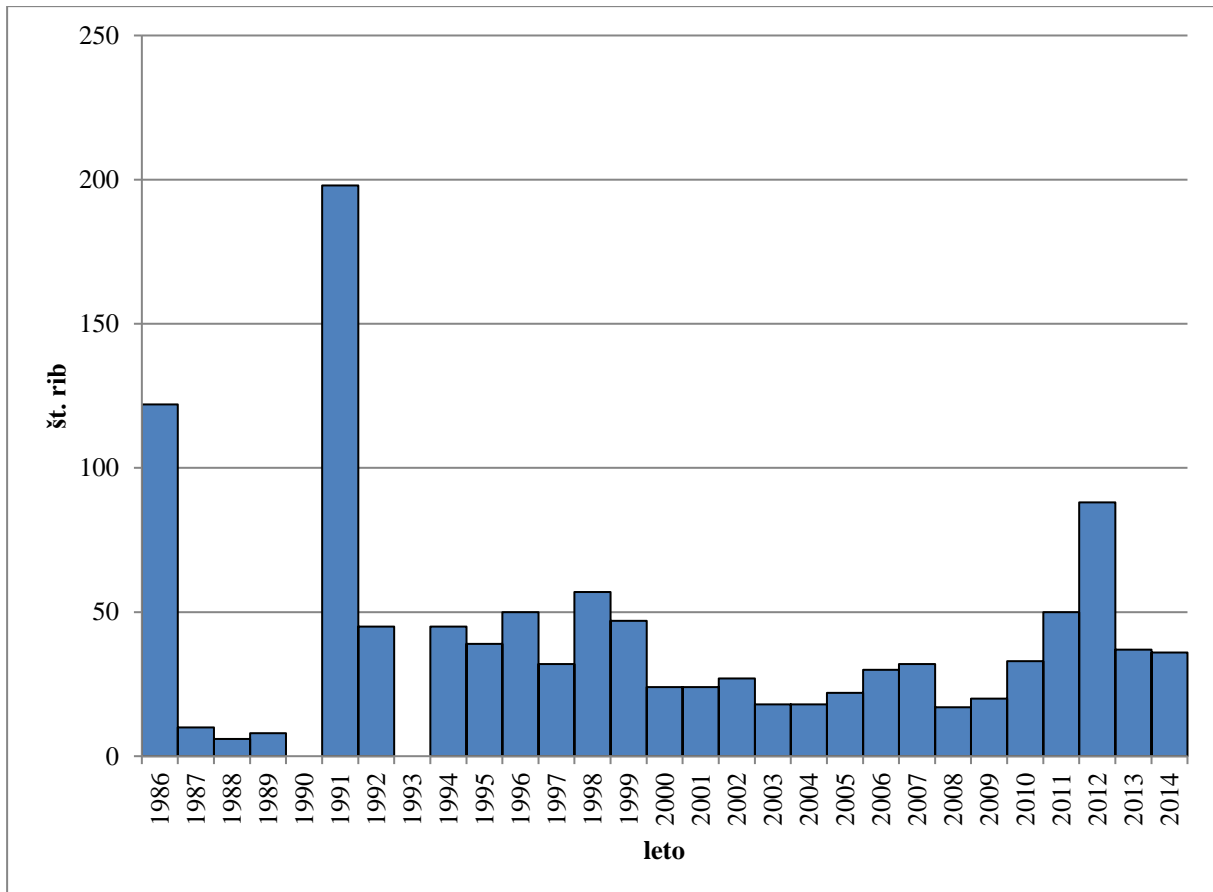
Slika 20: Uplen (število rib) sulca v obdobju 1986-2014

Uplen sulca v Žirovskem ribiškem okolišu je redek. V celotnem obdobju je bilo uplenjenih vsega pet sulcev in sicer po eden (letna kvota) v letih 1990, 2002, 2005, 2006 in 2007.

Slika 21: Uplen (število rib) šarenke v obdobju 1993-2009

Prva poribljavanja šarenke v Žirovskem ribiškem okolišu so bila evidentirana leta 1990 (300 kg), prvi uplen pa leta 1993, ko so jih ribiči uplenili 172. Od tega leta dalje sta bila poribljavanje in uplen redna. Večinoma se je uplen gibal v mejah med 300 in 500 rib letno. Največji uplen je bil zabeležen leta 2007, uplenjenih je bilo 701 šarenk.

Slika 22: Uplen (število rib) klena v obdobju 1986-2014

Uplen klena v Žirovskem ribiškem okolišu je bil v obdobju 1986-2014 večinoma skromen. Uplen, se je z izjemo v letih 1986 (122 rib) in 1991 (198 rib), gibal v mejah od šest do 50 klenov letno. Najmanjši uplen je bil v letu 1988 (6), največji pa leta 1991 (198).

8.2 Odlovi in smukanja plemenk prostoživečih domorodnih vrst rib

Preglednica 8: Odlovi in smukanja plemenk prostoživečih domorodnih vrst rib 2000-2014

Revir	Vrsta	Št. odlovljenih		Namen smukanja	Leto
		♀	♂		
Sovodenjščica-Hobovščica	potočna postrv	540	530	prodaja iker	2001
Javorščica	potočna postrv	40	40	prodaja iker	2001
Podosojnica	potočna postrv	40	50	prodaja iker	2001
Podjelovščica-Podlaniščica	potočna postrv	130	130	prodaja iker	2001
Račeva	potočna postrv	200	230	prodaja iker	2001
Žirovnica	potočna postrv	310	300	prodaja iker	2001
Poljanska Sora 1	potočna postrv	50	207	prodaja iker	2006
Poljanska Sora 2	potočna postrv	10	20	prodaja iker	2006
Trebišnica	potočna postrv	15	30	prodaja iker	2006
Sovodenjščica-Hobovščica	potočna postrv	15	60	prodaja iker	2006
Rakulka	potočna postrv	30	100	prodaja iker	2006
Račeva	potočna postrv	77	210	prodaja iker	2006
Poljanska Sora 1	potočna postrv	80	37	prodaja iker	2007
Poljanska Sora 2	potočna postrv	100	40	prodaja iker	2007
Sovodenjščica-Hobovščica	potočna postrv	110	39	prodaja iker	2007
Račeva	potočna postrv	350	67	prodaja iker	2007
Žirovnica	potočna postrv	40	20	prodaja iker	2007
Polj. Sora-Popitova grapa	potočna postrv	153	71	prodaja iker	2008
Poljanska Sora 1	potočna postrv	261	85	za sonaravno gojitev	2009
Poljanska Sora 1	potočna postrv	253	96	nadaljnja gojitev za poribljavanja v lastnem ROK	2010
Poljanska Sora 1	potočna postrv	148	118	nadaljnja gojitev za poribljavanja v lastnem ROK	2011

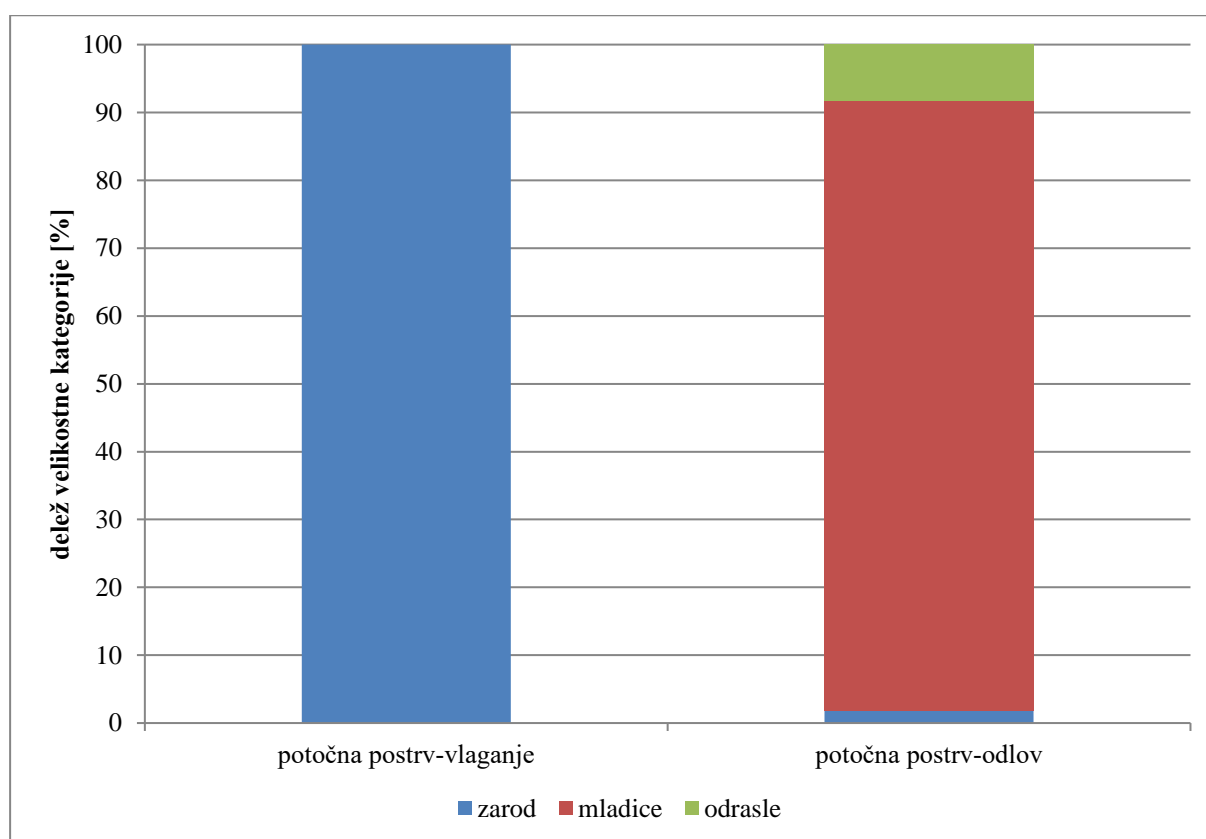
Odlovi plemenk so se v Žirovskem ROK vršili v Poljanski Sori in v pritokih Sovodenjščica, Hobovščica, Javorščica, Račeva, Rakulka, Žirovnica, Popitova grapa in Podosojnica. Skupaj je bilo osmukanih 2.290 samic in 2.181 samcev potočne postrvi. Večina iker je bila uporabljena za poribljavanja Žirovskega ribiškega okoliša, manjši del pa je bil prodan sosednjim ribiškim družinam.

8.3 Sonaravna gojitev

Sonaravna gojitev se začne z odvzemom spolnih celic s smukanjem spolno zrelih rib v naravi ali v ribogojnici. Odvzem spolnih celic v naravi je načrtovan in omejen v obsegu, ki je primeren in v skladu z načelom trajnostne rabe in potrebami izvajanja ribiškega upravljanja v posameznem ribiškem okolišu. V ribogojnici je dovoljen odvzem spolnih celic od plemenk, ki so vzrejene iz iker pridobljenih od domorodnih rib iz narave. Oplojene ikre se nato valijo v ribogojnicah, kjer je v nadzorovanih pogojih preživetje mnogo večje kot v naravi. Ikre z očmi oziroma zarod se nato vrne v naravno okolje, večinoma v gojitvene potoke. Sledi faza priraščanja v naravnem okolju, ki praviloma traja dve leti, lahko tudi več ali manj, odvisno od produktivnosti in hitrosti rasti v posameznem revirju. Običajno je cikel sonaravne gojitve dvoletni, v nekaterih delih z bolj zaostrenimi pogoji, kjer je priraščanje mladice počasnejše, lahko tudi tri- ali večletni. Ob koncu ciklusa se mladice z elektroribolovom izlovijo in v okviru vzdrževalnih poribljavanj preselijo v ribolovne revirje.

Sonaravna gojitev se lahko izvaja na dva načina: z vložitvijo zaroda na začetku ciklusa sonaravne gojitve (klasičen način) in z odlovom mladice na koncu ciklusa. Drugi način, tako imenovani novi način, se izvaja brez vlaganja zaroda, vsake tri leta (lahko daljši cikel) se odlovijo odrasle ribe na način, da v potoku ostane dovolj veliko število drstnic. Vse druge ribe ciljne vrste in vse druge ribe spremljevalnih vrst se po elektroodlovu žive vrnejo v gojitveni revir oziroma ostanejo v vodi. Sonaravna gojitev se izvaja v skladu z ekosistemskimi značilnostmi območja in potrebami posameznega ribiškega okoliša.

V procesu sonaravne gojitve domorodnih vrst rib se je v Žirovskem ribiškem okolišu v salmonidnih gojitvenih revirjih gojila potočna postrv. V RGN 2006-2010 je bilo skupaj 26 gojitvenih revirjev G1, s skupno površino 15,51 ha.

Slika 23: Poribljavanja in odlovi salmonidnih vrst rib glede na delež velikostne kategorije v gojitvenih revirjih v obdobju 2000-2014

V obdobju 2000-2014 je bilo v gojitvene revirje Žirovskega ribiškega okoliša vloženo 1.734.000 zaroda potočne postrvi. Zarod potočne postrvi je bil vloženo v revirje naštetje v preglednici (Preglednica 9).

V obdobju 2000-2014 je bilo v vseh gojitvenih revirjih Žirovskega ribiškega okoliša odlovljenih 53.779 potočnih postrvi, od tega 973 komadov zaroda, 48.300 mladice in 4.506 odraslih rib.

Vlaganja rib so v ribiškem katastru evidentirana v različnih velikostnih kategorijah rib: do 5 cm, od 5-9 cm, 9-12 cm, 12-15 cm, 15-20 cm, 20-30 in 30-50 cm, v posameznih obrazcih pa so velikostne kategorije še bolj razdeljene. Zaradi boljše preglednosti so različne velikostne kategorije pri prikazovanju poribljavanj združene v tri osnovne in sicer:

1. zarod (do 5 cm)
2. mladice (od 5-20 cm)
3. odrasle ribe (nad 20 cm).

Izjema so sulec, ščuka, smuč, som in bolen, za katere se kot odraslo ribo smatra dolžina več kot 50 cm.

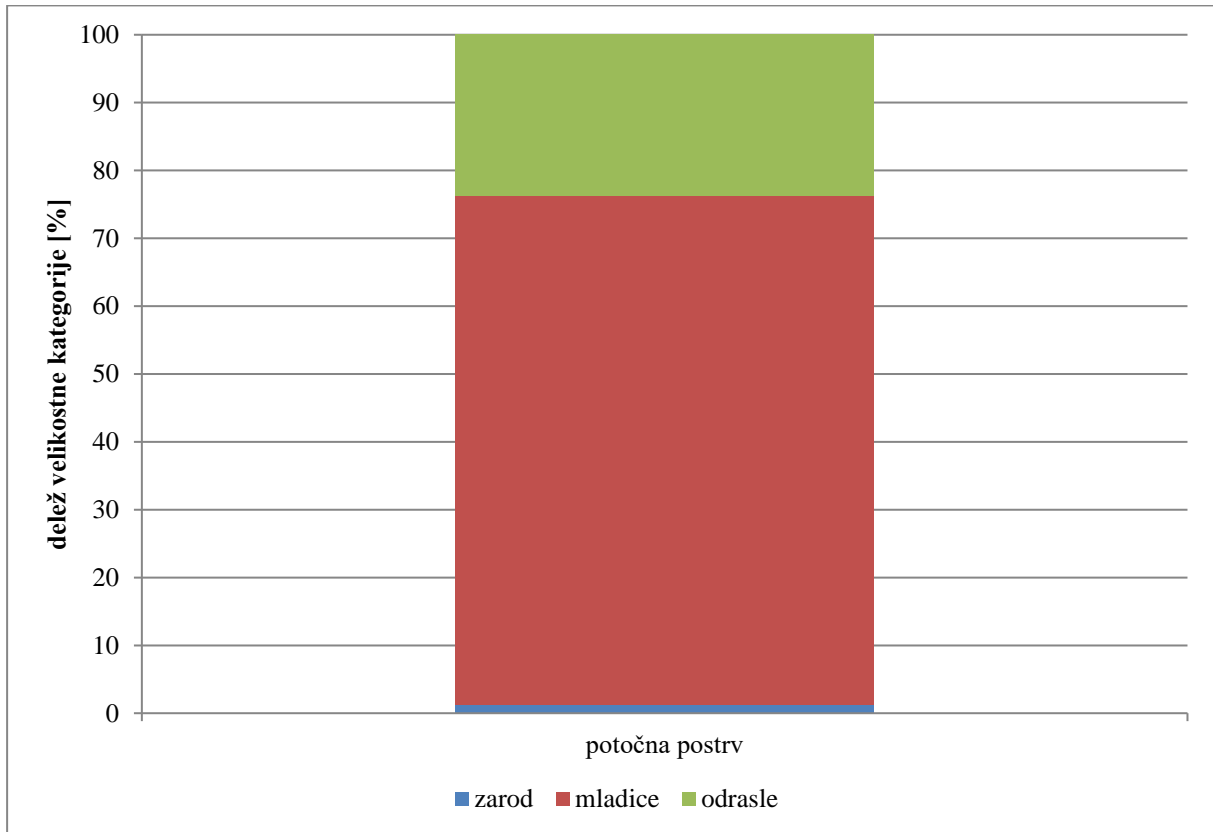
Preglednica 9: Uspeh sonaravne gojitve v posameznih revirjih Žirovskega ribiškega okoliša 2000-2014

Revir	Vloženo	Odlovljeno			Uspeh (%)
	zarod	mladice	odrasle	skupaj	
Črna	40.000,00	1.003	64	1.067	2,7
Žirovnica	320.000,00	4.363	582	4.945	1,5
Račeva	40.000,00	1.283	538	1.821	4,6
Rakulka	97.000,00	4.160	550	4.710	4,9
Zabrežnik	90.000,00	769	159	928	1,0
Sovodenjščica-Hobovščica	130.000,00	8.538	829	9.367	7,2
Rovtarska Sora	120.000,00	2.362	70	2.432	2,0
Polj.Sora-Popitova grapa	230.000,00	5.040	262	5.302	2,3
Osojnica	70.000,00	4.889	575	5.464	7,8
Podjelovščica-Podlaniščica	150.000,00	4.416	221	4.637	3,1
Podosojnica	155.000,00	3.207	135	3.342	2,2
Zakaparska grapa	20.000,00	760	4	764	3,8
Jezernica	30.000,00	903	58	961	3,2
Plastuhova grapa	87.000,00	3.609	153	3.762	4,3
Mlinščica	10.000,00	205	5	210	2,1
Melcova grapa	20.000,00	1.034	123	1.157	5,8
Trebišnica	70.000,00	838	177	1.015	1,5
Lanevska grapa-Trnovška	55.000,00	921	1	922	1,7

Glede na število vloženega zaroda je bil skupni uspeh sonaravne gojitve v Žirovskem ribiškem okolišu v obdobju 2000-2014 3,4 %. Doseženi uspeh vzreje lahko označimo kot razmeroma slab rezultat. Po dosedanjih izkušnjah in analizah sonaravne gojitve se šteje, da je uspeh sonaravne vzreje dober, kadar je izplen večji od 10% in srednje dober kadar je med 5% in 10%.

8.4 Poribljavanja ribolovnih revirjev

V okviru dopolnilnih poribljavanj v času ribolovne sezone (pod trnek) je bilo v obdobju 2000-2014 v Poljansko Soro v Žirovskem ribiškem okolišu vložene 6,8 t šarenke od tega večina (6,5 t) v revir Poljanska Sora 2.

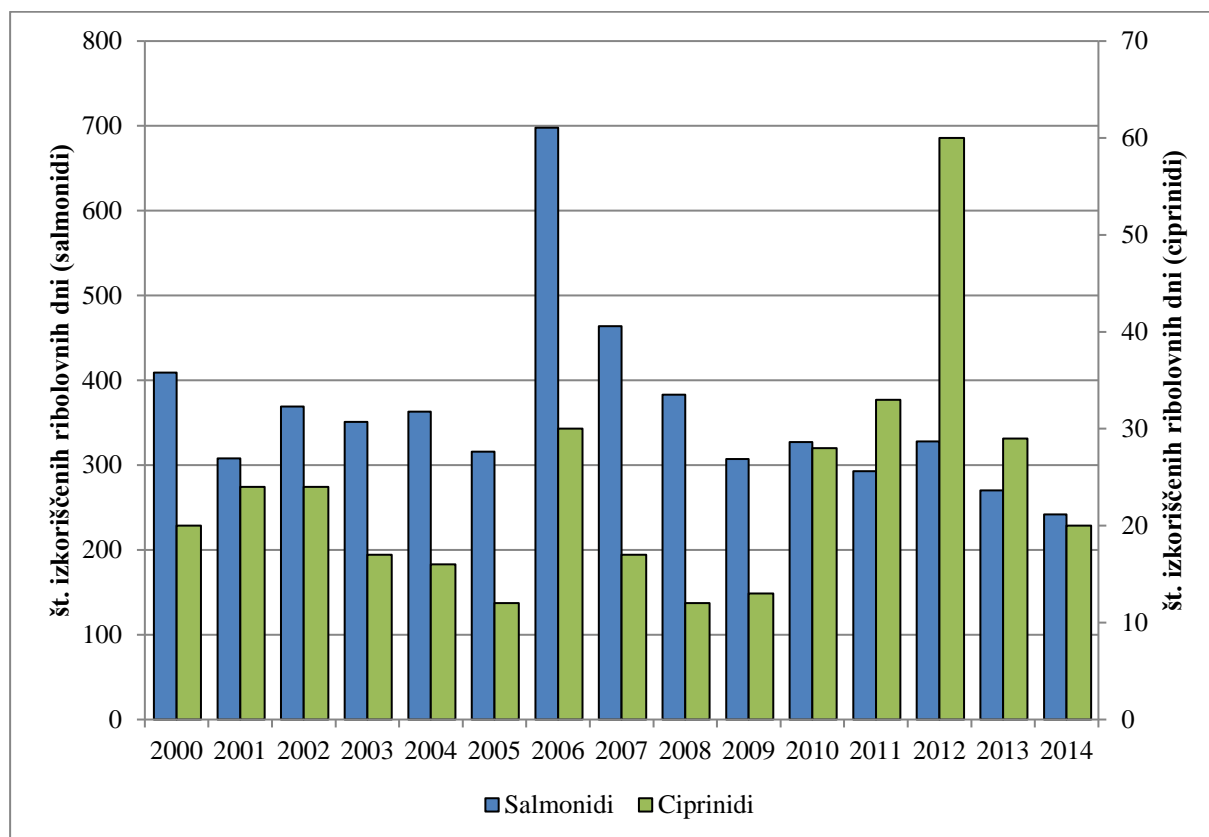

Slika 24: Poribljavanja salmonidnih vrst rib v ribolovne revirje glede na delež velikostne kategorije v obdobju 2000-2014

Med vzdrževalnimi vlaganji so ribiči Ribiške družine Žiri v obdobju desetih let vložili 939 komadov zaroda, 51.928 mladic in 16.504 odraslih potočnih postrvi ali povprečno letno 3.462 mladic in 1.100 odraslih rib.

8.5 Izkoriščeni ribolovni dnevi in ribolovni režim

Ribolovni dnevi se v poročilih ribiških družin za ribolov salmonidov in ciprinidov vodijo ločeno, ter posebej še za lov sulca.

Slika 25: Število izkoriščenih ribolovnih dni (salmonidni, ciprinidni) v obdobju 2000-2014

Na sliki (Slika 25) so prikazani izkoriščeni ribolovni dnevi v Žirovskem ribiškem okolišu v obdobju 2000-2014 (brez sulca). V obdobju 2000-2014 je bilo povprečno letno izkoriščenih 362 salmonidnih in 24 ciprinidnih ribolovnih dni, v revirju Poljanska Sora 2 je bilo evidentiranih v povprečju tudi 7 sulčjih ribolovnih dni. Večina ribolovnih dni je bilo evidentiranih v revirju Poljanska Sora 2, povprečno letno 351 salmonidnih in vsi ciprinidni ribolovni dnevi. Večina ribolovnih dni (95,9 %) so izkoristili člani ribiške družine, ribičem turistom pa je bilo prodanih 4,2 % od vseh izkoriščenih ribolovnih dni.

9 Določitev ciljev in opredelitev smernic

9.1 Ohranjanje naravnih ribjih populacij in njihovih habitatov

Za zagotavljanje ohranitve naravnih populacij se upoštevajo varstveni cilji in ukrepi, predvideni v načrtu za izvajanje ribiškega upravljanja v srednjesavskem ribiškem območju.

Z RGN se ureja predvsem upravljanje ribjih populacij lovnih vrst rib. Za ohranjanje naravnih ribjih populacij nelovnih vrst je bistvenega pomena ohranjanje naravnih habitatov, kar pa ni predmet tega načrta, ampak to problematiko urejajo drugi predpisi oziroma sektorski načrti. Izvajalci ribiškega upravljanja so zaradi spreminjanja vodnih habitatov pogosto nemočni in njihovi ukrepi za ohranjanje naravnim ribjih populacij neučinkoviti.

9.1.1 Ohranjanje ali doseganje dobrega ekološkega stanja vodnih teles

Okoljski cilji evropske vodne politike za površinske vode so opredeljeni v 4. členu Vodne direktive. V skladu z Vodno direktivo morajo države članice izvesti ukrepe, da preprečijo poslabšanje stanja vseh teles površinske vode ter dosežejo dobro stanje vodnih teles. Cilj na področju bioloških obremenitev voda je »preprečevanje vnosa širjenja tujerodnih vrst«, kar je tudi osnovni cilj Uredbe (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (PE-CONS 70/14). V okviru doseganja omenjenega cilja se izvajajo ukrepi za preprečitev namernega in nenamernega vnosa tujerodnih vrst rib v vodna telesa ob poribljavanju.

Cilj za VT Poljanska Sora je preprečitev poslabšanja ekološkega stanja in preprečitev poslabšanja kemijskega stanja.

9.1.2 Trajnostna raba rib

Primarni dolgoročni cilj je ohranjanje populacij domorodnih vrst rib in biotske raznolikosti. Z RGN se ureja predvsem upravljanje populacij ribolovnih vrst, v katere ribiči ob izvajanju ribolova vsako leto posegajo in z uplenjenimi ribami zmanjšujejo reproduktivno sposobnost posameznih populacij. V Žirovskem ribiškem okolišu so to med salmonidi potočna postrv, sulec in lipan ter tujerodna šarenka ter med ciprinidi klen.

Pri vseh poribljavanjih se upošteva načelo vrstne sestave lokalnih populacij posameznih ribiških okolišev in revirjev. To pomeni, da v vodna telesa, kjer določena vrsta še ni prisotna, njeno poribljavanje ni dovoljeno oziroma je dovoljeno le na podlagi postopka presoje tveganja za naravo in to ni v nasprotju z varstvenimi režimi in usmeritvami na območjih z naravovarstvenim statusom (območja Natura 2000, zavarovana območja, naravne vrednote, ekološko pomembna območja) oziroma z usmeritvami in priporočili izven območij z naravovarstvenim statusom ter na podlagi strokovnega mnenja Zavoda za ribištvo Slovenije.

Ukrepi za ohranjanje populacij domorodnih lovnih vrst rib so predvsem prilagojen ribolovni režim, omejeno število ribolovnih dni in poribljavanja, kar omogoča nadzorovan uplen in nadomeščanje uplenjenih rib z mladnicami in odraslimi ribami ustreznega porekla in vzgojenimi v primernih ribogojnicah. Med ukrepi, ki pripomorejo pri ohranjanju populacij domorodnih vrst rib je tudi primerna organizacija ribiškočuvajske službe, s katero se lahko omeji in zmanjša vpliv krivolova na ribje populacije.

Ukrepi za preprečevanje in zmanjševanje vnosa tujerodnih vrst rib, ki prepovedujejo vsakršno vlaganje tujerodnih vrst rib (izjema sta šarenka in krap), vključujejo tudi neposredno odstranjevanje tujerodnih invazivnih vrst rib in rakov na ribiških tekmovanjih in intervencijskih odlovi (v skladu z Zakonom o sladkovodnem ribištvu, Zakonom o ohranjanju narave in Zakonom o vodah, Uredbo o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst).

Ukrep za zmanjšanje vnosa hranil in/ali organskih snovi zaradi privabljanja rib pri ribolovu je predviden za stoječa vodna telesa površinskih voda, za katere je na podlagi ocene verjetnosti doseganja okoljskih ciljev (OCDOS) ugotovljeno, da ne bodo dosegla okoljskih ciljev.

Ukrepi za ohranjanje naravnih ribjih populacij in njihovih habitatov, ki se nanašajo na dejanska poseganja v struge vodotokov, so: podajanje usmeritev in strokovnih mnenj ZZRS, vezanih na trajnostno

urejanje vodotokov z upoštevanjem primerov dobrih praks... Ti ukrepi se izvajajo v soglasju s pristojnim organom za področje upravljanja z vodami, varstva narave in ribištva. V primeru, da sonaravne ureditve zaradi ciljev urejanja voda niso izvedljive, je potrebna predhodna uskladitev ciljev. Posebna pozornost se nameni času posegov v habitate rib in načinu izvedb ne glede na tip rabe vode s stališča ribiškega upravljanja (izjema so samo R4 revirji – rezervati genskega materiala domorodnih ribjih vrst, kjer se planirajo posegi z veliko večjo mero previdnosti).

Dopolnilni ukrepi za doseganje okoljskih ciljev iz Programa ukrepov upravljanja voda (MOP, 2016) za odsek Poljanske Sore v Žirovskem ribiškem okolišu niso določeni.

Podrobni ukrepi ribiškega upravljanja, ki ne povzročajo dodatnih potencialnih bioloških obremenitev in s tem ne pripomorejo k poslabšanju ekološkega stanja, so podani v poglavju 10. Načrt ukrepov.

9.1.2.1 Domorodne vrste rib

Potočna postrv

Novejše genetske analize potočne postrvi so pokazale, da je razširjenost »atlantske« domesticirane linije postrvi v slovenskih vodah velika in da skoraj povsod, kjer se izvaja aktivno ribiško upravljanje, že prevladujejo križanci (Razpet, 2007, Bogataj, 2010, Snoj, 2017). Tej težavi je treba v prihodnje posvetiti vso pozornost in na podlagi predhodnih genetskih raziskav za gojitev potočne postrvi tako v ribogojnicah kot pri sonaravni gojitvi uporabljati samo ribe genskih tipov, značilnih za lokalne populacije posameznih območij. Gojitev potočne postrvi tako v ribogojnicah kot pri sonaravni gojitvi bi morala potekati na osnovi smukanja plemenk z znanim poreklom (genotipom), ki je prisoten in prilagojen na lokalno območje. Za ohranitev naravnih populacij v Sloveniji je treba čimprej izdelati celovito **strategijo upravljanja potočne postrvi**.

V **prehodnem obdobju** se pri izvajanju poribljavanj potočne postrvi, do sprejetja celovite strategije upravljanja potočne postrvi v Sloveniji, upoštevajo naslednje smernice:

- Za poribljavanja se lahko uporabijo ribe, vzrejene v ribogojnicah, ki ustrezajo pogojem, določenim s Pravilnikom o podrobnejših pogojih za pridobitev dovoljenja za gojitev rib za poribljavanje (Uradni list RS, št. 61/10; v nadaljevanju: pravilnik za gojitev rib).

- Sonaravna gojitev se izvaja le na način, da se prepreči nadaljnji vnos rib, ki izvirajo iz domesticiranih ribogojniških linij.

- Sonaravna gojitev mladice potočne postrvi v gojitvenih potokih se lahko nadaljuje s poribljavanjem zaroda potočne postrvi, ki izvira iz plemenk znanega porekla, ki tudi po genotipu čim bolj ustreza lokalni populaciji potočne postrvi. V skladu s pravilnikom za gojitev rib morajo ribogojnice od 1. 1. 2012 pridobiti dovoljenje za gojitev rib v ribogojnicah za poribljavanja. To pomeni, da je treba preveriti poreklo oziroma ustreznost obstoječih plemenskih jat. V prihodnje se opustijo ribogojniške linije plemenk potočne postrvi, ki se že več generacij gojijo v ribogojnicah, in se nadomestijo s plemenkami lokalnih populacij ribiškega okoliša oziroma ribiškega območja. Plemenke se vzredijo v ribogojnici iz reprodukcijskega materiala, pridobljenega v naravi. V primeru, da je komunikacija med populacijami rib dveh ribiških območij znotraj porečja Save omogočena, se lahko za plemenke in poribljavanja izjemoma uporabi ribe iz drugega ribiškega območja (na primer: Savinjsko in Srednjesavsko ribiško območje).

- Če izvajalec ribiškega upravljanja ne more zagotoviti ustreznega zaroda potočne postrvi za poribljavanje v gojitvene potoke, se sonaravna vzreja lahko nadaljuje samo z odlovi odraslih rib, medtem ko se mladice potočne postrvi žive vrne nazaj v gojitveni potok (novi način sonaravne vzreje – G1-n).

- Odseki potokov, kjer so bile na podlagi genetskih raziskav ugotovljene čiste populacije potočne postrvi donavskega tipa, se razglasijo za rezervate genskega materiala (R4). Poseganje v te populacije potočne postrvi je do sprejema celovite strategije načeloma prepovedano. To pomeni prepoved odvzema spolnih celic, prepoved prenašanja posameznih osebkov v ribogojnice ali druge revirje lastnega ali drugega ribiškega okoliša, prepoved različnih gospodarskih rab (MHE,...) in drugih posegov v vodni prostor. Izjemoma se posegi lahko izvajajo ob izdaji ustreznega dovoljenja Zavoda za ribištvo Slovenije, za katerega mora ribiška družina predhodno zaprositi omenjeno institucijo.

- V posameznih ribiških območjih/okoliših se iščejo izolirani odseki potokov, ki bi bili primerni za vzpostavljanje novih lokalno značilnih populacij potočne postrvi. Tem potokom/odsekom potokov se v

RGN 2017-2022 določi status (način upravljanja) rezervata za vzpostavljanje populacij domorodnih vrst rib (R2). Predhodno se preveri možnost prehajanja rib oziroma zanesljivost izolacije-fragmentacije tega dela potoka od drugih vod ribiškega okoliša. Pred vnosom lokalno značilnih populacij potočnih postrvi v rezervat je treba obstoječo populacijo potočne postrvi 100 % odloviti (izločiti).

Ribiška družina Žiri razpolaga z lastno ribogojnico, kjer se iz iker pridobljenih od stalne plemenske jate, delno pa od plemenk iz narave, izvali zarod za sonaravno gojitev v gojitvenih revirjih Žirovskega ribiškega okoliša. V skladu z gornjimi usmeritvami je treba opraviti remont plemenske jate (ribe iz narave - Žirovski ribiški okoliš) oziroma kombinirati pridobivanje iker z odvzemom spolnih celic iz narave.

Podrobni ukrepi so podani v poglavju 10. Načrt ukrepov.

Sulec

V Žirovskem ribiškem okolišu najdemo sulca v Poljanski Sori.

Posebej problematična je fragmentiranost habitatov z visokimi vodnimi pregradami. V Žirovskem ribiškem okolišu je precej za ribe neprehodnih pregrad. Na podlagi analize razširjenosti sulca izhaja, da so ravno neprehodne vodne pregrade in velike akumulacije verjetno glavni razlog za to, da sulca ni več razširjen po svojem prvotnem arealu. Ključnega pomena je tudi ohranitev za Poljansko Soro značilnih tolmunov na zunanjih delih ostrih ovinkov struge, kjer se sulci zadržujejo predvsem v toplih poletnih mesecih.

Ukrepi: prenehanje onesnaževanja rek in potokov, podajanje usmeritev in strokovnih mnenj ZZRS, vezanih na trajnostno urejanje vodotokov z upoštevanjem primerov dobrih praks, restavracija in renaturacija uničenih habitatov, vzpostavitev oziroma izboljšanje prehodnosti preko jezov in drugih objektov, ki sulcu otežujejo ali preprečujejo prehajanje in prosto razporejanje. Za ohranitev populacije sulca v Sori nad Goričanami in Poljanski Sori je treba zgraditi oziroma sanirati ribje steze na jezu v Goričanah in na jezovih v Škofji Loki ter Poljanski Sori, določiti ribogojnice za gojitev sulca za izvajanje vzdrževalnih poribljavanj sulčnih mladice, omejitev letnega uplena (en sulca na sezono), poostren nadzor ribiškočuvaljske službe.

Podrobni ukrepi so podani v poglavju 10. Načrt ukrepov.

Lipana

Ogrožajo ga onesnaževanje in regulacije oziroma degradacija habitatov, v zadnjem času tudi plenjenje vedno številnejših kormoranov. Različni avtorji ugotavljajo, da so populacije lipana izredno ranljive ob povečanem številu kormoranov (Budihna 1997 in Govedič 2007).

Ukrepi: prenehanje onesnaževanja rek in potokov, podajanje usmeritev in strokovnih mnenj ZZRS, vezanih na trajnostno urejanje vodotokov z upoštevanjem primerov dobrih praks, restavracija in renaturacija uničenih habitatov, vzpostavitev oziroma izboljšanje prehodnosti preko jezov, določitev ribogojnic za gojitev lipana, določitev drstišč, ki so primerna za smukanje lipana, izvajanje vzdrževalnih poribljavanj lipanskih mladice. V primeru poslabšanja ugodnega stanja populacij lipana zaradi plenjenja kormoranov, naj se vpliv plenjenja kormorana zmanjša skozi smernice in ukrepe skupnega dolgoročnega akcijskega načrta za zmanjšanje vpliva kormoranov na ribje vrste.

Podrobni ukrepi so podani v poglavju 10. Načrt ukrepov.

Pohra

Pohra je na celotnem območju Žirovskega ribiškega okoliša prisotna v Poljanski Sori 1 in 2.

Ukrepi: varstvo drstišč in ohranjanje drstišč, prenehanje onesnaževanja in sanacija stanja, podajanje usmeritev in strokovnih mnenj ZZRS, vezanih na trajnostno urejanje vodotokov z upoštevanjem primerov dobrih praks, renaturacija oziroma revitalizacija degradiranih vodotokov, varstvo pred nedovoljenim odvzemom živali iz narave, ureditev prehodov za ribe.

9.1.2.2 Tujerodne vrste rib

Šarenka

Podobno kot v drugih ribiških okoliših se dopolnilno vlaga »pod trnek« v času ribolovne sezone tudi v Žirovskem ribiškem okolišu in v uplenu salmonidnih vrst rib predstavlja 67,9% celotnega uplena.

Ukrepi: gojitev šarenke v ribogojnicah za gojitev rib za poribljavanja, dopolnilna poribljavanja določenih ribolovnih revirjev v času ribolovne sezone, prenehanje poribljavanja en mesec pred zaključkom ribolovne sezone. Poribljava se izključno z odraslimi ribami in v obsegu, ki ne ogroža populacij domorodnih vrst rib, kar pomeni, da se lahko z njo poribljava le v takem obsegu, da se glede na ribolovni pritisk in dovoljeni uplen do konca ribolovne sezone večina izlovi. Na odsekih ribolova z ribolovnim režimom »ujemi in izpusti« se ne izvaja poribljavanja šarenke. Spolno zrele šarenke divjih populacij se ne uporablja za gojenje rib za poribljavanja. Obseg poribljavanja se prilagodi hidrološkim in ekološkim pogojem posameznega ribolovnega revirja upoštevajoč varstveni status posameznih varovanih in zavarovanih območij in vrst, po predpisih o ohranjanju. Postopno se zmanjšujejo poribljavanja šarenke in povečuje poribljavanja z domorodnimi postrvjimi vrstami, predvsem na območjih zavarovanih po predpisih o ohranjanju narave. Postopen prehod na poribljavanja sterilne oblike šarenke, predvsem na območjih s posebnim naravovarstvenim pomenom, po letu 2018 se poribljavanja izvajajo izključno s sterilno obliko šarenke.

Zaradi negativnih vplivov na domorodne vrste rib in na druge živalske in rastlinske vrste, so danes poribljavanja z drugimi tujerodnimi vrstami prepovedana. Zmanjšuje se številčnost populacij vseh tujerodnih vrst na celotnem območju, prednostno na območjih z naravovarstvenim statusom in na vseh vodnih telesih, ki niso izolirana.

9.2 Razvoj sladkovodnega ribištva in ribolova

Razvoj sladkovodnega ribištva in ribolova v posameznih ribiških okoliših je odvisen od stanja v ribiškem okolišu. Dejavniki, ki vplivajo na možnosti razvoja so predvsem stanje habitatov, oddaljenost od večjih urbanih središč in infrastruktura (ceste, nastanitvene zmogljivosti, gostinska ponudba).

V objektih vodne infrastrukture (vodni zadrževalniki oziroma objekti, ki so zgrajeni posebej za izvajanje določene vodne pravice in je določen režim obratovanja, ki je namenjen zagotavljanju poplavne varnosti oziroma zmanjševanju poplavne ogroženosti, namakanju), mora biti ribiško upravljanje prilagojeno oziroma usklajeno z obratovalnim režimom objektov vodne infrastrukture. Poseganje na te objekte oziroma njihova uporaba (košnja, urejanje tekmovalnih tras...) se mora izvajati v skladu z Zakonom o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15; v nadaljevanju: Zakon o vodah).

Kot potencialni biološki obremenitvi sta bila v Sloveniji med drugim identificirana ribiško upravljanje in ribolov, ki vključujeta tehniko ujemi in izpusti, prekomerno vlaganje rib, popolni izlov rib iz gojitvenih vodotokov ali odsekov celinskih voda in poribljavanje (NUV, 2016). Zato je pri upravljanju z ribami potrebno upoštevati veljavno zakonodajo z namenom, da do teh obremenitev ne prihaja oz. potencialne obremenitve je potrebno zmanjševati. Ribiško upravljanje na mlinščicah (sonaravna vzreja, ribolovna voda) se mora izvajati z večjo mero previdnosti, saj ima zagotavljanje ekološko sprejemljivega pretoka v matični strugi prednost.

Za sonaravno gojitev je treba pridobiti vodno pravico, če se z omenjeno gojivitvijo spremeni vodni režim (vzpostavitev novega ribnika), saj taka raba vode skladno z Zakonom o vodah presega splošno rabo.

Težavo v razvoju lahko predstavlja tudi račja kuga, ki se prenaša z vodo, v kateri so bili okuženi raki, in z vso vlažno ribiško opremo (škornji, ribiške mreže...), ki je bila v stiku z okuženimi raki. Zoospore plesni *Aphanomyces astaci* ostanejo kratek čas žive tudi na sluzi sveže ulovljenih rib. Za preprečevanje širjenja okužbe se priporoča 48-urno sušenje okuženega materiala in opreme, ker je plesen občutljiva za izsuševanje. Kot drugi ukrepi se priporočajo: 2-urna zamrznitev, 30-urna inkubacija pri temperaturi 30°C, razkuževanje z natrijevim hipokloritom ali jodoformom.

V Žirovskem ribiškem okolišu je ribolov možen v dveh ribolovnih revirjih Poljanske Sore. Ribiška družina v naslednjem srednjeročnem obdobju načrtuje ohranjanje obstoječega števila prodanih ribolovnih dovolilnic ribičem turistom.

V skladu z usmeritvami načrta za izvajanje ribiškega upravljanja v Spodnjesavskem ribiškem območju se v času ribolovne sezone izvajajo ukrepi dopolnilnega poribljavanja merskih rib domorodnih vrst rib ter šarenke in krapa (gojena oblika), kot je to določeno v poglavju 10.3.

Dopolnilna vlaganja »pod trnek« tečejo po principu večji kot je ribolovni pritisk oziroma število ribolovnih dni, večja so vlaganja in večji je uplen oziroma povratni uplen (razmerje med vloženimi in uplenjenimi ribami).

10 Načrt ukrepov za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiškem okolišu (Obrazec NUK)

V nadaljevanju so v posameznih obrazcih NUK prikazane načrtovane povprečne letne vrednosti za obdobje 2017-2022. Izjemi sta poglavje 10.2 Sonaravna gojitev, kjer je prikazana predvidena dinamika sonaravne gojitve po posameznih letih v obdobju 2017-2022 in poglavje 10.9 Usposabljanja v ribištvu.

10.1 Odvzem spolnih celic

Plemenke se po končanem smukanju vračajo v revir na mestu odlova.

Preglednica 10: Odvzem spolnih celic

Revir	Vrsta rib	Predvideno št. odlovljenih rib		Predvideno št. osmukanih iker*	Namen smukanja	Opomba
		♀	♂			
Poljanska Sora 1	potočna postrv	40	10	20.000	Nadaljnja gojitev za poribljavanja v lastnem ROK	

Legenda:

* do + 30% vrednosti iz preglednice – odvisno od pogojev in potreb za nadaljnjo gojitev

Odvzem spolnih celic v Žirovskem ribiškem območju se izvaja v skladu z načelom trajnostne rabe ribolovnih virov. Ikre se pridobivajo deloma od plemenske jate v ribogojnici, deloma iz narave za poribljavanja v lastnem okolišu in letni remont jate.

10.2 Sonaravna gojitev

Pri izvajanju odlovov se v vodotoku pustijo vsi vodni organizmi (spremljevalne vrste rib, rake...), ki niso predmet odlovov, razen tujerodnih vrst, ki se odstranijo. Omamljeni raki se pustijo pri miru, saj se v primeru, da se raki jemljejo iz vode oziroma prijemajo z rokami, lahko poškodujejo oziroma jim lahko odpadejo škarje.

Pri morebitnem izvajanju kontrolnih, intervencijskih odlovov naj se iz revirja odstrani tujerodne vrste rib (izjema je šarenka), ki se jo prestavi v ribolovno najbolj obremenjene dele ustreznih revirjev opredeljene v poglavju 10.3). Ostale odlovljene tujerodne vrste rib se ne vnašajo v druge revirje. Izlovi gojitvenih potokov naj se, če je le mogoče, izvajajo izven drstitvenega obdobja kaplja (kjer je prisoten). Kontrolni odlovi naj se izvajajo izven razmnoževalnega obdobja v vodotoku prisotnih varovanih vrst rib.

Pri intervencijskih odlovih ali v primeru reševanja rib, se vse odlovljene ribe domorodnih vrst prenesejo na primerno mesto v istem revirju, gorvodno od predvidenega posega, če je to mogoče. Če to ni mogoče, izberejo primerno mesto v sosednjem revirju ali v drugih revirje ribiškega okoliša, na mesto s podobnimi habitati. Ribe tujerodnih vrst se izločijo.

Preglednica 11: Sonaravna gojitev

Šifra revirja	Revir	Gojitev	Vrsta ribe	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Cikel
11	Osojnica	G1	PP	20.000			20.000			3 letni
10	Popitova grapa 2	G1	PP	50.000			40.000			3 letni
9	Rovtarska Sora	G1	PP		20.000			15.000		3 letni
8	Sovodenjščica-Hobovščica 1	G1	PP		40.000			40.000		3 letni
4	Žirovnica	G1	PP			60.000			50.000	3 letni
3	Črna 2	G1-n	PP	in				In		4 letni
71	Lanevska grapa-Trnovška	G1-n	PP	in				In		4 letni

Šifra revirja	Revir	Gojitev	Vrsta ribe	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Cikel
30	Mlinščica	G1-n	PP		in				in	4 letni
21	Plastuhova grapa	G1-n	PP		in				in	4 letni
15	Podjelovščica-Podlaniščica	G1-n	PP			in				4 letni
16	Podosojnica	G1-n	PP			in				4 letni
5	Račeva	G1-n	PP				in			4 letni
6	Rakulka	G1-n	PP				in			4 letni

Legenda:

PP – potočna postrv

In – izlov, novi način

G1-n - sonaravna gojitev na novi način, odlovi rib brez vlaganja zaroda

G1 - sonaravna gojitev na klasični način, odlovi rib z vlaganjem zaroda

Skladnost s Programom:

Površina gojitvenih revirjev se je v tem Načrtu zmanjšala iz skupaj 15,51 ha (RGN 2006 – 2010) na 10,11 ha. V Žirovskem ribiškem okolišu se bo površina sonaravna vzreje zmanjšala za slabih 35 %. Sonaravno gojitev se opusti v revirjih: Črni graben – Jakopitnik, Grkovec, Javorščica, Jezernica, Jurečeva struga, Melcova grapa, Potoška grapa, Rozozov graben, Snopkova grapa, Trebišnica, Zabrežnik in Zakrpatska grapa. Vpliv sonaravne gojitve se zmanjšuje tudi s prehodom na novi način gojitve pri revirjih Črna, Lanevska grapa – Trnovška, Mlinščica, Plastuhova grapa, Podjelovščica – Podlaniščica, Podosojnica, Račeva in Rakulka. Pri potokih Črna in Popitova grapa je zgornji del revirja tudi dobil status rezervata.

Popitova grapa, Rovtarska Sora in Žirovnica kljub slabšim rezultatom vzreje v preteklosti ostajajo pod klasično sonaravno vzrejo zaradi dobrega stanja habitata (dobra vodnatost skozi vso leto), saj veliko pritokov Poljanske Sore v zadnjih letih občasno ali redno presiha v sušnejših obdobjih. Tudi v teh potokih pa se bo zmanjšal vpliv sonaravne gojitve, saj je zmanjšano število vloženi potočnih postrvi (skupno za 25.000 osebkov na vsak tri letni cikel).

10.3 Poribljavanja ribolovnih in gojitvenih revirjev (letni nivo)

Poribljavanja šarenke se prenehajo en mesec pred zaključkom ribolovne sezone.

Morebitne šarenke odlovljene iz gojitvenih potokov (ali odlov tujerodnih vrst rib) je izjemoma dovoljeno vlagati v revir Poljanska Sora 2 pod jez v kraju Trebija (y: 430818, x: 105994).

Preglednica 12: Poribljavanja ribolovnih in gojitvenih revirjev (letni nivo)

Ribolovni Revir	Vrsta	Poreklo	Vrsta vlaganja	Velikost	Število	Masa	Opomba
Poljanska Sora 1	potočna postrv	gojitveni revirji	vzdrževalno	mladice	700	60	**
Poljanska Sora 1	potočna postrv	gojitveni revirji	vzdrževalno	odrasle	200	140	**
Poljanska Sora 2	potočna postrv	gojitveni revirji	vzdrževalno	mladice	1.400	110	**
Poljanska Sora 2	potočna postrv	gojitveni revirji	vzdrževalno	odrasle	600	270	**
Poljanska Sora 2	sulec	ribogojnica z dovoljenjem	vzdrževalno	mladice	10	5	
Poljanska Sora 2	šarenka (sterilna)	ribogojnica z dovoljenjem	dopolnilno	odrasle	1.800	500	

Gojitveni revir	Vrsta	Poreklo	Vrsta vlaganja	Velikost	Število	Masa	Opomba
Osojnica	potočna postrv	ribogojnica z dovoljenjem	sonaravna gojitev	do 5 cm	20.000	2	2017, 2020
Popitova grapa 2	potočna postrv	ribogojnica z dovoljenjem	sonaravna gojitev	do 5 cm	40.000	3	2017, 2020
Rovtarska Sora	potočna postrv	ribogojnica z dovoljenjem	sonaravna gojitev	do 5 cm	15.000	1	2018, 2021
Sovodenjščica-Hobovščica 1	potočna postrv	ribogojnica z dovoljenjem	sonaravna gojitev	do 5 cm	40.000	3	2018, 2021
Žirovnica	potočna postrv	ribogojnica z dovoljenjem	sonaravna gojitev	do 5 cm	50.000	5	2019, 2022

Legenda:

Mladice: velikosti od 5 do 20 cm

Odrasle: velikosti od 20 do 50 cm

** + ali - 30% vrednosti iz preglednice – odvisno od sonaravne gojitve (odlovi v posameznem letu)

Skladnost s Programom:

Po Programu se postopno zmanjšuje poribljavanja s šarenko. V RGN 2006 -2010 so bila predvidena poribljavanja letno 8000 osebkov šarenk v Poljansko Soro 2 (2000 kg). Poribljavanja se bodo zmanjšala za slabih 80%.

Po Programu se po letu 2018 poribljava izključno sterilna šarenka. RD Žiri je po podatkih ribiškega katastra do sedaj vložila sterilne šarenke le v letu 2005.

10.4 Ribolovni režim

Uplen sulca je omejen, letna kvota je en sulec. Ko je prvi sulec uplenjen, se ribolov na sulca zaključi. Najmanjša lovna mera je 80 cm.

Preglednica 13: Ribolovni režim

Revir	Vrsta*	Mera [cm]	Dnevni uplen	Ribolovne tehnike	Varstvena doba
Poljanska Sora 1	potočna postrv	30	2	muharjenje	1.10. - 31.3.
Poljanska Sora 1	lipan	30	2	muharjenje	1.11. - 15.5.
Poljanska Sora 1	šarenka	/	4	muharjenje	
Poljanska Sora 1	klen	30	4	beličarjenje	1.5. - 30.6.
Poljanska Sora 2	potočna postrv	30	2	muharjenje	1.11. - 31.3.
Poljanska Sora 2	šarenka	/	4	muharjenje	
Poljanska Sora 2	lipan	30	2	muharjenje	1.11. - 15.5.
Poljanska Sora 2	klen	30	5	muharjenje, beličarjenje	1.05. - 30.6.
Poljanska Sora 2	zelenika	/	5 kg	beličarjenje	1.05. - 30.6.
Poljanska Sora 2	sulec	80	1	vijačenje	15.2. - 31.10.

Legenda:

*vrste, ki niso navedene v preglednici se lovijo v skladu s pravilnikom o ribolovnem režimu; za vrste, ki niso navedene v preglednici in se štejejo za tujerodne vrste ne veljajo najmanjše lovne mere in varstvene dobe ter omejitev uplena.

V kolikor bi sam način ribolova ujemi in izpusti predstavljal biološko obremenitev zaradi poškodb na ribah in s tem slabše viabilnosti posameznih populacij, se poostrijo pogoji ribolova oziroma zmanjša ribolovni pritisk.

10.5 Število razpoložljivih ribolovnih dni

Preglednica 14: Število razpoložljivih ribolovnih dni

Revir	Vrsta ribe	Vrsta ribiča	Vrsta dovolilnice	Št. ribolovnih dni*	Čas ribolova
Poljanska Sora 1	salmonidi	člani	letna	60	1. 4. - 31. 9.
Poljanska Sora 1	salmonidi	turisti	dnevna	50	1. 4. - 31. 9.
Poljanska Sora 1	ciprinidi	člani	letna	20	1. 4. - 31. 9.
Poljanska Sora 1	ciprinidi	turisti	dnevna	20	1. 4. - 31. 9.
Poljanska Sora 2	salmonidi	člani	letna	650	1. 4. - 31. 9.
Poljanska Sora 2	salmonidi	turisti	dnevna	80	1. 4. - 31. 9.
Poljanska Sora 2	ciprinidi	člani	letna	40	1. 4. - 31. 9.
Poljanska Sora 2	ciprinidi	turisti	dnevna	4	1. 4. - 31. 9.
Poljanska Sora 2	sulec	člani	dnevna	40	1. 10. - 14. 2.
Poljanska Sora 2	sulec	turisti	dnevna	5	1. 10. - 14. 2.

Legenda:

* do + 30% vrednosti iz preglednice – odvisno od hidroloških razmer in ribolovnega pritiska v posameznem letu

Obseg ribolova bo prilagojen naravni reprodukciji v posameznih ribolovnih revirjih Žirovskega ribiškega okoliša in je lahko povečan na račun dodatnih ukrepov, kot so na primer dopolnilna poribljavanja merskih rib v času ribolovne sezone.

10.6 Razpoložljivi uplen posameznih ribolovnih vrst

V primeru razpoložljivega uplena za sulca v LPR 2017 se smatra ribolovno sezono za sulca v zimi 2017/2018.

Uživanje uplenjenih rib je na lastno odgovornost, ker prehranska vrednost rib ni preverjena.

Preglednica 15: Razpoložljiv uplen posameznih ribolovnih vrst

Revir	Vrsta	Število	Masa (kg)	Opombe
Poljanska Sora 1	potočna postrv	30	9	
Poljanska Sora 1	lipan	30	9	
Poljanska Sora 1	šarenka	10	3	
Poljanska Sora 2	potočna postrv	60	18	
Poljanska Sora 2	lipan	60	40	
Poljanska Sora 2	šarenka	1.500	500	
Poljanska Sora 2	klen	100	100	
Poljanska Sora 2	sulec	1	6	na ribolovno sezono

10.7 Določitev tekmovalnih tras in tekmovanj

10.7.1 Tekmovalne trase

Če je treba tekmovalna mesta posebej urejati, si mora izvajalec ribiškega upravljanja pridobiti vsa potrebna soglasja.

Prvi odstavek 22. člena ZSRib navaja, da je ribe dovoljeno loviti le z veljavno ribolovno dovolilnico.

V Žirovskem ribiškem okolišu niso predvidene trase za ribiška tekmovanja.

Preglednica 16: Tekmovalne trase

Revir	Šifra	Ime trase	Zgornja meja			Spodnja meja		
			opis	x	y	opis	x	y

10.7.2 Predvidena tekmovanja

Na tekmi vsak tekmovalec osebke tujerodnih vrst rib (razen šarenke in krapa) sproti upleni (humano usmrti). Riba je po tekmi last ribiča ali upravljalca, ki poskrbi za odvoz mrtvih rib.

V Žirovskem ribiškem okolišu ni predvidenih ribiških tekmovanj.

Preglednica 17: Predvidena tekmovanja

Šifra	Ime trase	Datum	Ribolovni način	Vrsta tekmovanja	Opomba

10.8 Določitev tras za nočni ribolov

V Žirovskem ribiškem okolišu niso predvidene trase za nočni ribolov, nočni ribolov ni dovoljen.

Preglednica 18: Trase za nočni ribolov

Revir	Šifra	Ime trase	Zgornja meja			Spodnja meja		
			opis	x	y	opis	x	y

10.9 Usposabljanja v ribištvu

Številke veljajo za Ribiško družino Žiri za celotno načrtovalsko obdobje.

Preglednica 19: Usposabljanja v ribištvu

Vrsta usposabljanja	Število	Opomba
Usposabljanje ribiških čuvajev-osnovno	2	
Usposabljanje izvajalcev elektroribolova	2	
Usposabljanje ribičev	18	

10.10 Organiziranost ribiškočuvajske službe

Preglednica 20: Organiziranost ribiškočuvajske službe

Vrsta čuvaja	Število
Ribiški čuvaj	5

10.11 Vpliv izvajanja predvidenih ukrepov na vode, vodni režim in stanje voda

Predvideni ukrepi ribiškega upravljanja, ki so usklajeni s smernicami PUR, smernicami s področja varstva narave ter smernicami s področja upravljanja z vodami, ne bodo povzročali dodatnih obremenitev voda in s tem poslabšanja vodnega režima in stanja voda.

11 Ekonomska presoja izvajanja ribiškega upravljanja (Obrazec EKP)

V preglednici (Preglednica 21) so prikazani predvideni povprečni letni prihodki in odhodki za izvajanje ribiškega upravljanja v Žirovskem ribiškem okolišu.

Preglednica 21: Predvideni povprečni letni prihodki in odhodki v obdobju 2017-2022 v evrih (€)

Postavka	Prihodki	Odhodki
Prodaja ribolovnih dovolilnic	500,00	
Prodaja rib	3.000,00	
Drugi prihodki	7.000,00	
Koncesijska dajatev		853,00
Nabava rib za porabljanja		3.500,00
Stroški odlovov rib		1.900,00
Ribiškočuvajska služba		500,00
Tiskanje dovolilnic in izkaznic		450,00
Usposabljanje		600,00
Amortizacija opreme		600,00
Drugi odhodki		2.000,00
Skupaj	10.500,00	10.403,00

12 Viri

ARSO. Mesečne statistike. (30.5.2016).

ARSO, Ocena kemijskega stanja vodotokov za obdobje 2009 –2013, 2017

Bertok M., Budihna N., Povž M., 2003: Strokovne osnove za vzpostavljanje omrežja Natura 2000 : Ribe (Pisces) : Piškurji (Cyclostomata) : Raki Deseteronožci (Decapoda) : končno poročilo, Zavod za ribištvo Slovenije.

Bertok M., Budihna N., Zabrc D., 2003: Kategorizacija voda z vidika sladkovodnega ribištva, Donavsko povodje. Zavod za ribištvo Slovenije.

Bertok M., Budihna N., Zabrc D., 1993: Renaturacija in revitalizacija reguliranih vodotokov Rača-Radomlja, Zavod za ribištvo Ljubljana.

Bertok M., 2008: Stanje in varstvo podusti (*Chondrostoma nasus*) v Sloveniji. Ljubljana, Zavod za ribištvo Slovenije, 103 s.

Bogataj K., Analiza genetske čistosti populacij avtohtone potočne postrvi (*Salmo trutta*) v Sloveniji. Dipl.delo. Ljubljana, Univ. v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Odd. Za zootehniko, 2010.

Budihna N., Bertok M., Pleško S., Zabrc D., 1991: Ocena vpliva povodnji na biocenozo Poljanske Sore, Zavod za ribištvo Ljubljana.

Budihna N., Šumer S., Zabrc D., Bertok M., 1996: Ihtiološka raziskava Selške in skupne Sore, Zavod za ribištvo Ljubljana.

Budihna N., Bertok M., Ocvirk A., Juran V., 1990: Ihtiološko-biološka raziskava Poljanske Sore, Zavod za ribištvo Ljubljana.

Juran V. in sodelavci, 2009: Naravovarstvene smernice za načrt izvajanja ribiškega upravljanja v srednjesavskem ribiškem območju, Zavod RS za varstvo narave.

Kolbezen M., Pristov J., 1998: Površinski vodotoki in vodna bilanca Slovenije, Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor, Hidrometeorološki zavod Republike Slovenije, 98 str.

Kottelat M., Feyhof J., 2007: Handbook of European freshwater fishes, Cornol, Switzerland and Freyhof, Berlin, Germany, s. 646.

Leiner, S., 1996: Introdukcija sladkovodnih vrsta riba. Športski ribolov, 4: 42-43.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Register ribogojnih objektov in ribnikov.

Načrt ribiškega upravljanja v Srednjesavskem ribiškem območju za obdobje 2017-2022, Spodnje Gameljne, september 2016.

Načrt upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2016-2021, oktober 2016.

Osnutek Načrta upravljanja voda (NUV) za vodno območje Donave, Ministrstvo za okolje in prostor.

Povž M., Sket B., 1990: Naše sladkovodne ribe, Mladinska knjiga.

Program upravljanja rib v celinskih vodah Republike Slovenije za obdobje do leta 2021, Ljubljana, december 2015.

Razpet, A., Snoj, A., 2007. O genetsko čistih in avtohtonih potočnicah donavskega porečja. Ribič. L. 66. Št. 12. Str. 334 – 335.

Repnik Mah P., Bremec U., Mohorko T., Habinc M., Krajčič J., Dintinjana A., Kodre N., Smolar–Žvanut N., Podatki o vodnih telesih površinskih voda povzeti po Načrtu upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2016-2021 in Programu ukrepov upravljanja voda, Sektor območja zgornje Save.

Ribiška družina Žiri, 2020, ustni vir.

Ribiškogojitveni načrt 2006-2010 Ribiške družine Žiri.

Snoj, A., Bravničar, J., Sušnik Bajec, S., 2017. Varstvena genetika avtohtone potočne postrvi v Sloveniji: zaključno poročilo o rezultatih opravljenega raziskovalnega dela na projektu v okviru ciljnega raziskovalnega programa (CRP) "Zagotovimo.si hrano za jutri" 2011-2020. Ljubljana: Biotehniška fakulteta.

Zabrc D., Budihna N., Bertok M., 2003: Stanje in varstvo sulca v Sloveniji : poročilo, Zavod za ribištvo Slovenije.

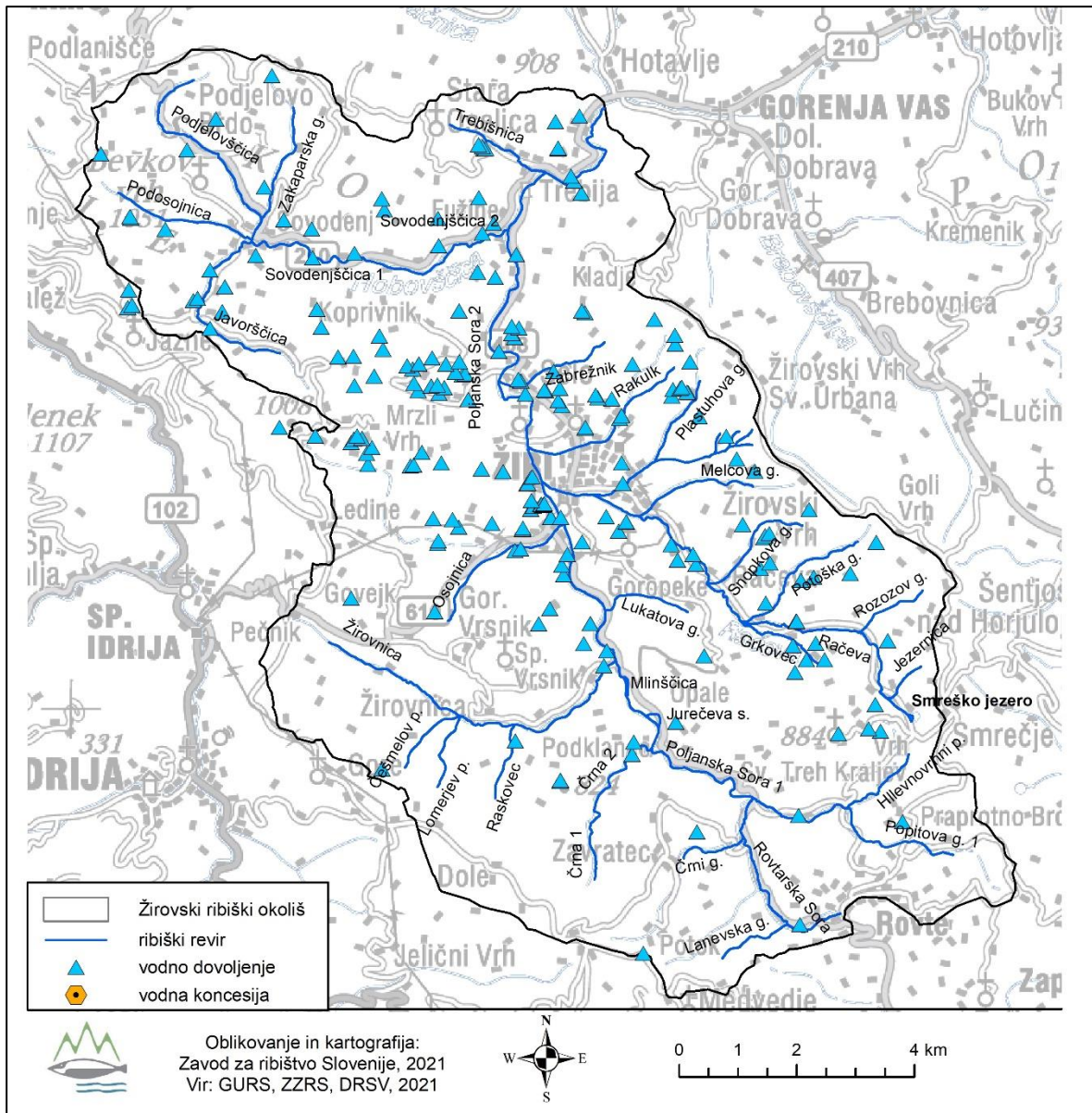
Zavod za ribištvo Slovenije, RIBKAT.

13 Priloge

Priloga I. Seznam drstišč

Št. drstišča	Ime revirja	Y	X	Vrsta Ribe	Čas drsti	Površina [m ²]
1	Poljanska Sora 1	434265	95557	potočna postrv	12,1,2,3	50
2	Poljanska Sora 1	434191	95706	potočna postrv	12,1,2,3	50
3	Poljanska Sora 1	432808	96390	potočna postrv	12,1,2,3	70
4	Poljanska Sora 1	432229	97772	potočna postrv	12,1,2,3	120
5	Poljanska Sora 1	431857	98278	potočna postrv	12,1,2,3	60
6	Poljanska Sora 1	431411	99289	potočna postrv	12,1,2,3	560
7	Poljanska Sora 2	430742	101340	potočna postrv	12,1,2,3,4	630
8	Poljanska Sora 2	430772	102292	lipan	12,1,2,3	630
9	Poljanska Sora 2	430296	102307	lipan	12,1,2,3	690
10	Poljanska Sora 2	430519	103035	lipan	12,1,2,3	380
11	Poljanska Sora 2	430504	104195	lipan	12,1,2,3	410
12	Poljanska Sora 2	430578	105444	sulec	3,4	890
13	Poljanska Sora 2	431411	105964	sulec	3,4	930
14	Poljanska Sora 2	432020	106529	potočna postrv	12,1,2,3	1100

Priloga II. Karta vodnih dovoljenj

Slika 26: Karta vodnih dovoljenj in koncesij v Žirovskem ribiškem okolišu

Priloga III: Seznam mirnih con

V Žirovskem ribiškem okolišu ni določenih mirnih con.

Priloga IV. Kopija koncesijske pogodbe

Priloga V. Kopija odločbe o izbiri koncesionarja

Priloga VI. Dokazilo o posredovanju osnutka RGN lokalni skupnosti

Priloga VII. Dokazilo o posredovanju osnutka RGN pristojni ribiški družini

Priloga VIII. Odločba Sektorja za strateško presojo vplivov na okolje

Priloga IX. Seznam grafičnih prilog

Grafični sloji so podani v D48 Gauss Krügerjevem koordinatnem sistemu in v D96 Gauss Krügerjevem koordinatnem sistemu. V primeru odsotnosti posamezne vsebine v ribiškem okolišu, je sloj iz seznama prazen.

ZZRS sloji	Ime sloja	Seznam priloženih grafičnih slojev
AKVAKULTURA (VIR: RIBKAT, VOLOS - prirejeno na ROK)	"Ime_okolisa"_ROK_akvakultura	X
DRSTIŠČA	"Ime_okolisa"_ROK_drstisca	X
MIRNE CONE	"Ime_okolisa"_ROK_mirne_cone	
OBMOČJA VOD POSEBNEGA POMENA	"Ime_okolisa"_ROK_OVPP	
PREGRADE	"Ime_okolisa"_ROK_pregrade	X
REFERENČNI ODSEKI (VIR: http://gis.arso.gov.si/wfs_web/faces/WFSLayersList.jspx - prirejeno na ROK)	"Ime_okolisa"_ROK_referencni_odseki	
RIBIŠKA OBMOČJA	"Ime_okolisa"_RO	
RIBIŠKE DRUŽINE	"Ime_okolisa"_RD	
RIBIŠKI OKOLIŠI	"Ime_okolisa"_ROK	X
RIBIŠKI REVIRJI - STOJEČE VODE	"Ime_okolisa"_ROK_stojeci_revirji	X
RIBIŠKI REVIRJI - TEKOČE VODE	"Ime_okolisa"_ROK_revirji	X
TEKMOVALNE TRASE IN NOČNI RIBOLOV	"Ime_okolisa"_ROK_tekmovalne_in_nocne_trase	

ZRSVN sloji (VIR: ZRSVN - direktni prenos)	Ime sloja	Seznam priloženih grafičnih slojev
NATURA 2000 OBMOČJA	N2k_"Ime_okolisa"_ROK_"letnica_izvoza"	X
EKOLOŠKO POMEMBNA OBMOČJA	EPO_"Ime_okolisa"_ROK_"letnica_izvoza"	X
NARAVNE VREDNOTE	NV_"Ime_okolisa"_ROK_"letnica_izvoza"	X
ZAVAROVANA OBMOČJA	ZO_"Ime_okolisa"_ROK_"letnica_izvoza"	

DRSV sloji (VIR: DRSV - direktni prenos, D96 koordinatni sistem)	Ime sloja	Seznam priloženih grafičnih slojev
HIDROGRAFIJA - OS VODOTOKOV	HIDRO5_TC_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	HIDRO5_LIN_PV_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	HIDRO5_LIN_OBJ_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	HIDRO5_OBM_PV_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	HIDRO5_OBM_OBJ_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
INTEGRALNE KARTE RAZREDOV POPLAVNE NEVARNOSTI	IKPN_Q10_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	IKPN_Q100_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	IKPN_Q500_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_IKPN_PV_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_IKPN_PS_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_IKPN_PM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_IKPN_PP_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	GM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_IKP_OVR_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
KOPALNE VODE	KOPAL_VODE_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
	KOPAL_VODE_VPLOBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
	KOPAL_VODE_PP_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
ODSEKI Z REFERENČNIMI RAZMERAMI	DRSV_REFO_LIN_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
	DRSV_REFO_DG_LIN_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
	DRSV_REFO_J_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
OPOZORILNE KARTE POPLAV	DRSV_OPKP_ZR_POPL_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_OPKP_REDKE_POPL_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X

	DRSV_OPVP_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_OPKP_POGOSTE_POPL_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
POPLAVNI DOGODKI	DRSV_POPDOG_LIN_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
	DRSV_POPDOG_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_POPDOG_S_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
	DRSV_POPDOG_TC_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
VODNA KNJIGA	DRSV_KON_TOCKOVNI_SLOJ_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
	DRSV_VD_TOCKOVNI_SLOJ_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
VODNA TELESA	DRSV_VTVOD_VT_LIN_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_VTVOD_VT_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
	DRSV_VTVOD_PP_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_VTJ_PP_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
	DRSV_VTM_VT_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
	DRSV_VTM_PP_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
VODNA ZEMLJIŠČA	DRSV_VZ_TEK_CV_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_VZ_STOJ_CV_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_VZ_MORJE_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	
VODNI OBMOČJI, POREČJA IN POVODJA	DRSV_VO_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_VO_ADM_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_PRCJ_PVDJ_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
VODOVARSTVENA OBMOČJA	DRSV_VVO_DRZ_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X
	DRSV_VVO_OBC_OBM_ZZRS_OKOLISI_INTERSECT	X